

รายงานฉบับสมบูรณ์

(ระหว่างเดือนกรกฎาคม 2553 – เดือนธันวาคม 2554)

โครงการแนวทางการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ผ่านการเรียนรู้
ท้องถิ่นคลองบางน้อยของนักเรียนโรงเรียนวัดบางน้อย
ต.จอมปลวก อ.บางคนที จ.สมุทรสงคราม

คณะผู้วิจัย

1. นางสาวสมจิต ชื่นชมภู หัวหน้าทีมวิจัย
2. นางนันทนา จิตต์ไพโรจน์ ทีมวิจัย
3. นางสาวอรพรรณ อินทโชติ ทีมวิจัย
4. นางสาวเปรมศิริ เกิดอารีย์ ทีมวิจัย
5. นายปราโมทย์ จิตต์ไพโรจน์ ทีมวิจัย

สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
(ความเห็นในรายงานนี้เป็นของผู้วิจัย สกว. ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป)

รายงานฉบับสมบูรณ์
(ระหว่างเดือนกรกฎาคม 2553 – เดือนธันวาคม 2554)

**โครงการแนวทางการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ผ่านการเรียนรู้
ท้องถิ่นคลองบางน้อยของนักเรียนโรงเรียนวัดบางน้อย**
ต.จอมปลวก อ.บางคนที จ.สมุทรสงคราม

คณะผู้วิจัย

1. นางสาวสมจิต ชื่นชมภู หัวหน้าทีมวิจัย
2. นางนันทนา จิตต์ไพโรจน์ ทีมวิจัย
3. นางสาวอรพรรณ อินทโชติ ทีมวิจัย
4. นางสาวเปรมศิริ เกิดอารีย์ ทีมวิจัย
5. นายปราโมทย์ จิตต์ไพโรจน์ ทีมวิจัย

สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
(ความเห็นในรายงานนี้เป็นของผู้วิจัย สกว. ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป)

สารบัญ

บทที่ 1	บทนำ	หน้า
1.1	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2	คำถามการวิจัย	1
1.3	วัตถุประสงค์ของงานวิจัย	2
1.4	กลุ่มเป้าหมายในการศึกษาวิจัย	2
1.5	ระยะเวลาการดำเนินงานวิจัย	2
1.6	วิธีดำเนินการวิจัย	2
1.7	ผลที่คาดว่าจะได้รับ	2
1.8	ทีมงานวิจัย	2
บทที่ 2	บริบทและกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดบางน้อย	
2.1	ภาพรวมระบบการเรียนรู้ / การศึกษาของนักเรียนโรงเรียนวัดบางน้อย	4
2.2	สถานการณ์และสภาพแวดล้อมของชุมชนคลองบางน้อย	14
บทที่ 3	ขั้นตอนการดำเนินงาน	19
บทที่ 4	ผลการวิจัย	
4.1	สถานการณ์ ปัจจัย และเงื่อนไข ที่มีต่อการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนวัดบางน้อย	24
4.2	แนวทางการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนวัดบางน้อย	25
4.3	พฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนวัดบางน้อย	27
บทที่ 5	สรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	
5.1	สรุปผลการวิจัย	29
5.2	บทเรียนการวิจัย	30
5.3	ปัญหาการวิจัย	31
5.4	ข้อเสนอแนะต่อชุมชน นโยบาย และการวิจัยในอนาคต	31
ภาคผนวก		
ก.	สรุปรายงานการประชุม	33
ข.	ภาพกิจกรรมของโครงการ	69

บทที่ 1

ความเป็นมา

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โรงเรียนวัดบางน้อย ตั้งอยู่เลขที่ 24 หมู่ 4 ต.จอมปลวก อ.บางคนที จ.สมุทรสงคราม มีเนื้อที่ประมาณ 16 ไร่ อยู่ใกล้กับวัดบางน้อย สถานีนามัยจอมปลวก องค์การบริหารส่วนตำบลจอมปลวก และด้านข้างของโรงเรียนอยู่ติดกับคลองบางน้อย อาชีพหลักของคนในชุมชนส่วนใหญ่ คือทำสวน ไร่ข้าง และค้าขาย นับถือศาสนาพุทธ มีนับถือศาสนาคริสต์บ้าง แต่เป็นส่วนน้อย

ด้านการศึกษา คนในชุมชนส่วนใหญ่จบการศึกษาภาคบังคับจากโรงเรียนวัดบางน้อย ซึ่งเป็นโรงเรียนที่เปิดทำการสอนมาตั้งแต่ พ.ศ.2465 ปัจจุบันเป็นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ทำการสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนวัดบางน้อย ได้ยึดหลักการและจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด และประกาศใช้จนถึงปัจจุบัน โรงเรียนวัดบางน้อยจึงเริ่มใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2552 โดยมุ่งเน้นให้นักเรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่านักเรียนมีความสำคัญที่สุด โดยจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจเน้นการฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการการเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ใช้ความรู้ ด้วยการเน้นการจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง เน้นการปฏิบัติให้นักเรียนทำได้ คิดเป็น ทำเป็นและแก้ปัญหาเป็น ทำให้ครูต้องปรับเปลี่ยนกระบวนการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรที่เปลี่ยนแปลงไป แต่ครูยังไม่อาจปรับเปลี่ยนกระบวนการสอนได้มากนัก ยังคงคิดรูปแบบวิธีสอนแบบเดิมที่มีครูเป็นศูนย์กลาง การถ่ายทอดเนื้อหาวิชา ใช้วิธีบรรยายและการสาธิต แต่นักเรียนไม่ค่อยได้ลงมือปฏิบัติ จึงทำให้กิจกรรมการเรียนการสอนไม่ตอบสนองความต้องการของนักเรียน ไม่สามารถเรียนรู้ได้อย่างเต็มตามศักยภาพ และจากการประเมินความสามารถการอ่าน คิด วิเคราะห์ เขียนของนักเรียน พบว่าอยู่ในเกณฑ์ที่ไม่น่าพึงพอใจ

ดังนั้น การจัดการกระบวนการเรียนการสอนในโครงการใช้คลองบางน้อยเป็นแหล่งศึกษาแนวทางในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนวัดบางน้อย จึงมุ่งเน้นที่จะค้นหากระบวนการในการทำให้ครูและนักเรียนร่วมกันจัดการกระบวนการเรียนรู้ โดยใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาในท้องถิ่น เพื่อให้นักเรียนสามารถพัฒนาและสร้างการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง มีความคิดสร้างสรรค์ และสามารถนำประสบการณ์ที่ได้ไปใช้ ทั้งในการพัฒนาวิธีการเรียน และสามารถจัดการกับปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์

1.2 คำถามการวิจัย

คำถามหลัก

แนวทางในการพัฒนาทักษะกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน โรงเรียนวัดบางน้อย ควรเป็นอย่างไร

คำถามรอง

1. ทำอย่างไรจึงจะกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น
2. บรรยายภาพแบบใดที่จะช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้
3. เครื่องมือใดบ้าง ที่จะใช้เพื่อช่วยกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และเข้าใจเรื่องราวต่างๆ ได้ง่ายขึ้น
4. ช่วงเวลาใดที่เหมาะสมกับการจัดการกระบวนการเรียนรู้
5. นักเรียนและครู จะมีส่วนร่วมในการจัดการกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างไรบ้าง

6. พฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนก่อนเรียนรู้เป็นอย่างไร
7. หลังจากนักเรียนผ่านกระบวนการเรียนรู้แล้ว นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนวัดบางน้อย
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้ ของนักเรียนโรงเรียนวัดบางน้อย

1.4 กลุ่มเป้าหมาย

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 - 3 จำนวน 20 คน

1.5 ระยะเวลาการดำเนินงานวิจัย

5 เดือน (ระหว่าง 1 มิถุนายน – 31 ตุลาคม 2553)

1.6 วิธีการดำเนินการวิจัย

1. เวทีสร้างความเข้าใจ
2. กิจกรรมชวนคิด
 - “สถานการณ์/สภาพแวดล้อมของชุมชนคลองบางน้อย มีเรื่องราวหรือประเด็นอะไรที่น่าสนใจเรียนรู้บ้าง”
 - “กำหนดประเด็น และกรอบของเนื้อหาสาระ ที่สนใจ”
3. กิจกรรมวางแผน เพื่อเก็บข้อมูล เช่น วิธีการ เครื่องมือ แบ่งบทบาทหน้าที่ ฯลฯ
4. ลงพื้นที่เก็บข้อมูล
5. กิจกรรมสรุป รวบรวมข้อมูล
6. กิจกรรมวิเคราะห์ข้อมูล
 - สรุปเนื้อหาที่จะนำมาใช้ในการนำเสนอ
 - ทดลองแผนและรูปแบบการนำเสนอ
7. เวทีนำเสนอข้อมูล
8. เวทีสรุป / ถอดบทเรียน
9. การจัดทำรายงานผลการวิจัย

1.7 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ครูได้แนวทางและรูปแบบในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ผ่านการเรียนรู้เรื่องคลองบางน้อย
2. นักเรียนกลุ่มเป้าหมายได้รับการพัฒนาพฤติกรรม ผ่านการเรียนรู้เรื่องคลองบางน้อย

1.8 ทีมงานวิจัย

1. นางสาวสมจิต ชื่นชมภู	หัวหน้าทีมวิจัย
2. นางนันทนา จิตต์ไพโรจน์	ทีมวิจัย

3. นางสาวอรพรรณ อินทโชติ ทีมวิจัย
4. นางสาวเปรมศิริ เกิดอารีย์ ทีมวิจัย
5. นายปราโมทย์ จิตต์ไพโรจน์ ทีมวิจัย

บทที่ 2

บริบทและกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดบางน้อย

2.1 ภาพรวมระบบการเรียนรู้/ การศึกษาของนักเรียนโรงเรียนวัดบางน้อย

2.1.1 ภาพรวมระบบการเรียนรู้/ การศึกษาในพื้นที่จังหวัดสมุทรสงคราม

การแบ่งระดับการศึกษา มี 4 ระดับ ดังนี้

- 1) ระดับก่อนประถมศึกษา (อนุบาล 1 – 2)
- 2) ระดับประถมศึกษา (ประถมศึกษาปีที่ 1 – 6)
- 3) ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (มัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3)
- 4) ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย แบ่งเป็น 2 สายดังนี้
 - (1) สายสามัญมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6
 - (2) สายอาชีพ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.1-3)และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง(ปวช. 4 - 6)

แต่ละระดับมีสถานศึกษา 106 แห่ง

สถานศึกษาในจังหวัดสมุทรสงคราม จำแนกเป็น

- 1) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม จำนวน 76 โรงเรียน แบ่งเป็น
 - (1) สถานศึกษาจัดการศึกษา ระดับก่อนประถมศึกษา ถึง ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 1 โรงเรียน
 - (2) ระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ถึง มัธยมศึกษาตอนต้น(มัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง มัธยมศึกษาปีที่ 3) (โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา) จำนวน 15 โรงเรียน
- 2) สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จำนวน 10 โรงเรียน แบ่งเป็น
 - (1) สถานศึกษาที่จัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ถึง ระดับประถมศึกษา (ประถมศึกษาปีที่ 1 – ประถมศึกษาปีที่ 6) จำนวน 7 โรงเรียน
 - (2) สถานศึกษาที่จัดการศึกษา ระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ถึง มัธยมศึกษาตอนต้น(มัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง มัธยมศึกษาปีที่ 3) จำนวน 3 โรงเรียน
- 3) สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 8 โรงเรียน แบ่งเป็น
 - (1) สถานศึกษาที่จัดการศึกษา ระดับก่อนประถมศึกษา ถึง ระดับประถมศึกษา (ประถมศึกษาปีที่ 1 – ประถมศึกษาปีที่ 6) จำนวน 6 โรงเรียน
 - (2) สถานศึกษาที่จัดการศึกษา ระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ถึง มัธยมศึกษาตอนต้น(มัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง มัธยมศึกษาปีที่ 3) จำนวน 1 โรงเรียน
 - (3) สถานศึกษาที่จัดการศึกษา ก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ถึง มัธยมศึกษาตอนต้น(มัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง มัธยมศึกษาปีที่ 3) จำนวน 1 โรงเรียน
- 4) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสงคราม จำนวน 9 โรงเรียน และเป็นการจัดการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย(มัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6)
- 5) สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 3 โรงเรียน เป็น

- (1) วิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม จัดการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.1-3) และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวช.4 - 6)
- (2) วิทยาลัยสารพัดช่างสมุทรสงคราม จัดการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.1 - 3) และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวช.4 - 6)
- (3) วิทยาลัยการอาชีพอัมพวา จัดการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.1 - 3) และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวช.4 - 6)

จำนวนผู้เรียน ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุททศสงคราม ปี 2553

1. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุททศสงคราม จำนวน 13,473 คน

ระดับก่อนประถมศึกษา	จำนวน 2,717 คน
ระดับประถมศึกษา	จำนวน 9,470 คน
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	จำนวน 1,286 คน
2. สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จำนวน 4,479 คน

ระดับก่อนประถมศึกษา	จำนวน 1,346 คน
ระดับประถมศึกษา	จำนวน 2,560 คน
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	จำนวน 573 คน
3. สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 3,678 คน

จัดการศึกษา / หลักสูตรที่ใช้

- ช่วง 1 หลักสูตร 2503
- ช่วง 2 หลักสูตร 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533)
- ช่วง 3 หลักสูตร 2544
- ช่วง 4 หลักสูตร 2551 (โรงเรียนพร้อมใจและโรงเรียนนาร่อง)
หลักสูตร 2552

หลักสูตร พุทธศักราช 2503

เป็นหลักสูตรที่ประกาศใช้ในช่วงเวลาที่ยาวนานที่สุดถึง 18 ปี ดังนั้นความล้าหลังไม่ทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคปัจจุบัน จึงได้เปลี่ยนเป็นหลักสูตร 2521 และใช้ต่อมาอีก 12 ปี จึงได้มีหลักสูตร 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) ขึ้นใช้ใหม่

หลักสูตร พุทธศักราช 2503 เน้นการเรียนเป็นรายวิชา คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย สุขศึกษา และพลศึกษา ศิลปะ ภูมิศาสตร์ ศีลธรรม ครูต้องทำกิจกรรมตามคู่มือครูเชิงวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ กำหนดจึงทำให้นักเรียนเน้นการเรียนแบบท่องจำ ครูเป็นผู้บอก เป็นผู้ถ่ายทอด นักเรียนเป็นผู้ฟังและทำตาม จึงทำให้เด็กไทยในยุคนี้คิดไม่เป็นทำไม่เป็น แก้ปัญหาไม่ได้ เพราะงานทุกอย่างจะต้องรอให้มีผู้ใหญ่สั่งจึงจะทำตามได้

หลักสูตร พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533)

หลักสูตร

หลักสูตรประถมศึกษา มีหลักการสำคัญ ดังนี้

1. เป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อปวงชน
2. เป็นการศึกษาที่มุ่งให้นักเรียนนำประสบการณ์ที่ได้จากการเรียนไปใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิต

3. เป็นการศึกษาที่มุ่งสร้างเอกภาพของชาติ โดยมีเป้าหมายหลักร่วมกัน แต่ให้ท้องถิ่นมีโอกาสพัฒนาหลักสูตรบางส่วนให้เหมาะสมกับสภาพและความต้องการได้

จุดหมาย

การศึกษาระดับประถมศึกษาเป็นการศึกษาพื้นฐานที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตให้พร้อมที่จะทำประโยชน์ให้กับสังคม ตามบทบาทและหน้าที่ของตนในฐานะพลเมืองดีตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข โดยให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิต ทนต่อการเปลี่ยนแปลง มีสุขภาพสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ ทำงานเป็น และครองชีวิตอย่างสงบสุข ในการจัดการศึกษาตามหลักสูตรนี้ จะต้องมุ่งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะดังต่อไปนี้

1. มีทักษะพื้นฐานในการเรียนรู้ คงสภาพอ่านออกเขียนได้และคำนวณได้
2. มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับตนเอง ธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และการเปลี่ยนแปลงของสังคม
3. สามารถปฏิบัติตนในการรักษาสุขภาพอนามัยของตนเองและครอบครัว
4. สามารถวิเคราะห์สาเหตุและเสนอแนวทางแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นกับตนเองและครอบครัวได้อย่างมีเหตุผลด้วยทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์
5. มีความภูมิใจในความเป็นคนไทย มีนิสัยไม่เห็นแก่ตัว ไม่เอาเปรียบผู้อื่น และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข
6. มีนิสัยรักการอ่านและใฝ่หาความรู้อยู่เสมอ
7. มีความรู้และทักษะพื้นฐานในการทำงาน มีนิสัยรักการทำงาน และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
8. มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพและการเปลี่ยนแปลงของสังคมในบ้านและชุมชน สามารถปฏิบัติตนตามบทบาทและหน้าที่ในฐานะสมาชิกที่ดีของบ้านและชุมชนตลอดจนอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมในชุมชนรอบๆบ้าน

โครงสร้าง

ประมวลประสบการณ์ที่จัดให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ มี 5 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 กลุ่มทักษะที่เป็นเครื่องมือการเรียนรู้ ประกอบด้วย ภาษาไทย และคณิตศาสตร์

กลุ่มที่ 2 กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ว่าด้วยกระบวนการแก้ไขปัญหาของชีวิตและสังคม โดยเน้นทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เพื่อความดำรงอยู่และการดำเนินชีวิตที่ดี

กลุ่มที่ 3 กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ว่าด้วยกิจกรรมที่เกี่ยวกับการสร้างเสริมนิสัย ถิ่นนิยม เจตคติ และพฤติกรรม เพื่อนำไปสู่การมีบุคลิกภาพที่ดี

กลุ่มที่ 4 กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ว่าด้วยประสบการณ์ทั่วไปในการทำงานและความรู้พื้นฐานในการประกอบอาชีพ

กลุ่มที่ 5 ประสบการณ์พิเศษ ว่าด้วยกิจกรรมตามความสนใจของผู้เรียน สำหรับกลุ่มประสบการณ์พิเศษ ในชั้น ป.5 - 6 โรงเรียนอาจเลือกจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความรู้และทักษะ ในกลุ่มประสบการณ์ทั้ง 4 หรือเลือกจัดกิจกรรมอื่นๆ ตามความสนใจของผู้เรียน เช่น ภาษาอังกฤษเกี่ยวกับชีวิตประจำวัน ทั้งนี้อาจเลือกจัดหลายๆ กิจกรรมก็ได้

หลักสูตร พุทธศักราช 2544

หลักการ เพื่อให้การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นไปตามแนวนโยบายการจัดการศึกษาของประเทศ จึงกำหนดหลักการของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ดังนี้

- 1) เป็นการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มุ่งเน้นความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล
- 2) เป็นการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนจะได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน โดยสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
- 3) ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาและเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง ตลอดชีวิต โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด สามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ
- 4) เป็นหลักสูตรที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระ เวลาและการจัดการเรียนรู้
- 5) เป็นหลักสูตรที่จัดการศึกษาได้ทุกรูปแบบ ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมายสามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์

จุดหมาย หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เป็นคนดี มีปัญญามีความสุขและมีความเป็นไทย มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ จึงกำหนดจุดหมายซึ่งเป็นมาตรฐานการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ดังต่อไปนี้

- 1) เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยในตนเอง ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์
- 2) มีความคิดสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน รักการอ่าน รักการเขียนและรักการค้นคว้า
- 3) มีความรู้อันเป็นสากล รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง และความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการ มีทักษะและศักยภาพในการจัดการ การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี ปรับวิธีการคิด วิธีการทำงานได้เหมาะสมกับสถานการณ์
- 4) มีทักษะและกระบวนการ โดยเฉพาะทางคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ทักษะการคิด การสร้างปัญหาและทักษะในการดำเนินชีวิต
- 5) รักการออกกำลังกาย ดูแลตนเองให้มีสุขภาพและบุคลิกภาพที่ดี
- 6) มีประสิทธิภาพในการผลิตและการบริโภค มีค่านิยมเป็นผู้ผลิตมากกว่าเป็นผู้บริโภค
- 7) เข้าใจในประวัติศาสตร์ของชาติไทย ภูมิใจในความเป็นไทย เป็นพลเมืองดี ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
- 8) มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ภาษาไทย ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี กีฬา ภูมิปัญญาไทย ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 9) รักประเทศชาติและท้องถิ่น มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามให้แก่สังคม

โครงสร้าง เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปตามหลักการ จุดมุ่งหมายและมาตรฐาน การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ให้สถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องมีแนวปฏิบัติในการจัดการหลักสูตรสถานศึกษา จึงได้กำหนดโครงสร้างของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

ระดับช่วงชั้น กำหนดหลักสูตรเป็น 4 ช่วงชั้น ตามลำดับพัฒนาการของผู้เรียน ดังนี้

- ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3
- ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6
- ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3

ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6

สาระการเรียนรู้ กำหนดสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรซึ่งประกอบด้วย องค์ความรู้ทักษะหรือกระบวนการเรียนรู้ และคุณลักษณะหรือค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนเป็น 8 กลุ่ม ดังนี้ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ

สาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มนี้เป็นพื้นฐานสำคัญที่ผู้เรียนทุกคนต้องเรียนรู้ โดยจัดเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มแรกประกอบด้วย ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นสาระการเรียนรู้ที่สถานศึกษาต้องใช้เป็นหลักในการจัดการเรียนการสอน เพื่อสร้างพื้นฐานการคิดและเป็นกลุ่ตพู่ทู่ในการแก้ปัญหาและวิกฤติของชาติ กลุ่มที่ 2 ประกอบด้วย สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ เป็นสาระการเรียนรู้ที่เสริมสร้างพื้นฐานความเป็นมนุษย์ และสร้างศักยภาพในการคิดและการทำงานอย่างสร้างสรรค์

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดสาระการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มไว้เฉพาะส่วนที่จำเป็นในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนทุกคนเท่านั้น สำหรับส่วนที่ตอบสนองความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียนแต่ละคนนั้นสถานศึกษาสามารถกำหนดเพิ่มขึ้นได้ให้สอดคล้อง และสนองตอบศักยภาพผู้เรียนแต่ละคน

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เป็นหลักสูตร ที่จะสิ้นสุดการใช้ในปีการศึกษา 2552 นี้ มีคำสำคัญ คือ

- ✈ มาตรฐานการเรียนรู้
- ✈ มาตรฐานช่วงชั้น
- ✈ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

หลักสูตรฉบับนี้ จะแบ่งระดับการเรียนการสอน เป็น 4 ช่วงชั้น คือ ช่วงชั้นที่ 1 (ป. 1 – 3) ช่วงชั้นที่ 2 (ป. 4 – 6) ช่วงชั้นที่ 3 (ม. 1 – 3) ช่วงชั้นที่ 4 (ม. 4 – 6) ขอบทวนความทรงจำท่านให้เข้าใจง่าย ๆ ว่า เมื่อเราจัดการเรียนรู้ให้บรรลุ **“ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง”** คาดหวังว่าเด็กจะได้มีความรู้และประสบการณ์ตามที่ครูกำหนด จัดการเรียนการสอนบรรลุผลการเรียนรู้ที่คาดหวังต่ออีกในชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และต่อไปในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เมื่อถึงในชั้นนี้ถือว่าเป็นการสิ้นสุดช่วงชั้นที่ 1 ตามระดับที่หลักสูตรกำหนด จึงต้องมีการวัดมาตรฐานช่วงชั้น และจัดการเรียนรู้ตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ไปอีก 3 ชั้น ก็จะวัดมาตรฐานช่วงชั้นอีกครั้งหนึ่ง ทำเช่นนี้จนถึงช่วงชั้นที่ 4 ผู้สอนอาจจัดให้มีการซ่อมเสริมในผลการเรียนรู้ที่เด็กยังบกพร่องอยู่ในระหว่างช่วงชั้นได้

จากการวิจัย ติดตาม ประเมินผลการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในช่วงระยะ 6 ปีที่ผ่านมา พบว่ามีจุดดีหลายประการ เช่น ช่วยส่งเสริมการกระจายอำนาจทางการศึกษา ทำให้ท้องถิ่น และสถานศึกษามีส่วนร่วมและมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น และมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น และมีแนวคิดหลักการพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวม แต่ผลการศึกษายังสะท้อนประเด็นปัญหาจากการใช้หลักสูตรฉบับนี้ ได้แก่ ความสับสนของผู้ปฏิบัติ ในระดับสถานศึกษาในการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษาส่วนใหญ่กำหนดสาระและผลการเรียนรู้ที่คาดหวังไว้มาก การวัดและประเมินผลไม่สะท้อนมาตรฐาน รวมทั้งคุณภาพผู้เรียน ในด้านความรู้ ทักษะ ความสามารถ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ยังไม่เป็นที่น่าพอใจ ซึ่งแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

แห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 – 2554) ซึ่งให้เห็นถึงความจำเป็นในการปรับเปลี่ยนจุดเน้นในการพัฒนาคุณภาพคน ในสังคมไทย ให้มีคุณธรรม มีความรอบรู้ มีแนวทางการพัฒนาเยาวชน ให้มีพื้นฐานทางจิตใจที่ดีงาม มีจิตสาธารณะ จึงเป็นที่มาของการปรับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2554 มาเป็นหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 นั่นเอง

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีประเด็นดังต่อไปนี้

ประเด็นเปลี่ยนแปลง	หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544	หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544
1. มาตรฐานการเรียนรู้	* กำหนดมาตรฐานช่วงชั้นที่ 1 – 4 ป. 3, ป. 6, ม. 3 และ ม. 6	* กำหนดมาตรฐาน เป็นตัวชี้วัดชั้นปี (ป. 1 – ม. 3) ตัวชี้วัดช่วงชั้น(ม. 4 – 6)
2. โครงสร้างหลักสูตร	* แบ่งเป็น 4 ช่วงชั้น * กำหนดกรอบกว้างๆ * เวลาเรียนเป็นช่วงชั้นที่โรงเรียน จัดแบ่งเวลาเองได้	* แบ่งเป็น 3 ระดับ(มัธยมตอนต้น และมัธยมตอนปลาย) * ส่วนกลางกำหนดสาระการเรียนรู้แต่ละ ระดับ ไว้ชัดเจน * กำหนดโครงสร้างเวลาเรียน ที่เป็น แกนกลาง และส่วนที่โรงเรียนสามารถ เพิ่มเติมตามกรอบหลักสูตรสาระท้องถิ่น และจุดเน้นของโรงเรียน
3. การวัดผล การประเมินผล และการจบหลักสูตร	* วัดประเมินผลตามผลการเรียนรู้ที่ คาดหวัง * ตัดสินการเรียนเป็นรายปีใน ระดับชั้น ป. 1 – ม. 3 และเป็นราย ภาค ชั้น ม. 4 – 6 * เกณฑ์การผ่านช่วงชั้น และจบ หลักสูตร เป็นไปตามที่สถานศึกษา กำหนด	* วัดและ ประเมินผลการเรียน ตาม มาตรฐาน/ตัวชี้วัดเป็นรายปี (ป. 1 – 6) และ วัดเป็นรายภาค(ม. 1 – 6) * ตัดสินผลการเรียนรายปี ในระดับชั้น ป.1- ป.6 และเป็นรายภาค ชั้นม.1 – 6 * กำหนดเกณฑ์กลางในการจบหลักสูตรฯ
4. กระบวนการจัดทำหลักสูตร สถานศึกษา	* กำหนดกระบวนการจัดทำไว้ 7 ขั้นตอน * กระจายมาตรฐานการเรียนรู้เป็นผล การเรียนรู้ที่คาดหวัง	* กำหนดกระบวนการจัดทำไว้ 5 ขั้นตอน และปรับยืดหยุ่นได้ * กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดที่ ชัดเจน
5. กำหนดบทบาทหน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง	* ไม่มีกำหนดบทบาท หน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง ในการพัฒนาหลักสูตร ใน แต่ละระดับ	* กำหนดบทบาทของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทุกระดับ ได้แก่ ระดับชาติ ระดับเขตพื้นที่ และระดับสถานศึกษา * เขตพื้นที่จัดทำกรอบหลักสูตรระดับ ท้องถิ่น ตามจุดเน้นของเขตพื้นที่ * สถานศึกษา เพิ่มเติม จุดเน้นของตนเอง เพื่อให้สนองความต้องการของท้องถิ่น

การจัดการศึกษาในระดับเขตพื้นที่การศึกษาพบว่ามีปัญหาในด้านต่างๆดังนี้

- 1) ด้านบุคลากรในโรงเรียน ขาดแคลนบุคลากรและครู ที่มีความรู้ความชำนาญในการใช้นวัตกรรมใหม่ๆ เนื่องจากมีหลายท่านมีอายุตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไปขาดความรู้ความสามารถในการใช้ Social Network
- 2) ด้านตัวนักเรียน โดยเฉพาะนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาส ส่วนมากเป็นนักเรียนขาดแคลน ผู้ปกครองมีฐานะยากจน ครอบครัวมีปัญหา เกเร ไม่สนใจเรียน มีผลการเรียนค่อนข้างอ่อน
- 3) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่เข้าใจ ไม่มีกิจกรรมการเรียนการสอนที่แปลกใหม่ สอนอยู่แต่ในห้องแคบๆ โดยครูเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ นักเรียนเป็นผู้รับฟัง ทำให้นักเรียนเบื่อหน่ายขาดความกระตือรือร้นที่จะเรียน
- 4) ครูขาดความรู้ความชำนาญในการสอน สอนไม่ตรงกับสาขาหรือวิชาเอกที่เรียนมา เนื่องจากเป็นโรงเรียนขยายโอกาสครูต้องสอนหลายวิชา จึงต้องสอนทั้งวิชาที่ตนถนัดและไม่ถนัด ครูบางท่านไม่เคยได้สอนในวิชาเอกที่เรียนมาเลย นอกจากนี้ยังมีการเปลี่ยนวิชาที่สอนอยู่เสมอตามคำสั่งผู้บังคับบัญชา ทำให้ครูขาดความรู้ความชำนาญในการสอน
- 5) ด้านเวลา ครูในโรงเรียนขยายโอกาสมีชั่วโมงสอนมาก (สัปดาห์ละ 20 - 25 ชั่วโมง) และยังมีงานพิเศษที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบอีกคนละหลายๆ งาน
- 6) ความแตกต่างระหว่างวัยของครูและนักเรียน วัยของครูและนักเรียนแตกต่างกันมาก ทำให้การสื่อสารไม่ตรงกัน
- 7) ด้านตัวผู้ปกครอง ผู้ปกครองมีฐานะยากจน มีความรู้ต่ำ ส่วนมากมีอาชีพรับจ้าง หาเช้ากินค่ำ ไม่มีเวลาดูแลสั่งสอนลูก

2.1.2 ภาพรวมระบบการเรียนรู้/ การศึกษาของนักเรียนโรงเรียนวัดบางน้อย

โรงเรียนวัดบางน้อย ตั้งอยู่เลขที่ 24 หมู่ 4 ต.จอมปลวก อ.บางคนที จ.สมุทรสงคราม โดยทางอำเภอบางคนทีเป็นผู้จัดตั้ง เปิดเรียนเมื่อวันที่ 1 มิถุนายน พ.ศ.2465 อาศัยเรียนที่ศาลาการเปรียญวัดบางน้อย

พ.ศ. 2478 พระครูทรัพย์ เจ้าอาวาสวัดบางน้อย พร้อมคณะครู ประชาชน ช่วยกันบริจาคเงินสร้างอาคารเรียน แบบ ป.2พิเศษ ขนาด 6 ห้องเรียน กว้าง 9 เมตร ยาว 27 เมตร สิ้นค่าสร้าง 3,533,95 บาททางราชการตั้งชื่อว่า โรงเรียนราษฎร์นิยมศึกษา อาคารเรียนหลังนี้ผู้พัง ได้ทำการรื้อถอนไปแล้ว

พ.ศ. 2479 ตำบลยายแพ่ง ได้รับอนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียน แต่ที่ตำบลยายแพ่งไม่มีวัดและสถานที่เรียน จึงย้ายมาอาศัยที่ศาลาการเปรียญวัดบางน้อยเป็นที่เรียนชั่วคราวไปพรากก่อน เริ่มเปิดเรียน เมื่อ วันที่ 1 สิงหาคม พ.ศ. 2479

พ.ศ. 2485 ทางราชการ สั่งยุบโรงเรียนประจำตำบลยายแพง และให้นักเรียนไปเรียนรวมกันที่โรงเรียนประชาบาลตำบลจอมปลวก(โรงเรียนราษฎร์นิยมศึกษา)ตามเดิม

ต่อมาอาคารเรียนแบบ ป.2 พิเศษ ชำรุดมาก พระครูสมุทรคุณุโทย เจ้าอาวาสวัดบางน้อย พร้อมด้วย คณะครู กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และประชาชนร่วมกันบริจาคเงิน สร้างอาคารหลังใหม่ แบบ ป.2 พิเศษ 8 ห้องเรียน กว้าง 9 เมตร ยาว 36 เมตร สิ้นค่าก่อสร้าง 159,355 บาท โดยได้รับเงินงบประมาณ จำนวน 30,000 บาท นายพิศ คงสกุล บริจาค 5,000 บาท สร้างเสร็จและทำพิธีเปิดป้ายโรงเรียน เมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม พ.ศ. 2493 ทางราชการตั้งชื่อใหม่ว่า โรงเรียนวัดบางน้อย(แจ่มประชานุกูล)

พ.ศ.2497 ทางราชการให้เปิดโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ.2497 ทางราชการ ตั้งชื่อว่า “โรงเรียนบางคนที” รับนักเรียนที่เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เข้าเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้โรงอาหารของโรงเรียนเป็นที่เรียนชั่วคราว การเรียนการสอนเน้นด้านอาชีพ เช่น งานช่างไม้ ช่างปูน และงานตัดเย็บเสื้อผ้า พระครูสมุทรคุณุโทย ได้สร้างอาคารเรียนแบบ ป.2 พิเศษ เพิ่ม อีก 1 หลัง ทางด้านซ้ายของอาคารเรียนเดิม โดยหันหน้าไปทางทิศเหนือ ขนาดกว้าง 9 เมตร ยาว 27 เมตร จำนวน 6 ห้องเรียน

พ.ศ. 2499 กระทรวงศึกษาธิการ อนุมัติเงิน ค.ศ.ศ. จำนวน 100,000 บาท เป็นค่าปลูกสร้างอาคารเรียน แบบ ป. 1 ขนาด 4 ห้องเรียน กว้าง 9 เมตร ยาว 36 เมตร เริ่มการก่อสร้างเมื่อวันที่ 25 เมษายน พ.ศ. 2500 แล้วเสร็จใช้เป็นสถานที่เรียน เมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม พ.ศ. 2500

พ.ศ. 2501 กระทรวงศึกษาธิการ ได้อนุมัติงบประมาณ ค.ศ.ศ. จำนวน 50,000 บาท ใช้ทำการ ก่อสร้างอาคารเรียนหลังที่ 3 อาคารเรียนโรงเรียนบางคนที ให้เสร็จสิ้นตามรูปแบบ

พ.ศ. 2502 กระทรวงศึกษาธิการ อนุมัติเงิน ค.ศ.ศ. จำนวน 50,000 บาท ทำการรื้อถอนย้ายอาคารเรียนหลังที่ 1 เนื่องจากถูกพายุพัดเซ ไม่อยู่ในสภาพปลอดภัย โดยนำไปสร้างให้เชื่อมต่อกับอาคารเรียนแบบ ป. 2 พิเศษ โดยตัดหน้ามุขและลดความกว้างจาก 9 เมตร เหลือ 8 เมตร ให้เท่ากับอาคารเรียนหลังเก่า เมื่อก่อสร้าง เชื่อมเป็นอาคารเดียวกัน เรียกว่าอาคาร 1 เป็นแบบ ป.2 พิเศษ ขนาดกว้าง 8 เมตร ยาว 72 เมตร จำนวน 16 ห้องเรียน เมื่อสร้างเสร็จแล้ว ยังค้างการรื้อถอนและค่าก่อสร้างอีก 15,000 บาท นายวาท เศวตนัย นายอำเภอ บางคนที ได้ดำเนินการหาเงินสมทบจนครบ 15,000 บาท

พ.ศ. 2505 กรมสามัญศึกษา ได้จัดสรรงบประมาณสร้างโรงฝึกงาน

พ.ศ. 2507 กรมสามัญศึกษา ได้จัดสรรงบประมาณสร้างอาคารเรียนและโรงฝึกงาน

พ.ศ. 2510 คณะครู กรรมการศึกษา ร่วมกันบริจาคและหาเงินสร้างรั้วคอนกรีต ด้านบนเป็นลวด หอนาม บริเวณหน้าอาคาร 1 และอาคาร 2

พ.ศ. 2515 องค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม อนุมัติเงินงบประมาณ ให้ต่อเติมอาคารเรียน แบบ 019 อีกจำนวน 4 ห้องเรียน

พ.ศ. 2516 - 2517 ได้รับเงินงบประมาณสร้างโรงอาหาร

พ.ศ. 2519 ได้รับจัดสรรงบประมาณต่อเติมอาคารเรียน แบบ 019 อีก 2 ห้องเรียน

พ.ศ. 2527 จัดทำป้ายชื่อโรงเรียน ตัวอักษรปูนซีเมนต์ ด้านริมคลอง

พ.ศ. 2529 จัดทำป้ายชื่อโรงเรียนด้วยไม้สัก

พ.ศ. 2530 จัดสร้างรั้วคอนกรีตเสริมเหล็ก

พ.ศ. 2543 ได้รับงบประมาณสร้างถึงน้ำซีเมนต์ แบบ ฝ.30 พิเศษ จำนวน 1 ที่

พ.ศ. 2544 ได้รับงบประมาณสร้างอาคารเรียน แบบ 105/26 จำนวน 1 หลัง 4 ห้องเรียน

พ.ศ. 2547 ได้รับงบประมาณต่อเติมอาคารเรียน แบบ 105/26 จำนวน 2 ห้องเรียน

โรงเรียนวัดบางน้อย (แจ่มประชานุเคราะห์) ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ของวัดบางน้อย โดยแบ่งออกมาเป็นเอกเทศจากบริเวณวัดมีพื้นที่ประมาณ 16 ไร่ ที่ตั้ง เลขที่ 24 หมู่ที่ 4 ตำบลจอมปลวก อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม รหัสไปรษณีย์ 75120 โทรศัพท์ โทรศัพท์ 0 3470 3543 โทรสาร 0347035423 เป็นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เปิดสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลจนถึงมัธยมศึกษาปีที่ จำนวนครู 16 คน นักเรียน 303 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรสงคราม

อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ	มีอาณาเขตติดต่อกับ	วัดบางน้อย
ทิศใต้	“	ลำประโดง และพื้นที่ร่องสวนมะพร้าว สวนผลไม้
ทิศตะวันออก	“	สถานีอนามัยและองค์การบริหารส่วนตำบลจอมปลวก
ทิศตะวันตก	“	คลองบางน้อย

โรงเรียนมีพื้นที่ จำนวน 16 ไร่ ซึ่งเป็นที่ดินธรณีสงฆ์(วัดบางน้อย) โดยทางวัดบางน้อยอนุญาตให้โรงเรียนวัดบางน้อยใช้จัดการศึกษาเพื่อชุมชน การจัดการเรียนการสอน เปิดทำการสอน ตั้งแต่ชั้นอนุบาล ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม กระทรวงศึกษาธิการ

การแบ่งระดับการศึกษามี 3 ระดับ ดังนี้

- ระดับก่อนประถมศึกษา(ชั้นอนุบาลปีที่1 – ชั้นอนุบาลปีที่2) จำนวนนักเรียน 46 คน
- ระดับประถมศึกษา(ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6) จำนวนนักเรียน 227 คน
- ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น(มัธยมศึกษาปีที่ 1-มัธยมศึกษาปีที่.3) จำนวนนักเรียน 39 คน
- จำนวนผู้เรียนรวมทั้งสิ้น 312 คน

มีจุดมุ่งเน้น ให้นักเรียนทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่านักเรียนมีความสำคัญที่สุดโดยจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจเน้นการฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ใช้ความรู้ด้วยการเน้นการจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงเน้นการปฏิบัติให้นักเรียนทำได้ คิดเป็น ทำเป็นและแก้ปัญหาเป็น โรงเรียนวัดบางน้อย(แจ่มประชานุเคราะห์) ได้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

ตารางแสดงผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน O – NET ช่วงชั้นที่ 3 (ม.3) ปีการศึกษา 2552

ระดับ	ผลการทดสอบ O - NET							
	ไทย	สังคม	อังกฤษ	คณิต	วิทย์	สุขศึกษา	ศิลปะ	การงาน
เขตพื้นที่	37.73	40.72	21.20	25.89	29.94	58.14	34.98	34.90
ศูนย์สอบ	37.69	40.59	21.23	25.90	29.88	58.17	35.08	35.13
จังหวัด	37.53	40.53	21.13	25.87	29.62	58.06	35.03	35.11
สังกัด	35.26	39.71	22.07	25.98	29.18	56.80	32.88	33.82
ประเทศ	35.35	39.70	22.54	26.05	29.16	56.70	32.95	33.86

ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน O – NET ช่วงชั้นที่ 3 (ม.3) ปีการศึกษา 2552 เปรียบเทียบระดับประเทศ ระดับสังกัด สพฐ. ระดับจังหวัด ระดับศูนย์สอบ และระดับเขตพื้นที่ พบว่า ค่าเฉลี่ยวิชาภาษาไทย สังคมศึกษา วิทยาศาสตร์ สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ และการงานอาชีพและเทคโนโลยี ระดับเขตพื้นที่สูงกว่าระดับสังกัด และระดับประเทศ ส่วนค่าเฉลี่ยวิชาภาษาอังกฤษ และคณิตศาสตร์ ระดับเขตพื้นที่ต่ำกว่าระดับสังกัดและระดับประเทศ

ตารางแสดงคะแนนเฉลี่ยการทดสอบระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ช่วงชั้นที่ 3 (มัธยมศึกษาปีที่ 3) ปีการศึกษา 2553 ของโรงเรียนวัดบางน้อย เปรียบเทียบระดับโรงเรียน ระดับจังหวัด ระดับสังกัด และระดับประเทศ

ที่	กลุ่มสาระการเรียนรู้	คะแนนเฉลี่ย			
		ระดับโรงเรียน	ระดับจังหวัด	ระดับสังกัด	ระดับประเทศ
1	ภาษาไทย	47.11	45.35	42.89	42.80
2	สังคมศึกษา	44.89	44.24	40.85	40.85
3	ภาษาอังกฤษ	14.22	16.15	15.80	16.19
4	คณิตศาสตร์	21.33	25.45	24.22	24.18
5	วิทยาศาสตร์	24.44	30.23	29.29	29.17
6	สุขศึกษาและพลศึกษา	85.56	74.93	72.26	71.97
7	ศิลปะ	31.11	28.41	28.51	28.48
8	การงานอาชีพและเทคโนโลยี	44.44	49.14	47.03	47.07

ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน O – NET ช่วงชั้นที่ 3 (ม.3) ปีการศึกษา 2553 เปรียบเทียบระดับประเทศ ระดับสังกัด สพฐ. ระดับจังหวัด ระดับศูนย์สอบ และระดับเขตพื้นที่ พบว่า ค่าเฉลี่ยวิชาภาษาไทย สังคมศึกษา วิทยาศาสตร์ สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ และการงานอาชีพและเทคโนโลยี ระดับเขตพื้นที่สูงกว่าระดับสังกัด และระดับประเทศ ส่วนค่าเฉลี่ยวิชาภาษาอังกฤษ และคณิตศาสตร์ ระดับเขตพื้นที่ต่ำกว่าระดับสังกัดและระดับประเทศ

ผลจากการจัดการศึกษาตามที่หลักสูตรกำหนดที่ให้เกิดการเรียนรู้ ประสบการณ์ผู้วิจัยได้รับจากการปรับเปลี่ยนหลักสูตรถึง 5 ครั้ง ทำให้ครูเริ่มคิดว่าทำไมต้องเปลี่ยนแปลง หลักสูตรในลักษณะนี้ ทำไมไม่เปิดหลักสูตรให้กว้าง เพื่อให้ครูดำเนินการจัดกิจกรรมได้อย่างกว้างขวาง มิใช่เพียงแค่ปฏิบัติงานตามคำสั่งโดยการตีกรอบเป็นตัวชี้วัดบ้าง (หลักสูตร 2551) เป็นผลการเรียนรู้ที่คาดหวังบ้าง ตามจริงๆ เมื่อตั้งจุดหมายปลายทางไว้อย่างนี้คิดหรือว่าผู้รับรู้ทั้งครู ผู้ปกครอง นักเรียน จะเข้าใจในความหมายที่กำหนดไว้อย่างเลิกละ ทำไมไม่ชี้เฉพาะลงไปว่าหลักสูตรต้องการให้ครูทำอะไร และอยากเห็นนักเรียนเป็นเช่นไรในอนาคต เช่น อยากเห็นนักเรียนเก่งคณิต ก็สนับสนุนให้เด่นในด้านนั้นไปเลย เท่าที่ผ่านมามีพบว่า หลักสูตรพยายามให้นักเรียนเป็นเด็กหัวโต ตัวสั้น แขน ขาสั้น เพราะจะเน้นแต่เพียงวิชาการแล้ว ทักษะชีวิตแล้ว เขาจำเป็นต้องเรียนรู้ว่าชีวิตรอบตัวของเขา เมื่อโตขึ้นเขาจะต้องพบ ต้องเจอสิ่งใดบ้าง มิใช่ให้แค่เพียงขยะในสมองของเด็กเท่านั้น คงไม่ต้องบอกหรือกว่า ผลจากการจัดการศึกษาตามที่หลักสูตรกำหนดผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียนจะเป็นเช่นไร ก็เป็นอย่างที่หน่วยงานต่างๆ ระบุว่าเด็กไทยอ่านหนังสือไม่ออก คิดไม่เป็นวิเคราะห์ไม่ได้ ประเมินโอเน็ตตกต่ำหลายๆ ท่านคงรู้สาเหตุแน่นอน

ถึงแม้จะปรับเป็นหลักสูตร 2551 เป็นตัวบ่งชี้ เมื่อศึกษาหลักสูตรทั้ง 5 ฉบับ คงไม่ต้องตอบเป็นคำตอบว่า เด็กไทยได้เต็มวัย เพราะจะปรับเปลี่ยนหลักสูตรไปกี่ครั้ง ครูก็ต้องเหนื่อยเท่ากับจำนวนครั้งที่ต้องเปลี่ยนหลักสูตร เพราะครูต้องวิ่งไปขอสำเนาจากต้นฉบับจริงบ้าง ต้องเสียเวลาไปสุมหัว แต่ไม่ค่อยได้คิด แล้วหลักสูตรสถานศึกษาก็ต้องคลอออกมาเป็นรูปเล่มสวยหรู แต่นักเรียนดูไม่ได้ เพราะยังไม่มีการเปลี่ยนแปลงไปจากหลักสูตร 2553 มากนัก เข้าชั้นมานั่งเรียนวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ ภาษาไทย สังคมศึกษา ศิลปะ พลศึกษา การงาน โดยกำหนดให้เรียนวันละหนึ่งชั่วโมง กิจกรรมใดจะเกิดช่วงใด ครูจะต้องเอาเวลาใดไปทำอะไร นอกจากเมื่อมีเวลาว่างครูต้องนั่งคัดลอกแผนบ้าง ตรวจงานบ้างแล้วจะเหลือเวลาช่วงใด ให้ครูกิจการที่ส่งเสริมให้นักเรียนเรียนได้อย่างมีความสุขและตรงไหนที่นักเรียนจะมีความสุข ชั่วโมงเข้าคณิตศาสตร์ ตามด้วยวิทยาศาสตร์ ตามด้วยภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และสังคมศึกษา แต่ยังไม่พอขออีกนิดเพิ่มอีกหนึ่งชั่วโมงเป็นพลศึกษาหรือศิลปะ หรือการงานภาคฤดูร้อน คงไม่ต้องบอกอีกว่าเด็กไทยจะเก่งจริงหรือไม่ อนาคตเด็กไทยจะเป็นเช่นไร

2.2 สถานการณ์และสภาพแวดล้อมของชุมชนคลองบางน้อย

โรงเรียนวัดบางน้อยและชุมชนบางน้อย ด้านทิศตะวันตก อยู่ติดกับคลองบางน้อย ซึ่งเป็นคลองที่แยกมาจากแม่น้ำแม่กลองบริเวณปากคลองบางน้อย ตั้งแต่วัดเกาะแก้ว ผ่านวัดไทร วัดปากง่าม ถึงวัดบางน้อย ปัจจุบันน้ำในคลองบางน้อยยังมีสภาพน้ำใสสะอาด จึงเป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำนานาชนิดทั้ง กุ้ง หอย ปู และปลา นับได้ว่าเป็นแหล่งน้ำที่มีความอุดมสมบูรณ์อีกแห่งหนึ่ง ดังนั้นอาชีพดั้งเดิมของคนที่นี่อาศัยอยู่สองฝั่งคลองคือการแสวงหาสัตว์น้ำทุกชนิด เพื่อการบริโภคและจำหน่าย มีทั้งการมุงกุ้ง การตกกุ้ง ทอดแห ตกปลา เลี้ยงปลากระชัง และการดักตะกวด ซึ่งเป็นอาชีพที่ทำรายได้ให้กับชาวบ้านที่อาศัยอยู่บริเวณสองฝั่งคลองเป็นอย่างมาก นอกจากนี้ทั้งสองฝั่งคลองยังร่มรื่นไปด้วยสวนมะพร้าว สวนกล้วย และสวนผลไม้ชนิดอื่นอีก ทั้งลิ้นจี่ ส้มโอ มะปราง มะเฟือง มะดัน มะกอกน้ำ ฯลฯ

ชุมชนบางน้อย อยู่ในเขตพื้นที่ตำบลจอมปลวกและตำบลยายแพงบางส่วน การตั้งบ้านเรือนส่วนใหญ่ตั้งบ้านเรือนบริเวณสองฝั่งคลอง เนื่องจากเป็นท้องถิ่นที่มีน้ำจืดเกือบตลอดทั้งปี ชาวสวนจึงปลูกพืชผลที่หารายได้หลักประเภทไม้ยืนต้น เช่น การทำสวนมะพร้าว คนในชุมชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ เนื่องจากมีวัดสำคัญถึงสี่วัดที่อยู่ไม่ไกลจากกันมากนัก เพราะแต่ละวัดจะอยู่ห่างกันประมาณ 2 – 3 กิโลเมตร ประชาชนส่วนใหญ่จึงมักทำบุญกับวัดที่อยู่ในละแวกหมู่บ้าน และทุกๆ วัน ชาวบ้านจะใส่บาตรกับพระภิกษุที่ออกบิณฑบาตทางน้ำเป็นส่วนใหญ่ นอกจากวัดในศาสนาพุทธแล้ว ในละแวกใกล้เคียงกันยังมีวัดคริสต์อีกหนึ่งแห่ง ตั้งอยู่ในคลองยายแพ ซึ่งเป็นคลองที่แยกจากคลองบางน้อยไปประมาณห้าร้อยเมตร เป็นวัดหนึ่งซึ่งแยกมาจากวัดพระแม่บังเกิดจึงมีประชาชนบางส่วนนับถือศาสนาคริสต์บ้าง แต่เป็นส่วนน้อย

การคมนาคม

เส้นทางการคมนาคมใช้การคมนาคมทางน้ำและการคมนาคมทางบก เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีคลองบางน้อยเป็นเส้นทางคมนาคมทางเรือ และเป็นเส้นทางติดต่อระหว่างตลาดน้ำบางน้อย ตลาดน้ำอัมพวา และตลาดน้ำดำเนินจึงทำให้คลองบางน้อยเป็นคลองที่คนในชุมชนและละแวกใกล้เคียงใช้สัญจร เพื่อติดต่อค้าขาย และติดต่อสื่อสารจึงเป็นคลองที่สำคัญอีกคลองหนึ่งในปัจจุบัน

การคมนาคมทางบก ด้านหน้าของโรงเรียนมีถนนลาดยางผ่านกลางระหว่างวัดกับโรงเรียนจึงทำให้เกิดเป็นเส้นทางคมนาคมติดต่อระหว่างคนในชุมชนบางน้อย ชุมชนบ้านยายแพ ชุมชนบ้านบางคนทีใน การเดินทางจากถนนลาดยางผ่านชุมชนบ้านบางน้อยระยะทางประมาณ 500 เมตร จะถึงถนนสายบางแพ - สมุทรสงคราม ซึ่งเป็นเส้นทางคมนาคมหลัก ประชาชนในชุมชนจึงใช้เป็นเส้นทางสัญจรที่สำคัญในการค้าขาย ขนส่งพืชผลผลิตจากสวนไปยังแหล่งค้าขาย และบริการ

อาชีพ

ประชาชนส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพอาชีพรับจ้าง ค้าขาย ทำสวน งามกุ้ง ตกปลา เลี้ยงปลากระชัง คลองบางน้อย ซึ่งยังมีน้ำใสสะอาด จึงเป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำนานาชนิดทั้ง กุ้ง หอย ปู และปลา นับได้ว่าเป็นแหล่งน้ำที่มีความอุดมสมบูรณ์อีกแห่งหนึ่ง ดังนั้นอาชีพดั้งเดิมของคนที่นี่อาศัยอยู่สองฝั่งคลองคือการแสวงหาสัตว์น้ำทุกชนิด เพื่อการบริโภคและจำหน่าย มีทั้งการงมกุ้ง การตกกุ้ง ทอดแห ตกปลา เลี้ยงปลากระชัง และการดักตะกวด ซึ่งเป็นอาชีพที่ทำรายได้ให้กับชาวบ้านที่อาศัยอยู่บริเวณสองฝั่งคลองเป็นอย่างมาก นอกจากนี้ทั้งสองฝั่งคลองยังร่มรื่นไปด้วยสวนมะพร้าว ปัจจุบันผลผลิตที่ได้ มีราคาก่อนข้างสูงมะพร้าวผลใหญ่ราคาประมาณ ผลละ 20 บาท นอกจากนี้ส่วนต่างๆ ของต้นมะพร้าวนั้นยังทำประโยชน์ได้แทบทุกส่วน ตั้งแต่ทางมะพร้าวใช้เหลาเอาก้านทำไม้กวาดก้านทางมะพร้าว หัวตะโง่งใช้ทำฟืนใส่เตา เลี้ยวน้ำตาล ลำต้นแก่ใช้เป็นไม้สร้างบ้านเรือน นอกจากนี้ชาวสวนในชุมชนยังนิยมปลูกกล้วยน้ำว้า เนื่องจากเป็นที่ต้องการของตลาดภายนอก ทั้งการขายเป็นเครือ ขายเป็นหวี และการนำไปแปรรูป จึงทำให้กล้วยน้ำว้าของชุมชนบางส่วนขายได้ราคาดี และจำหน่ายได้ต่อเนื่อง อีกทั้งยังมีส่วนผลไม้นานาชนิด ทั้งลิ้นจี่ ส้มโอ มะปราง มะเฟือง มะดัน มะกอกน้ำ ฯลฯ โดยเฉพาะการปลูกลิ้นจี่ซึ่งเป็นพืชสวนที่เพิ่งแพร่หลายเข้ามาในชุมชนเมื่อไม่นานมานี้ เนื่องจากลิ้นจี่พันธุ์คอมพิวเตอร์ เป็นลิ้นจี่ที่มีรสชาติหวาน หอม กรอบ อร่อย เป็นที่ติดใจสำหรับผู้บริโภคที่เดินทางมาเที่ยวชมสวนผลไม้ในชุมชน ชาวสวนจึงเพิ่มปริมาณการปลูกในพื้นที่ดินที่ยังว่างอยู่ในปริมาณที่มากกว่าเดิม สวนกล้วยและสวนผลไม้มีนานาชนิด ทั้งลิ้นจี่ ส้มโอ มะปราง มะเฟือง มะดัน มะกอกน้ำ ฯลฯ จึงเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีผู้นิยมมาเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจเป็นประจำ ปัจจุบันได้มีบริการบ้านพักแบบโฮมสเตย์และรีสอร์ทขึ้นในละแวกใกล้เคียงทั้งสองฝั่งคลอง มีบ้านสายสนิท บ้านมโนเวชพันธ์ เรือนกระดังงา บ้านสวนคุณชาย และบ้านสองครุ นับเป็นอาชีพใหม่อีกอาชีพหนึ่งที่เกิดขึ้นในคลองบางน้อย เมื่อไม่นานมานี้เอง สำหรับอาชีพหลักของคนในชุมชนส่วนใหญ่ คือ ทำสวน รับจ้าง และค้าขาย

คลองบางน้อย

คลองบางน้อยเป็นคลองที่แยกจากแม่น้ำแม่กลองบริเวณวัดเกาะแก้ว ปากคลองบางน้อยถึงปลายคลองบริเวณวัดบางน้อย คลองบางน้อยเป็นคลองที่มีความสำคัญต่อคนในชุมชนชาวบางน้อยมากเพราะคลองบางน้อยเป็นเส้นทางคมนาคม ติดต่อการค้าขายกันระหว่างชาวสวนกับชาวบ้านร้านค้า และชุมชนในจังหวัดต่างๆ หลายจังหวัด เช่น จังหวัดราชบุรี เพชรบุรี สุพรรณบุรี สมุทรสาคร กรุงเทพฯ สินค้าที่พ่อค้าจากจังหวัดอื่นนิยมนำมาขายให้กับชาวบางน้อย ได้แก่ ข้าวสาร ข้าวเปลือก ไร่ข้าว ปลาแห้ง และสมุนไพร และซื้อของจากชาวบางน้อยกลับไปขายที่บ้านได้แก่ มะพร้าว ยาจัดพริกแห้ง หัวหอม หัวกระเทียม ปลาเค็ม เกลือ น้ำตาลมะพร้าว กลัวย และมะม่วง เป็นต้น ตลาดนัดที่ชาวต่างจังหวัดนิยมมาทำการค้าขายกันในคลองบางน้อยและคลองใกล้เคียง มีหลายตลาด เช่น ตลาดน้ำบางน้อยใน ตลาดน้ำปากคลองบางน้อย ตลาดน้ำท่าคา และตลาดน้ำดำเนินสะดวก นอกจากนี้ชาวบ้านยังใช้น้ำในการทำเกษตรกรรม จับสัตว์น้ำ ใช้น้ำใช้ดื่ม ใช้อาบ ซักเสื้อผ้า ทำอาหาร เป็นต้น คลองบางน้อยเป็นแหล่งที่มีกุ้ง ปลา ชุกชุมมาก จนชาวบางน้อยบางคนประกอบอาชีพตกกุ้ง ตกปลา มาเลี้ยงครอบครัวได้

การที่คลองบางน้อยเป็นคลองที่แยกจากแม่น้ำแม่กลองเมื่อถึงฤดูที่มีน้ำทะเลหนุน จึงมีผลกระทบ ต่อน้ำในคลองบางน้อยทำให้เกิดมีสื่อน้ำคือน้ำจืดและน้ำกร่อยในบางเวลา จึงทำให้คลองบางน้อยอุดมไปด้วยสัตว์น้ำหลากหลายชนิด มีทั้งปลาน้ำจืดและปลาทะเลที่ว่ายตามน้ำทะเลขึ้นมาและปรับตัวให้สามารถอยู่ในน้ำจืดหรือน้ำกร่อยได้ เช่น ปลากะพง ปลาช่อนทะเล ปลูแสม กุ้ง และหอย เป็นต้น ดินใต้น้ำที่อยู่ริมสองฝั่งคลองที่พบมาก ได้แก่ ดินชมพู มะพร้าว มะคัน มะกอกน้ำ ลำพู ทองหลวง มะคัน ดินเป็ดน้ำ จาก ฝ่ายผี ลำเจียก เตยหอม และผักตบชวา

คลองบางน้อยนับเป็นคลองที่สำคัญคลองหนึ่งที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 5 ทรงใช้เป็นเส้นทางเสด็จประพาสต้นจากราชบุรีเข้าคลองบางน้อยผ่านวัดบางน้อย เข้าคลองบ้านไผ่ผ่านตำบลท่าคาเพื่อไปออกคลองผีหลอกไปถึงตัวเมืองสมุทรสงคราม ปัจจุบันการคมนาคมได้เปลี่ยนจากการใช้เรือเป็นรถแทน ทำให้คลองบางน้อยลดบทบาทความสำคัญลง วิถีชีวิตของชาวคลองแปรเปลี่ยนไป การค้าขายที่ตลาดน้ำเปลี่ยนเป็นการค้าขายที่ตลาดบนบก ร้านค้าที่อยู่ริมสองฝั่งคลองน้ำก็ปิดตัวลง ต่อมา มีการสร้างถนนหนทางเข้าถึงทุกหมู่บ้านและพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทำให้ชาวบ้านที่มีบ้านเรือนอยู่ริมสองฝั่งคลองหันมาประกอบอาชีพบริการ โดยการพัฒนากองเองเป็นโฮมสเตย์ เช่น บ้านสายสนธิ บ้านมโนเวชพันธ์ บ้านสวนคุณยาย บ้านสวนสองครู เป็นต้น มีการอนุรักษ์พันธุ์ปลา และพันธุ์สัตว์น้ำอื่นๆ บริเวณหน้าวัดและ พัฒนาตลาดน้ำคลองบางน้อยให้กลับมามีชีวิตชีวาอีกครั้ง เพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้และเดินทางท่องเที่ยวจากตลาดน้ำอัมพวา ผ่านตลาดน้ำบางน้อยถึงตลาดน้ำดำเนินสะดวก

สถานที่สำคัญริมคลองบางน้อย ริมคลองบางน้อยมีสถานที่ที่น่าสนใจหลายแห่งเช่น

1. **วัดเกาะแก้ว** ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที บริเวณปากคลองบางน้อย บริเวณวัดเป็นที่จัดตลาดน้ำคลองบางน้อยในวันเสาร์และวันอาทิตย์

2. **วัดไทร** ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที อยู่ฝั่งเดียว กับวัดเกาะแก้ว อยู่ห่างกันประมาณ 3 กิโลเมตร นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่นิยมนั่งเรือจ้างชมบรรยากาศของริมสองฝั่งคลองจากวัดไทรไปตลาดน้ำคลองบางน้อย

3. **วัดปากง่าม** เป็นวัดที่สร้างมาช้านาน อยู่ในเขตตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที วัดนี้มีการจัดงานปิดทองหลวงพ่อประจำปี หน้าวัดมีวังมัจฉาเป็นแหล่งท่องเที่ยว

4. **วัดบางน้อย** ตั้งอยู่ที่ตำบลจอมปลวก อำเภอบางคนที เป็นวัดที่มีพระนอนที่ยาวและใหญ่ที่สุดในจังหวัดสมุทรสงคราม มีหนังใหญ่ รอยพระพุทธรูปที่เก่าแก่ พระศักดิ์สิทธิ์ประจำวัด คือ หลวงพ่ออยู่ มีการจัดงานประจำปีปิดทองรอยพระพุทธรูป ประมาณกลางเดือน 3 องค์การบริหารส่วนตำบลจอมปลวกได้กำหนดให้คลองบางน้อยบริเวณหน้าวัดบางน้อยเป็นเขตอนุรักษ์พันธุ์สัตว์น้ำ (เขตอภัยทาน) ประชาชนที่อาศัยอยู่ริมสองฝั่งคลองให้ความร่วมมือช่วยกันให้อาหาร ดูแลรักษา ปัจจุบันมีปลาอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก เป็นที่ชื่นชมของนักท่องเที่ยว และคนถิ่นอื่นผ่านไปผ่านมาพบเห็น จะแวะพักผ่อนให้อาหารปลาหรือช่วยบริจาคเงินซื้ออาหารปลา

5. **โฮมสเตย์** ริมคลองบางน้อยมีโฮมสเตย์หลายหลังที่มียืนสาวงามบริการเป็นกันเองในราคาขอมเขานักท่องเที่ยวนิยมมาพักผ่อนกันมาก เช่น เรือนกระดังงา บ้านสายสนธิ บ้านมโนเวชพันธุ์ บ้านสวนสองครุ บ้านสวนคุณยาย เป็นต้น

พรรณไม้ชายคลอง

ในสมัยก่อนนี้ในคลองบางน้อยมีกุ่มปลาชุกชุมมาก คนที่อยู่ริมฝั่งคลองมีความสามารถพิเศษในการหา กุ้ง ปลา มาเลี้ยงครอบครัว หรือนำมาขาย เช่น การงมหรือการจับ การตก การดัก การวางเบ็ด เป็นต้น คลองบางน้อยเป็นคลองที่อยู่ในอำเภอบางคนทีจึงทำให้น้ำในคลองบางน้อยมีน้ำจืดเกือบตลอดปี มีบางช่วงฤดูกาลเท่านั้นที่จะมีน้ำทะเลหนุน ทำให้น้ำในคลองบางน้อยเป็นน้ำกร่อย แต่จะเป็นช่วงสั้นๆ ไม่นานนัก จึงทำให้พรรณไม้ที่ขึ้นตามสองฝั่งคลองเป็นพรรณไม้ที่ทนได้ทั้งในน้ำจืดและน้ำกร่อย เช่น ต้นเหงือกปลาหมอ ต้นลำเจียก ต้นลำพู ต้นฝ้ายผี เป็นต้น พรรณไม้ต่างๆ ที่ขึ้นแถบชายคลองนี้นับว่ามีความสำคัญกับวิถีชีวิตของคนชาวคลองเป็นอันมาก เนื่องจากการป้องกันกักตุนน้ำได้แล้ว บริเวณ ที่มีพรรณไม้นานาชนิดก็จะเป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำนานาชนิดด้วยเช่นกัน จึงทำให้สองฝั่งคลองเป็นบริเวณที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรทางธรรมชาติที่หลากหลาย อันประกอบด้วยสัตว์น้ำ สัตว์บกนานาชนิด ที่อยู่ควบคู่กับพรรณไม้แถบชายคลอง โดยเฉพาะในคลองบางน้อยจะอุดมสมบูรณ์ด้วยต้นไม้หลากหลายสายพันธุ์ที่ขึ้นรกรักไปตามลำคลองหลากหลายชนิด

บทที่ 3

ขั้นตอนการดำเนินงาน

กระบวนการดำเนินกิจกรรมของโครงการการใช้คลองบางน้อยเป็นแหล่งศึกษาแนวทางในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนวัดบางน้อย ประกอบด้วยกิจกรรมการสร้างความเข้าใจ กิจกรรมชวนคิด กิจกรรมวางแผนเพื่อเก็บข้อมูล การลงพื้นที่เก็บข้อมูล กิจกรรมสรุป รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูล การนำเสนอข้อมูล การสรุป / ถอดบทเรียน และการจัดทำรายงานผลการวิจัย รายละเอียดดังในตารางสรุปผลการดำเนินงานโครงการฯ

สรุปผลการดำเนินงานโครงการการใช้คลองบางน้อยเป็นแหล่งศึกษาแนวทางในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนวัดบางน้อย

กิจกรรม	วัตถุประสงค์	กลุ่มเป้าหมาย	กระบวนการ/วิธีการ	ผลที่คาดว่าจะได้รับ	ระยะเวลา	ผลการดำเนินงาน	บทเรียนที่ได้
1.เวทีสร้างความเข้าใจ	เพื่อทำความเข้าใจร่วมกันถึงกระบวนการในการจัดการเรียนรู้	คณะผู้วิจัย 5 คน และนักเรียน 20 คน	ประชุม พูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น	คณะผู้วิจัยและนักเรียนที่สนใจเข้าร่วมโครงการ เกิดความเข้าใจถึงกระบวนการของการจัดการเรียนรู้	1,8 ก.ค. 53 16 ก.ย. 53 27 ม.ค. 54	นักเรียนมีความเข้าใจ ในวิธีการเรียนแบบใหม่ เน้นความร่วมมือ และมีความกระตือรือร้นในการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้	นักวิจัยใช้วิธีการที่หลากหลายกว่านักเรียนจะมีการพูดคุย และดำเนินกิจกรรมได้อย่างเป็นเรื่องเป็นราว ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม
2.กิจกรรมชวนคิด 2.1 “สถานการณ์/สภาพแวดล้อมของชุมชนคลองบางน้อยมีเรื่องราวหรือประเด็นอะไรที่น่าสนใจเรียนรู้บ้าง” 2.2“กำหนดประเด็นและกรอบของเนื้อหาสาระ ที่สนใจ”	1.ฝึกกระบวนการคิด 2.ร่วมกันกำหนดประเด็นและกรอบของเนื้อหา ที่จะเรียนรู้ร่วมกัน	คณะผู้วิจัย 5 คน และนักเรียน 20 คน	พูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น โดยมีคณะผู้วิจัยทำหน้าที่เปิดประเด็น ชักถาม ให้เห็นมุมมองที่หลากหลายและรายละเอียด	1.นักเรียนได้ฝึกการคิดวิเคราะห์ ร่วมกัน 2. ได้ประเด็นและกรอบของเรื่อง ที่จะต้องไปค้นหา และเรียนรู้ร่วมกัน	1 ก.ค. 53 26 ส.ค. 53 4 พ.ย. 53	นักเรียนได้ประเด็นของเรื่องที่จะต้องสืบค้น โดยใช้วิธีการอภิปราย แบ่งกลุ่มในการค้นหา คำตอบที่ต้องค้นหา	นักวิจัยใช้วิธีการตั้งคำถาม เช่น ทำไมต้องทำเรื่องนี้ ฯลฯ เน้นให้นักเรียนช่วยกันหาคำตอบ ซึ่งเมื่อนักเรียนที่พูดเก่งอยู่แล้วนั้น จะตอบก่อน นักเรียนที่พูดน้อยจะเป็นผู้ฟังเป็นส่วนใหญ่ แต่เมื่อนักเรียนมีการตอบคำถาม นักเรียนที่พูดน้อยก็สามารถพูดคุยแลกเปลี่ยนเหตุผลกับเพื่อนๆ ได้มากยิ่งขึ้น จึงทำให้บทเรียนสนุกกว่าที่ครูเป็นผู้บอก และผู้สอนฝ่ายเดียว

กิจกรรม	วัตถุประสงค์	กลุ่มเป้าหมาย	กระบวนการ/วิธีการ	ผลที่คาดว่าจะได้รับ	ระยะเวลา	ผลการดำเนินงาน	บทเรียนที่ได้
3.กิจกรรมวางแผนเพื่อเก็บข้อมูล เช่น วิธีการ เครื่องมือ แบ่งบทบาทหน้าที่ ฯลฯ	เพื่อร่วมกันวางแผนการเก็บข้อมูลประเด็นต่างๆ ที่ได้จากเวทีชุมชน	คณะผู้วิจัย 5 คน และนักเรียน 20 คน	พูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น โดยมีคณะผู้วิจัยทำหน้าที่เปิดประเด็น ชักถาม ให้เห็นมุมมองที่หลากหลายและรายละเอียด	1.นักเรียนได้ฝึก การคิดวิเคราะห์ ร่วมกัน 2.ได้แผนงาน วิธีการ เครื่องมือในการเก็บข้อมูล ตลอดจนบทบาทหน้าที่ของแต่ละคน	15 ก.ค. 53 29 ก.ย. 53 11 พ.ย. 53 27 ม.ค. 54	นักเรียนมีการวางแผนงานเพื่อใช้ในการลงพื้นที่เก็บข้อมูล ออกแบบเครื่องมือที่ต้องใช้ในการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง วิธีการและการแบ่งบทบาทหน้าที่ของแต่ละคนในกลุ่มเพื่อให้งานบรรลุผล	นักเรียนร่วมกัน แบ่งงานกันทำ มีความพร้อมในการทำกิจกรรม เช่น บางคนต้องรับผิดชอบเรื่องการประสานงานหาเรื่องพื้นที่ บางคนต้องวางแผนการเดินทาง ซึ่งในการดำเนินงานวางแผนนั้นมีนักเรียนหลายคนที่มีข้อโต้แย้งกัน แต่สามารถดำเนินการพูดคุยผ่านไปด้วยดีได้
4.ลงพื้นที่เก็บข้อมูล	เพื่อร่วมกันเก็บรวบรวมข้อมูล	คณะผู้วิจัย 5 คน และนักเรียน 20 คน	ตามที่กำหนดจากกิจกรรมที่ 3	1.นักเรียนได้ลงมือค้นหาเก็บข้อมูลด้วยตนเอง 2.ได้ข้อมูลตามประเด็นที่กำหนดไว้	22 ก.ค. 53 22 ส.ค. 53 18 ก.ย. 53	นักเรียนลงพื้นที่เพื่อค้นหาเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้วางแผนไว้โดยแบ่งการทำงานเป็นกลุ่ม ซึ่งแต่ละกลุ่มได้ศึกษาในแต่ละประเด็น ครบถ้วนตามที่คุยวางแผนไว้	นักเรียนมีความตื่นตัวที่ได้ลงสำรวจเก็บข้อมูล เมื่อมีการนัดหมายนักเรียนมีความพร้อมในการดำเนินงาน และเพื่อให้ได้ข้อมูล นักเรียนมีการลงพื้นที่ในเวลาที่แตกต่างกัน เพื่อตอบโจทย์ว่าช่วงเวลาใดดีที่สุดในการทำกิจกรรม สิ่งที่ต้องปรับปรุงคือ การตั้งคำถามก่อนการลงพื้นที่ของนักเรียนที่ไม่เพียงพอ และ ไม่มีความหลากหลาย

กิจกรรม	วัตถุประสงค์	กลุ่มเป้าหมาย	กระบวนการ/วิธีการ	ผลที่คาดว่าจะได้รับ	ระยะเวลา	ผลการดำเนินงาน	บทเรียนที่ได้
5.กิจกรรมสรุป รวบรวมข้อมูล	เพื่อร่วมกันสรุป รวบรวม ข้อมูลที่ได้ให้เป็นระบบ	คณะผู้วิจัย 5 คน และ นักเรียน 20 คน	พูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น โดยมีคณะผู้วิจัยทำหน้าที่ เปิดประเด็น ชักถาม และฝึก วิธีการสรุป จัดกลุ่มข้อมูล / เนื้อหา	1.นักเรียนได้ฝึกการสรุป จัดกลุ่มข้อมูล/เนื้อหา 2.ได้ชุดข้อมูลที่จะนำไปใช้ในการวิเคราะห์	5 ส.ค. 53 26 ส.ค. 53 26 ก.ย. 53	นักเรียนนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ จากการเก็บข้อมูลสู่การสรุป เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการนำเสนอ ให้กับกลุ่มเพื่อนๆ และวิเคราะห์ผล	นักเรียนร่วมกัน สรุปอภิปรายถึงเรื่องราว ข้อมูลที่ได้จากการลงพื้นที่เก็บข้อมูล นักเรียนส่วนหนึ่ง ได้พบปัญหาเรื่องเวลาในการพูดคุยและสรุปไม่เพียงพอ โดยการขอเวลาในวิชาลูกเสือตลอดทั้งเทอม ซึ่งจากเหตุการณ์นี้ทำให้ค้นพบว่านักเรียนสามารถร่วมกันแก้ปัญหาด้วยตนเองได้
6.กิจกรรมวิเคราะห์ข้อมูล	1.เพื่อร่วมกันวิเคราะห์ เนื้อหาสาระที่จะนำไปใช้ 2.เพื่อกำหนดแผนการนำเสนอ และรูปแบบการนำเสนอ	คณะผู้วิจัย 5 คน และ นักเรียน 20 คน	พูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น โดยมีคณะผู้วิจัยทำหน้าที่ เปิดประเด็น ชักถาม และฝึก วิธีการนำเสนอ/ถ่ายทอด	1.นักเรียนได้ฝึกการวิเคราะห์ข้อมูล 2.ได้ชุดสาระความรู้เกี่ยวกับชุมชนและคลองบางน้อย ที่จะนำไปใช้	5 ส.ค. 53 29 ก.ย. 53	นักเรียนได้ฝึกการคิดวิเคราะห์ เช่น เรื่องแหล่งน้ำ ถ้าน้ำสะอาด ข่อมก่อก่อให้เกิดสัตว์น้ำอย่างมากมาย รวมถึงการวิเคราะห์เรื่องกึ่งแม่น้ำ คนตกกุ้ง เชื่อมโยงกับวิถีชีวิตของคนที่อยู่ริมคลอง ทำให้นักเรียนสามารถนำข้อมูล นำไปใช้ในชีวิตได้	นักเรียนที่ความเข้าใจ และมีประสบการณ์ตรงในเรื่องนั้นๆ จะสามารถอธิบาย และวิเคราะห์ข้อมูลได้คล่องแคล่ว และมีความมั่นใจในการพูดคุย กว่่านักนักเรียนที่มีประสบการณ์ในเรื่องนั้นๆ ที่น้อยกว่า

กิจกรรม	วัตถุประสงค์	กลุ่มเป้าหมาย	กระบวนการ/วิธีการ	ผลที่คาดว่าจะได้รับ	ระยะเวลา	ผลการดำเนินงาน	บทเรียนที่ได้
7.เวทีนำเสนอข้อมูล	เพื่อร่วมกันนำเสนอข้อมูลในรูปแบบต่างๆ เช่น นิทรรศการ การบรรยาย ฯลฯ	คณะผู้วิจัย 5 คน และ นักเรียน 20 คน	1.นำเสนอข้อมูล ในรูปแบบต่างๆ เช่น นิทรรศการ, การบรรยาย ฯลฯ 2.ร่วมกันสรุปผล	1.นักเรียนได้ฝึกการนำเสนอข้อมูล 2.นักเรียนได้เห็นจุดเด่นและจุดที่ต้องปรับปรุงของตัวเอง	10 ก.พ. 53	นักเรียนได้มีเวทีในการนำเสนอข้อมูล โดยผ่านช่องทาง การ จั ด บ อ ร ์ ค นิทรรศการ การจัดกิจกรรม เกมส์ประกอบเนื้อหา และการบรรยายสรุป	เนื่องจากเป็นกิจกรรมนำเสนอข้อมูลเป็นครั้งแรก นักเรียนที่นำเสนอ มีความรู้สึกเกร็ง ประหม่า ไม่สามารถสรุปได้ดีเท่าที่วางแผนเนื่องจากไม่สามารถควบคุมน้องๆ ที่มาฟังได้ในบางส่วน ผู้นำเสนอเน้นการนำเสนอผ่านการอ่าน ผู้ฟังจึงไม่สนใจฟังเท่าที่ควร
8.เวทีสรุป/ถอดบทเรียน	1.เพื่อร่วมกันวิเคราะห์บทเรียนที่ได้จากการทำ งาน 2.ประเมินผลการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั้งในด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ตัวครู(คณะผู้วิจัย) และ นักเรียนที่เข้าร่วม	คณะผู้วิจัย 5 คน และ นักเรียน 20 คน และ ทีม สนิบสนุน 5 คน	จัดประชุม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสรุปบทเรียน ที่ได้จากการทำโครงการนี้	1.ทีมวิจัยและนักเรียนได้ แลก เปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันถึงผลที่เกิดขึ้นในโครงการนี้ 2.ทีมวิจัยได้รูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้กับนักเรียน	5 ส.ค. 53 29 ก.ย. 53 18 พ.ย. 53 30 ธค. 53 6 ม.ค. 53 13 ม.ค. 53 20 ม.ค. 53	ทีมวิจัยร่วมกัน สรุป เพื่อให้ได้ความรู้ เรื่องคลองบางน้อยโดยผ่านกระบวนการจัดทำกิจกรรมตามขั้นตอนต่างๆ นักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลง ในด้านพฤติกรรมการทำงานร่วมกัน และการเรียนที่มีความตั้งใจมากขึ้น	ทีมวิจัยได้ข้อค้นพบว่า ขอบวิธีการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการ ผ่านการทำกิจกรรม การลงพื้นที่มากกว่าการนั่งเรียนในห้องเรียน

บทที่ 4

ผลการวิจัย

4.1 สถานการณ์ ปัจจัย และเงื่อนไข ที่มีต่อการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนวัดบางน้อย

4.1.1 การพัฒนาโจทย์วิจัย

ก่อนที่จะมีการวิจัยเกิดขึ้น ผู้วิจัยเป็นผู้หนึ่งซึ่งต้องคลุกคลีอยู่กับนักเรียนและหนังสือ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นการอ่านเพื่อการพัฒนาวิชาชีพเสียมากกว่า จนกระทั่งได้มีโอกาสพานักเรียนไปเข้าร่วมโครงการต่างๆ เช่น โครงการมหัศจรรย์บ้านเรา โดยใช้นักเรียนจำนวน 2 กลุ่มๆ ละ 3 คน โดยให้โจทย์ไปว่าให้แต่ละกลุ่มไปศึกษาเรื่องใดก็ได้ที่มีอยู่ในท้องถิ่น แล้วพยายามหาข้อมูลจะเป็นจากปฐมภูมิ หรือทิวภูมิก็ได้ โดยผู้วิจัยจะร่วมไปเก็บข้อมูลกับนักเรียนด้วยทุกครั้ง ผลของการศึกษารั้วนี้ นักเรียนได้งาน / เรื่อง เรื่องที่ 1 ตามล่าหาเรือบด เรื่องที่ 2 พรรณไม้ชายคลอง โดยนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม ต้องลงพื้นที่จริงศึกษาจริง หาข้อมูลและใช้การสัมภาษณ์ ผู้วิจัยเฝ้าสังเกตเห็นว่า นักเรียนทำงานอย่างสนุกได้ชิ้นงาน โดยที่ครูแทบไม่ต้องช่วยเหลือ บอกเพียงแต่คอยมองดูอยู่ห่างๆ เมื่อจบงานผู้วิจัยไม่ได้จบอยู่เพียงเท่านั้น เพราะต่อมาผู้วิจัยมีโอกาสพานักเรียนเข้ารับการอบรมในโครงการรักษ์เจ้าพระยาและแม่กลอง โดยให้นักเรียนจะต้องพบปะและมีสังคมกับนักเรียนโรงเรียนอื่นๆ เห็นนักเรียนอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างเป็นสุขและสนุก จนถึงเวลานักเรียนจะต้องทำกิจกรรมทั้งทดสอบค่าของน้ำที่ต้องเก็บตัวอย่างน้ำในกลุ่มน้ำแม่กลอง พบว่านักเรียนพิสูจน์ได้ ทำได้พูดได้ รายงานได้ โดยนักเรียนก็พูดในสิ่งที่นักเรียนเห็นและได้ไปสัมผัส เมื่อเสร็จกิจกรรมที่ทำ ผู้วิจัยก็เริ่มคิดว่า ถ้าครูได้ให้นักเรียนเรียนโดยครูไม่เป็นผู้สอน แต่ให้ไปศึกษาค้นคว้า หาข้อมูลเองจะได้หรือไม่

จนกระทั่งได้พบกับคุณ อภิชาติ ลือสกล ก็พูดให้ฟังในเรื่องความประทับใจที่ได้พบนักเรียนทำกิจกรรม คุณอภิชาติ ก็ชวนว่า จะมีการพบปะพูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์ งานวิจัยในท้องถิ่น ซึ่งขณะนั้นทราบว่ามีชาวบ้านได้ทำสำเร็จแล้ว ผู้วิจัยก็เริ่มอึ้งและทึ่ง จึงตกปากรับคำว่าจะเข้าร่วมฟังความด้วย ฟังกลับมาแล้วก็เริ่มนึกสนุก จึงเริ่มโดยให้นักเรียนออกสำรวจบริเวณรอบๆ โรงเรียน แล้วให้กลับมาบอกครูว่า นักเรียนอยากรู้ อยากเห็นและอยากทำสิ่งใดบ้างเกี่ยวกับท้องถิ่นของตน มีนักเรียนคนหนึ่งบอกว่า เห็นป้ายที่ติดอยู่หน้าโรงเรียน มีข้อความว่า 366 คลองสวยน้ำใส และนักเรียนบางคนอ่านหนังสือนอกเวลาเรื่อง เสด็จประพาสต้นแล้วอยากตามเสด็จบ้าง เพราะบางตอนเขียนถึงคลองบางน้อย คลองอัมพวา คลองวัดประดู่ ซึ่งบางคนพอจะรู้จัก บางคนก็ไม่รู้ ผู้วิจัยจึงเริ่มทดลองในจังหวัดสมุทรสงครามว่า จะจริงหรือไม่ ว่ามี 366 คลองหรือถ้าต้องลงเรือเพื่อตามรอยเสด็จ ในหนังสือเสด็จประพาสต้น จะเป็นเช่นใดบ้าง แต่จนแล้วจนรอดก็ยังไม่ประสบเป็นผลสำเร็จกับการพัฒนาโจทย์วิจัย จนกระทั่งผู้วิจัยไปเข้ารับการอบรมกับทีมผู้วิจัยที่สวนแสนปาล์ม ณ ที่นี้ก็ยังคิดไม่ออก บอกไม่ได้ดีกว่างานวิจัยจะมีชื่อเรื่องเสียใจ แต่พอจะรู้คร่าวๆ ว่ามีคลองบางน้อย 1 อย่างละ ต่อมาก็เริ่มจับแนวทางได้ว่าจะต้องใช้กระบวนการเรียนรู้อย่างไร นักเรียนจึงจะได้รู้เรื่องของคลองบางน้อยมากขึ้น หลังจากนั้นทีมวิทยากรจึงเริ่มให้ใช้แนวทางในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ผ่านคลองบางน้อยควรเป็นอย่างไร พร้อมกับมีคำถามรองประมาณ 7 ข้อคำถาม

4.1.2 การทดลองทำกิจกรรมของโครงการ

ก่อนเริ่มต้นการวิจัย ผู้วิจัยได้ให้นักเรียนลองคิดประเด็นโดยเอาความสนใจเป็นตัวตั้ง หรือประเด็นหลัก เมื่อได้เริ่มต้นการทดลองทำกิจกรรมในครั้งแรก ผู้วิจัยต้องการใช้กติกา 3 ข้อ เพื่อดูว่าจะได้ผลหรือไม่อย่างไร กติกานั้นให้เริ่มต้นที่ 1 ห้ามสอน 2 ให้เริ่มต้นจากเด็ก และ 3 ต้องจัดกระบวนการเรียนรู้ แต่เมื่อได้คิดจะลงทำก็จะลงทำในครั้งแรกๆ ก็เริ่มชักชวนนักเรียนทำกิจกรรม (นอกห้องเรียน) ผู้วิจัยได้ความรู้สักอย่างหนึ่งว่า ได้เห็นความกระตือรือร้นของ

นักเรียนที่จะได้ทำกิจกรรมนอกห้องเรียน นักเรียนคงคิดในใจว่า ให้นั่งห้องแคบๆ มาตั้ง 8 ปีแล้ว แต่ผู้วิจัยจะชี้แจงให้นักเรียนฟังว่านักเรียนจะใช้กระบวนการเรียนด้วยการทำกิจกรรมคงต้องใช้เวลามากกว่า 1 ชั่วโมงที่มีในชั่วโมงเรียน ซึ่งในเวลาเรียนนั้นผู้วิจัยได้ใช้เวลาในชั่วโมงเรียน นักเรียนรีบบอกว่าพวกเราให้เวลาในชั่วโมงกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนก็ได้ เพื่อจะได้พูดคุยกันได้นาน นี่คือนักเรียนแรกที่พบในการทดลองทำกิจกรรม คือเวลาที่ใช้จัดกิจกรรม ใช้เวลามาก แต่ชั่วโมงเรียนเป็นกติกาบังคับอยู่ เมื่อครูและนักเรียนร่วมกันแก้ปัญหาเรื่องเวลาเรียนได้ ก็เริ่มพูดคุยกันในเรื่องชุมชนว่าในชุมชนที่นักเรียนอยู่มีสิ่งน่าสนใจอะไรบ้าง ถ้าสิ่งนั้นเป็นสิ่งที่นักเรียนสนใจ นักเรียนค้นหาคำตอบที่นักเรียนต้องการ นักเรียนบางกลุ่มใช้การเดินทางสำรวจทดลองต่างๆ ในละแวกใกล้โรงเรียน นักเรียนบางกลุ่มเข้าห้องสมุดเพื่อหาข้อมูลและนักเรียนบางกลุ่มใช้วิธีการสืบค้นข้อมูล จนได้ข้อมูล ชื่อดาบล รู้จักที่มาของการสืบค้นข้อมูล เรื่องคลองต่างๆมากมาย ครูจึงค่อยๆ ทำทดลองให้แคบลง โดยถามนักเรียนว่าถ้าเราจะศึกษาเฉพาะคลองเดียวคือคลองบางน้อย นักเรียนใช้วิธีการใดในการศึกษาได้บ้าง นักเรียนบอกวิธีการที่จะให้ได้ข้อมูลตั้งแต่การลงสำรวจ ศึกษาจากเอกสาร การสืบค้น ถามผู้รู้ การสัมภาษณ์ ระหว่างการพูดคุย ครูพบข้อสังเกตว่า นักเรียนที่เป็นตัวแทนในการนำเสนอมักเป็นคนเดิมที่พูดได้ พูดคล่อง นักเรียนคนอื่นยังไม่กล้าพูด ก็ยังคงเป็นเพียงผู้รับฟัง

สำหรับขั้นตอนการวางแผน การนำเสนอเพื่อทำกิจกรรมใช้เวลาไม่นาน ใช้เวลาวางมากกว่าการเรียนเวลาเรียนปกติ เมื่อนักเรียนพูดถึงเรื่องการลงสำรวจพื้นที่เพื่อหาข้อมูล ครูถามนักเรียนว่าลงไปเพื่ออะไร เราจะได้อะไรจากการทำกิจกรรมและวิธีการในการลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูล เก็บข้อมูลในเรื่องใดบ้าง ซึ่งได้คำตอบว่าเป็นการเรียนรู้อาจประสบการณ์จริง เพื่อจะได้ทำจริง รู้จริง สิ่งที่จะได้จากการทำกิจกรรมได้อรรถความรู้ใหม่ๆ โดยใช้วิธีการเพื่อให้ได้ซึ่งข้อมูล โดยอาจใช้การร่วมประชุมระดมความคิดเห็น วางแผนการทำงาน จัดเวทีถอดบทเรียน สรุปบทเรียนที่ได้จากการลงพื้นที่โดยเป็นการเก็บข้อมูลในเรื่องต่างๆ

4.2 แนวทางการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนวัดบางน้อย

จากการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา การกำหนดแนวคิด หลักการ จุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาแต่ละสมัยจึงแตกต่างกันไป ซึ่งบางหลักสูตรเน้นที่เด็ก ต้องการให้นักเรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น ต่อมาเมื่อมีการปรับเปลี่ยนหลักสูตรเป็นหลักสูตร 2533 เริ่มเน้นให้นักเรียนเป็นคนเก่ง ดี มีสุข จนกระทั่งถึงหลักสูตร 2544 เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง หรือเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แต่การจะเน้นให้ผู้เรียนเป็นอย่างไรนั้น นอกจากสถานศึกษาต้องยึดหลักสูตรไว้เป็นแม่แบบแล้ว สิ่งสำคัญที่สุดคือ ตัวครู ถ้าครูยังไม่ยอมเปลี่ยนแปลง ต่อให้ต้องปรับเปลี่ยนกันอีกกี่ครั้ง การจัดการศึกษาของไทยก็คงไม่ได้ผลดีไปจากสภาพที่ผ่านมา ดังนั้น เมื่อผู้วิจัยได้โจทย์วิจัยในหัวข้อ “แนวทางในการพัฒนาทักษะกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนวัดบางน้อย” เพื่อจะใช้แนวทางใดในการพัฒนากระบวนการเรียนของนักเรียน สำหรับนักเรียนชั้น ม.3 หลักสูตร 2554 ยังคงมีจุดมุ่งเน้นที่ต้องเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งในหลักการข้อ 1 ของการเน้นนักเรียนเป็นสำคัญนั้น คือ การให้นักเรียนได้จัดกิจกรรม หรือศึกษาในสิ่งที่นักเรียนอยากรู้

การเริ่มต้นทำกิจกรรม เพื่อหาแนวทางการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ผู้วิจัยจึงให้นักเรียนค้นหาสิ่งที่นักเรียนสนใจ อยากรู้ อยากทำกิจกรรม โดยตั้งต้นที่ท้องถิ่น และจากข้อสงสัยของนักเรียนในเรื่อง “คลอง 366 คลองสวย น้ำใส” แต่ได้ทำให้แคบลง ให้นักเรียนได้ใช้คลองบางน้อยเป็นกรณีศึกษาหาข้อมูลดังกล่าว โดยมีครูเป็นผู้แนะนำ กระตุ้นให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในครั้งนี้ จากการพูดคุยกันเป็นกลุ่มใหญ่ เพื่อหาแนวทางในการทำกิจกรรม ซึ่ง ณ ที่นี้ ผู้วิจัยยังพบว่า นักเรียนที่ไม่ค่อยได้พูด ไม่ค่อยได้แสดงความคิดเห็น เมื่อครูตั้งคำถามและถูกเพื่อนขอความเห็นบ่อยครั้งเข้าก็ต้องเริ่มพูดคุยได้ในระดับหนึ่ง ดังนั้น ครูจึงมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมนี้ โดยการตั้งคำถามประเภท ทำไม

อย่างไร เพราะอะไรจึงเป็นอย่างนั้น แต่เมื่อเริ่มกิจกรรมในลักษณะเช่นนี้ ปัญหาเรื่องเวลาเรียนที่กำหนดโดยโครงสร้างของเวลาเรียนใน 1 ชั่วโมง เริ่มไม่พอ นักเรียนจึงร่วมกันแชร์ปัญหาด้วยการใช้เวลาในการทำกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมาร่วม ดังนั้นนักเรียนจะมีเวลาในการทำกิจกรรมเป็นเวลา 2 - 3 ชั่วโมงในแต่ละสัปดาห์ โดยเน้นการบูรณาการข้ามสาระวิชา ต่อมาเมื่อมีการพูดถึงการลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูล ปัญหาเรื่องการออกนอกสถานที่ ซึ่งโดยปกติต้องได้รับการอนุมัติจากผู้อำนวยการโรงเรียน จากการพูดคุยระดมสมองภายในกลุ่ม นักเรียนได้ข้อสรุปว่า ต้องจัดทำโดยอาศัยต้นแบบจากหนังสือราชการ ซึ่งนักเรียนไปหาได้จากเจ้าหน้าที่ธุรการในโรงเรียน จึงทำให้เรียนรู้วิธีการทำหนังสือขออนุญาตไปศึกษานอกสถานที่ได้อีก สิ่งที่เกิดขึ้น กระบวนการที่เกิดขึ้นในครั้งนี้ ส่วนใหญ่นักเรียนเป็นผู้คิด เป็นผู้ทำ เป็นผู้แก้ปัญหา โดยมีครูคอยกระตุ้น สนับสนุน และให้การส่งเสริม

จากนั้นนักเรียนในกลุ่มจึงเริ่มวางแผนการทำกิจกรรม ในเรื่องช่วงเวลาของการทำกิจกรรม ซึ่งได้ข้อสรุปว่า ใช้วันหยุดสัปดาห์ เวลา 13.30 - 16.30 น. ซึ่งเป็นชั่วโมงภาษาไทยและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของผู้วิจัยเอง เมื่อตกลงได้แล้ว นักเรียนเริ่มวางแผนว่า สัปดาห์ใดจะต้องทำอะไร โดยวางแผนที่จะลงพื้นที่เก็บข้อมูล จัดเวทีถอดบทเรียน สรุปบทเรียน โดยดำเนินการวางแผนร่วมกัน ได้ข้อสรุปว่าท้องถิ่นคลองบางน้อยนี้ นักเรียนจะแบ่งกิจกรรมเป็น 4 เรื่องย่อยๆ ที่ต้องการศึกษา ดังนี้

1. สัตว์น้ำจืดในคลองบางน้อย
2. ชีวิตความเป็นอยู่ของชาวคลอง
3. วัดและสถานที่สำคัญ
4. พรรณไม้ชายคลอง (กิจกรรมวางแผน)

และใช้การศึกษาข้อมูลประมาณ 3 - 4 ครั้ง โดยใช้เครื่องมือการเรียนรู้ท้องถิ่น โดยวิธีการเรียนปนเล่นศึกษาเชิงวิทยาศาสตร์

1. ศึกษาคุณภาพน้ำในคลองบางน้อย
2. ในละแวกใกล้เคียงมีคลองใดบ้างที่แยกจากคลองบางน้อย
3. ชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนคลองบางน้อย
4. ต้นไม้ที่ขึ้นตามชายคลอง
5. ศึกษาประวัติศาสตร์คลองบางน้อย

จากนั้นนักเรียนจึงได้เริ่มวางแผนว่าจะทำเช่นไร ในการลงพื้นที่เพื่อหาข้อมูล นักเรียนเริ่มใช้การแบ่งกลุ่มเป็น 4 กลุ่ม แต่ละกลุ่มเลือกเรื่องที่น่าสนใจในท้องถิ่นกลุ่มละ 1 เรื่อง จึงได้ข้อตกลงว่า ใน 4 เรื่องนั้นจะต้อง ลงลึกในเรื่อง

1. สัตว์น้ำจืดในคลองบางน้อย
2. ชีวิตความเป็นอยู่ของชาวคลอง
3. วัดและสถานที่สำคัญ
4. พรรณไม้ชายคลอง (กิจกรรมวางแผน)

เมื่อทุกคนเลือกกลุ่มเลือกเรื่องได้เรียบร้อยแล้ว นักเรียนทุกคนช่วยกันวางแผนว่าจะลงพื้นที่ใช้วิธีการใดจึงได้ข้อมูลสรุป ในเรื่องวันที่ใช้ในการลงพื้นที่ นักเรียนส่วนใหญ่เลือกวันพฤหัสบดีซึ่งนักเรียนมีเวลา 2 ชั่วโมงติดต่อกัน แล้วปรึกษากันต่อเรื่องพาหนะที่จะใช้ในการลงพื้นที่ ซึ่งสรุปได้ว่านักเรียนใช้รถยนต์ลำใหญ่บรรจุนักเรียนได้ประมาณ 20 คน และวางแผนต่อไปว่ามีอุปกรณ์ใด สิ่งใดที่จำเป็นต้องใช้ในการลงพื้นที่อีกบ้าง หลายคนเป็นห่วงเรื่องสวัสดิการทางน้ำซึ่งก็มีคำตอบว่าในเรือมีเสื้อ + นักเรียนก็เตรียมการในเรื่องน้ำ + อาหาร

กิจกรรมลงพื้นที่ ในระหว่างการทำกิจกรรมลงพื้นที่ ครูสังเกตเห็นว่านักเรียนรู้สึกตื่นเต้นที่จะได้ศึกษานอกสถานที่ จึงต้องบอกกับครูที่สอนในคาบแรกว่า ขอให้ครูปล่อยตรงหรือก่อนเวลาสักนิด ซึ่งก็เป็นดังที่ครูสังเกตเมื่อถึงเวลานัดหมายนักเรียนมาพร้อมกัน และเตรียมความพร้อมสำหรับการศึกษาข้อมูลเป็นอย่างดี

สิ่งที่นักเรียนปฏิบัติขณะทำกิจกรรม ขณะนั่งเรือไปตามคลองนักเรียนได้พบชาวบ้านกำลังมุ้ง ซึ่งนักเรียนก็ได้อธิบายให้ครูและเพื่อนๆ ฟังว่า คนที่กำลังมุ้งที่เห็นนี้บังเอิญอยู่ใกล้บ้านของวิวัฒน์พอดี วิวัฒน์เลยเล่าให้ฟังว่า เขาเก่งมาก ได้มากบ้างน้อยบ้างตามแต่ละเวลาการมุ้ง ถ้ามุ้งได้มากก็นำไปขาย ถ้าได้น้อยก็นำไปปรับปรนกัน ในครอบครัว เมื่อเรือเลียบผ่านและจอดที่ท่าหน้าวัดปรกเจริญ นักเรียนได้ศึกษาเรื่องราวและวิถีของคนในชุมชน บริเวณวัดเลี้ยงปลาหน้าวัด ซึ่งมีปลาหลากหลายชนิด นักเรียนซื้ออาหารและดูประเภทของปลาที่มี นักเรียนสามารถอธิบายได้ว่ามีปลาชนิดใดบ้าง เช่น ปลาตะเพียนขาว ปลาตะเพียนแดง ปลาแรด นักเรียนบางคนหาข้อมูลเรื่องราวที่ขุดจากต้นตะเคียน และเรื่องราวของวัดปรกเจริญ จนกระทั่งเจ้าหน้าที่ของวัดแนะนำนักเรียนให้ดูต้นไม้ซึ่งปัจจุบันหาดูได้ยากคือต้นกระทุ่ม นักเรียนจึงขอสอบถามรายละเอียด แต่ทราบว่าต่อไปจะไม่มีให้เห็นอีกแล้วเพราะเจ้าของต้องการตัดโค่นทิ้ง

กิจกรรมสรุปบทเรียน ในการสรุปบทเรียนจากการลงพื้นที่เก็บข้อมูล ครูได้ข้อสังเกตอีกว่านักเรียนอีกหลายคนยังไม่ค่อยกล้าพูด กล้าแสดงออก ยังคงเกรงให้คนที่เคยพูด อธิบาย และเล่าเรื่องราว / สรุปการลงพื้นที่ให้เพื่อนๆ ฟัง เมื่อกลับจากการอบรมก็เริ่มทำงานวิจัยกับนักเรียนโดยการป้อนคำถามให้กับนักเรียนและการบอกเล่าเรื่องราวต่างๆ ที่ผู้วิจัยพบว่า นักเรียนเริ่มมีความกระตือรือร้นที่จะทำกิจกรรม ผู้วิจัยจึงให้นักเรียนเริ่มศึกษาค้นคว้าว่าสิ่งที่นักเรียนอยากรู้ ด้วยการสืบค้นข้อมูลบ้าง ชักถามผู้รู้ และสัมภาษณ์

4.3 พฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนวัดบางน้อย

4.3.1 ก่อนทำงานวิจัย

การเรียนการสอนที่ผ่านมา เด็กมีความตั้งใจน้อย ไม่มีเป้าหมายในการเรียนที่สูงมากนัก มีเป้าหมายแค่เรียนให้จบ โรงเรียนจึงมีความตระหนักถึงอนาคตของนักเรียน จึงได้จัดกิจกรรมที่เน้นสอนด้านอาชีพให้กับนักเรียน เพื่อให้เด็กสามารถไปศึกษาต่อในระดับอาชีวศึกษาในช่วงหนึ่ง และหากนักเรียนคนใดไม่เรียนต่อ ก็สามารถนำวิชาประสบการณ์ไปประกอบอาชีพเลี้ยงตัวเองได้ ในขณะเดียวกัน เมื่อโรงเรียนได้จัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นด้านอาชีพนั่น ผู้ปกครองเกิดความไม่เข้าใจในวิชาการเรียนการสอน หรือกิจกรรมที่โรงเรียนได้จัดขึ้น โรงเรียนจึงต้องสอนตามที่หลักสูตรเป็นผู้กำหนด และเรียนในแบบที่โรงเรียนมีขนาดใหญ่มัธยม ซึ่งเมื่อทบทวนดูศักยภาพ และทักษะของนักเรียนโรงเรียนวัดบางน้อย และโรงเรียนมัธยมขนาดใหญ่ระดับจังหวัด นักเรียนมีทักษะ พื้นฐานในด้านต่างๆ ที่น้อยกว่ามากเมื่อเทียบกับ สำหรับด้านกระบวนการเรียนการสอนที่จัดให้เด็กนักเรียน ทำให้นักเรียนบางส่วนเริ่มเบื่อหน่ายกับการเรียน ผลการเรียนไม่ดีเท่าที่ควร

4.3.2 หลังจากทำงานวิจัย

เมื่อครูได้เปลี่ยนกระบวนการเรียนการสอน สิ่งที่ครูเห็นความเปลี่ยนแปลงของนักเรียน คือ เริ่มพูดได้มากขึ้น กล้าแสดงออกมากยิ่งขึ้น เช่น

- เด็กชายจิรภัทร กลับสนุก จากเดิมไม่สามารถเขียนหนังสือได้ แต่ขณะที่ทำวิจัยนั้น เด็กชายจิรภัทร มีความสนใจในเรื่องของคนตกุ้ง จากสิ่งที่นักเรียนสนใจ และประสบการณ์ของตนเอง ผู้การค้นคว้าหาข้อมูลโดยการลงพื้นที่สอบถาม และหาข้อมูลเพิ่มเติม ประกอบต่างๆ จากอินเทอร์เน็ต และการที่นักเรียนจะต้องนำข้อมูลมานำเสนอให้กลับเพื่อนๆ ได้รับทราบ จึงทำให้เด็กชายจิรภัทร ต้องเขียนสรุป

บันทึกจากการลงพื้นที่ จึงทำให้พัฒนาการด้านการเขียนดีมากขึ้น เช่นเดียวกับ เด็กชายนนท์เสรี และ เด็กชายอนุชา

- เด็กหญิงชนิกาน จากเดิมเป็นนักเรียนที่พูดน้อย และติดขัด เด็กหญิงนภัสกร จากเดิมจะถูกครูว่าบ่อย เรื่องการทำงาน และเพื่อนๆ ในชั้นเรียน ไม่ชอบ เนื่องจากเรียนเป็นที่สุดท้ายของห้อง การส่งงานจะเป็น คนสุดท้ายเป็นประจำ จากการทำงานวิจัย มีกระบวนการคิดที่ดีขึ้น ทำงานเสร็จตามเวลาที่กำหนด และใช้เวลาช่วงเวลาว่างจากการเรียน ศึกษาหาข้อมูลในการทำข้อมูล และนำเสนอในห้องเรียน และเป็นที่ ฟังของเพื่อนๆ เนื่องจากทำงานเสร็จก่อนเพื่อน เพื่อนๆ จึงสามารถดูข้อมูล และขอลอกได้
- เด็กหญิงอัจฉรา เห็นจุดเด่น คือ การจัดการในเรื่องของการเตรียมของในการลงพื้นที่ สามารถจัดซื้ออาหารในการทำครัว

จากกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นให้นักเรียนต้องทำงานร่วมกัน เรียนในสิ่งที่สนใจ จึงทำให้นักเรียนส่วนใหญ่ที่มีความเก่ง ที่ต่างกัน ทำงานร่วมกันได้

บทที่ 5

สรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

โรงเรียนวัดบางน้อยเริ่มเปิดทำการสอนตั้งแต่ พุทธศักราช 2465 ถึงปัจจุบัน เป็นเวลา 89 ปี โดยเริ่มแรกเป็นโรงเรียนประชาบาลเปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 4 แต่ต่อมาได้ขยายเป็น 7 ปี จึงเป็น ป.1 - ป.7 ต่อมาเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร รูปแบบการจัดการเรียนการสอนจึงตัด ป.7 เหลือเพียง 6 ปี จึงเป็นโรงเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 และได้เปิดสอนระดับอนุบาล (ปฐมวัย) เพิ่มขึ้นอีก 2 ปี โดยนักเรียนที่อายุ 4 ปี เข้าเรียนชั้นอนุบาล 1 และอนุบาล 2 ตามลำดับ

ต่อมาในปีพุทธศักราช 2534 โรงเรียนจึงได้จัดการศึกษาเป็นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาโดยรับนักเรียนที่จบ ป.6 เข้าเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษาต้น (ม.1 - ม.3) โรงเรียนบางน้อยจึงมีนักเรียนในระดับการศึกษามีรูปแบบในการศึกษา 3 ระดับ คือ ระดับปฐมวัย ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยปรับเปลี่ยนหลักสูตรและโครงสร้างหลักสูตรตาม พ.ร.บ. การศึกษาตามแนวการจัดการศึกษาตั้งแต่หลักสูตร 2503 ปัจจุบันปรับเปลี่ยนหลักสูตรแกนกลางการศึกษาพุทธศักราช 2551 โดยรวมเป็นนักเรียนพร้อมใช้ในปี 2554 จึงจะมีนักเรียนที่จบการศึกษาตามหลักสูตรนี้เป็นรุ่นแรก นอกจากนี้ในปี 2552 โรงเรียนวัดบางน้อยยังต้องเตรียมการรับการประเมินเป็นโรงเรียนในฝัน โรงเรียนดีประจำอำเภอภายในปี 2554 นี้อีกด้วย ในปีเดียวกันนี้โรงเรียนได้ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกรอบ 3 จาก สมศ. ซึ่ง สมศ. ได้รับรองประเมินแล้ว นอกจากนี้โรงเรียนยังได้ปรับเปลี่ยนเครือข่าย อินเทอร์เน็ต จาก ADSL เป็น อินเทอร์เน็ตความเร็วสูงโดย hot line แล้วจึงทำให้การเชื่อมต่อเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ในโรงเรียนมีสมรรถนะค่อนข้างเร็ว นักเรียนใช้ช่องทางในการสืบค้นข้อมูลได้เป็นอย่างดี

นอกจากนี้โรงเรียนบางน้อยยังเป็นโรงเรียนที่มีครูและผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกล เห็นได้จากจำนวนครู 16 คน มีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ (คศ.3) จำนวน 12 คน โดยครูแต่ละท่านสามารถพัฒนากระบวนการเรียนการสอนได้อย่างหลากหลาย ทำให้นักเรียนได้รับความรู้รอบด้านโดยเฉพาะด้านทักษะวิชาชีพ เห็นได้จากการนำนักเรียนไปแข่งขันในทักษะทางวิชาการในปีที่แล้วๆ มา นักเรียนได้รับรางวัลเหรียญทองในระดับภาคกลางและภาคตะวันออกเฉียงเหนือทางวิชาการหลายรายการ ซึ่งนักเรียนสามารถนำทักษะทางวิชาชีพ ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและเพื่อการศึกษาต่อได้เป็นอย่างดี

การเป็นนักเรียนโรงเรียนเครือข่ายคุณธรรมและนักเรียนเด็กดีวิ - สตาร์ ปัจจุบันมีนักเรียนเรียบร้อย ปะปนอยู่ในแทบทุกโรงเรียน จึงทำให้ครูผู้สอนต้องปรับวิธีเรียนเปลี่ยนวิธีสอนให้เท่าทันกับการปรับเปลี่ยนระบบการศึกษา

โรงเรียนมีวัสดุอุปกรณ์และห้องปฏิบัติการที่ทันสมัยอันมีห้องควบคุม 2 ห้อง มีเครื่องคอมพิวเตอร์จำนวน 30 - 40 เครื่อง มีห้องดนตรี ห้องปฏิบัติการอาหาร ตัดเย็บ ศิลปะ

ผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียน กลับพบว่า นักเรียนนั่งเรียนอยู่ในห้องสี่เหลี่ยมแคบๆ นี่เป็นปีๆ จุดประสงค์เพียงเพื่อรอสอบโอเน็ตและเอนีต เท่านั้น ลองคิดกันเล่นๆ ว่าถ้าเด็กได้เป็นครู ครูไปเป็นเด็กครูจะรู้สึกอย่างไร อย่างน้อยก็คงมีความรู้สึกเช่นเดียวกันว่าน่าเบื่อ น่าอึดอัด เป็นอย่างนี้มาหลายปีแล้ว ทำไมครูไม่ปรับเปลี่ยนวิธีเรียน เปลี่ยนวิธีสอน ให้พวกหนูกันบ้าง เพราะเมื่อครูเป็นผู้บอก จากหลักการแนวคิดของหลักสูตรการศึกษา ตั้งแต่ปี พ.ศ.2503 - พ.ศ.2551 เป็นหลักสูตรที่มีหลักการ จุดมุ่งหมายเพื่อให้นักเรียนใฝ่รู้ ใฝ่เรียน คิดเป็น ทำเป็น แต่ในปัจจุบัน เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง แต่ในทางปฏิบัติ พบว่าครูไม่ค่อยปรับวิธีการเรียนการสอน เนื่องจากความเคยชินที่ต้องมีครูเป็นผู้สอน เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ จึงทำให้ครูมักเป็นประเภท TALK and CHALK นักเรียนเป็นผู้ปฏิบัติตาม

5.2 บทเรียนการวิจัย

5.2.1 กระบวนการเรียนรู้ที่ได้จากการทำงานวิจัย

แต่เมื่อทีมวิจัยได้เริ่มมีกระบวนการทำงานวิจัย โดยเริ่มจากครูมีการปรับวิธีสอน จากการใช้การบรรยาย เริ่มปรับเปลี่ยนเป็นไม่บอก ไม่สอน แต่มีการเริ่มให้นักเรียนลงพื้นที่ศึกษาข้อมูล ใช้การตั้งประเด็นคำถาม เพื่อให้นักเรียนเป็นผู้ค้นหาคำตอบจากการลงพื้นที่ด้วยตนเอง และนำความรู้ที่ได้มาช่วยกันสรุป เป็นองค์ความรู้ และนำเสนอ ซึ่งนักเรียนสามารถถ่ายทอดเรื่องราวที่ได้พบเห็น ซึ่งเป็นประสบการณ์ตรง และนำมาถ่ายทอดเป็นเรื่องราว ซึ่งนักเรียนจะสามารถจำเรื่องราวที่ได้ประสบได้อย่างแม่นยำ การบอกเล่าหรือการศึกษาจากตำรา เอกสารทางวิชาการจึงสามารถสรุปกระบวนการเรียนรู้ที่ได้จากการทำงานวิจัยที่ส่งผลต่อการเรียนการสอนของนักเรียน ประกอบด้วย

- การจัดบรรยากาศในการเรียนการสอน เปลี่ยนจากการที่ครูยืนอยู่หน้าชั้นเรียน เป็นบรรยากาศที่มีความเป็นกันเองขึ้น นักเรียนจัดกลุ่มประเด็นที่ตนเองสนใจ อยากรู้ อยากเห็น มีเวทีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการลงพื้นที่ หรือการค้นคว้าข้อมูล กันเองภายในกลุ่ม และในชั้นเรียน จึงทำให้นักเรียนรู้สึกผ่อนคลาย อยากเรียน อยากรู้
- นักวิจัยได้ศึกษาตามประเด็นที่นักวิจัยอยากรู้ นักเรียนมีความอยากเรียนรู้เรื่องท้องถิ่น การตั้งประเด็นคำถามต่างๆ ในการศึกษาหาข้อมูล จึงไม่ได้เป็นความต้องการของครูผู้สอนเพียงอย่างเดียว นักเรียนมีส่วนร่วมในการตั้งประเด็นคำถาม ค้นหากิจกรรมที่สอดคล้อง และเป็นไปตามความต้องการของนักเรียน
- รูปแบบการเรียนรู้ที่นักเรียนเป็นผู้คิด กำหนดกิจกรรม ที่มีความหลากหลาย ทำให้นักเรียนมีความสนใจในการเรียนมากยิ่งขึ้น
- การปรับรูปแบบการเรียนการสอน ที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ครูมีหน้าที่เป็นผู้ประสานงาน จัดการกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ข้อมูล ความรู้ต่างๆ ที่นักเรียนได้ลงพื้นที่เก็บข้อมูล

5.2.2 ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการทำงานวิจัย

ความเปลี่ยนแปลงในตัวบุคคล (ครู)

- ครูปรับวิธีการเรียนการสอนใหม่ จากที่ครูต้องเตรียมเนื้อหาสำหรับการเรียนการสอนในเรื่องที่เกี่ยวข้องนั้นๆ เปลี่ยนเป็น การเตรียมกิจกรรมที่ต้องเน้นด้านกระบวนการการดึงข้อมูลความรู้จากนักเรียน ซึ่งใช้เวลาในการเตรียมกระบวนการที่นานขึ้น แต่ผลที่เกิดขึ้นเห็นว่านักเรียนเกิดความกระตือรือร้นที่จะทำกิจกรรม มากกว่าการท่องจำตามตำราเรียน
- นักเรียนเป็นนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จึงทำให้การเรียนการสอนผ่านครูนั้น นักเรียนจะได้รับความรู้ได้น้อยกว่าการที่นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง
- ครูมีการปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนการสอน จากการเป็นผู้บอก เป็นคนตั้งคำถามมากขึ้น มีการสังเกต วิเคราะห์ผู้เรียน ส่งเสริมเพื่อหาจุดเด่นของนักเรียน เพื่อต่อยอดกระบวนการเรียนรู้ให้กับนักเรียน
- พฤติกรรมของนักเรียน เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น จากการสังเกตพบว่า เมื่อนักเรียนได้ลงพื้นที่ทำกิจกรรมต่างๆ นักเรียนจะไม่ขาดเรียน มีความรับผิดชอบเพิ่มมากขึ้น
- ครูใช้วิธีการที่หลากหลายเพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ เข้าใจเรื่องราวต่างๆ ได้ง่ายขึ้น ซึ่งครูต้องศึกษา หาเวลาว่างเพื่อกำหนดกิจกรรมต่างๆ เป็นการเพิ่มภาระให้ครู แต่ในช่วงเวลาในการทำกิจกรรมครูมีหน้าที่เพียงเป็นผู้สังเกต และผู้ประสานงาน

ความเปลี่ยนแปลงของนักเรียน

- ก่อนทำงานวิจัย พบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับต่ำ ไม่เอาใจใส่ในการเรียน ผลการเรียนไม่ดี
- เมื่อผู้วิจัยได้ปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนการสอน โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ผ่านคลอบางน้อย ซึ่งเป็นพื้นที่ที่นักเรียนอาศัยอยู่ มีความคุ้นเคยกับพื้นที่ เมื่อนักเรียนได้ลงพื้นที่ ทำงานร่วมกัน พบว่า นักเรียนมีทักษะกระบวนการทำงานร่วมกันที่ดีขึ้น เช่น การสืบค้นข้อมูลที่เก่งขึ้น มีทักษะการพูดที่ดีขึ้น สามารถถือไมโครโฟน พูดได้ นักเรียนสามารถทำงานเสร็จได้ตามกำหนดที่วางแผนไว้ นักเรียนสามารถแบ่งเวลาการทำงานได้ดีขึ้น เช่น การใช้เวลาวางจากการเรียนการสอนปกติ ค้นหาข้อมูลเพิ่มเติมก่อนและหลังลงพื้นที่

5.2.3 กระบวนการมีส่วนร่วมระหว่างทีมวิจัยและผู้ที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนงานวิจัย

- ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินงานโครงการวิจัย ทีมวิจัยดำเนินการขออนุญาตเวลาในการลงพื้นที่ ซึ่งใช้เวลานอกเหนือจากเวลาเรียนปกติ และให้การสนับสนุนในเรื่องการเดินทาง และการรับส่งนักเรียนอย่างต่อเนื่อง
- ครูในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานโครงการ เป็นที่ปรึกษาในการดำเนินงาน และร่วมลงพื้นที่เก็บข้อมูลกับนักเรียน และเป็นผู้ให้ข้อมูลในบางเรื่อง ที่ครูมีความชำนาญการในเรื่องนั้น และมีความเข้าใจและแลกเปลี่ยนชั่วโมงเรียนได้
- ผู้ปกครอง อนุญาตให้นักเรียนร่วมกิจกรรมในการลงพื้นที่วันเสาร์อาทิตย์ และในบางครั้งผู้ปกครองร่วมเดินทางลงพื้นที่ศึกษาข้อมูลกับนักเรียนด้วย
- คนในชุมชน มีส่วนร่วมในด้านการให้ข้อมูล เมื่อนักเรียน / ทีมวิจัยลงพื้นที่ศึกษา ข้อมูลต่างๆ ในชุมชน ริมสองฝั่งคลอง

5.3 ปัญหาการวิจัย

- การจัดการเรื่องเวลา เนื่องจากเวลาที่ใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้จำเป็นต้องใช้เวลาต่อเนื่อง 2 - 3 ชั่วโมง เวลาที่มีอยู่ตามหลักสูตรนั้น ไม่เพียงพอ จำเป็นต้องขอปรับเปลี่ยนชั่วโมงเรียนของครูท่านอื่นๆ เพื่อให้เพียงพอต่อการทำกิจกรรมในแต่ละครั้ง
- คณะครู ในโรงเรียนให้ความสนใจในระดับหนึ่ง แต่ยังไม่สามารถร่วมกระบวนการได้อย่างเต็มที่ เนื่องจากช่วงเวลาเรียน วิชาเรียนที่ไม่ตรงกัน
- นักเรียน ไม่มีพื้นฐานในด้านกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นกิจกรรม ครูจึงต้องอธิบาย สร้างความเข้าใจให้กับนักเรียนเป็นเวลานาน นักเรียนไม่มีทักษะการพูด การอภิปราย การนำเสนอข้อมูล
- ครูมีภาระงานมาก รับผิดชอบงานนอกเหนือจากการสอน และมีกิจกรรมจากหน่วยงานภายนอก เช่น โครงการทันตสุขภาพ โครงการอาหารกลางวัน จึงทำให้ไม่มีเวลาหนุนเสริมนักเรียนมากนัก

5.4 ข้อเสนอแนะต่อชุมชน นโยบาย และการวิจัยในอนาคต

ไม่มี

ภาคผนวก

โครงการการใช้คลองบางน้อยเป็นแหล่งศึกษาแนวทางในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียน
วัดบางน้อย มีภาคผนวก ดังนี้

- ก. สรุปรายงานการประชุม
- ข. ภาพกิจกรรมของโครงการ

ก. สรุปรายงานการประชุม
 รายงานการจัดกิจกรรมพัฒนากระบวนการเรียนรู้ผ่านคลองบางน้อยของนักเรียนโรงเรียนวัดบางน้อย ครั้งที่ 1/2553
 วันพฤหัสบดีที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2553 เวลา 14.30 – 16.00 น.
 ณ โรงเรียนวัดบางน้อย ตำบลจอมปลวก อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม

รายชื่อผู้เข้าร่วมกิจกรรม

1. ด.ช.นนท์เสรี	อังสุโชติ	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
2. ด.ช.วันเฉลิม	จำรัสศรี	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
3. ด.ช.ธนพล	ศุกรโยธิน	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
4. ด.ช.อนุชา	สำเภาทอง	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
5. ด.ช.ธีรยาพล	สายสนิท	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
6. ด.ช.วิวัฒน์	ช่างสินคำ	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
7. ด.ช.จิรภัทร	กลีบสกุล	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
8. ด.ญ.ชนิกานต์	เกิดมงคล	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
9. ด.ญ.อัจฉรา	ตันแต้ว	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
10. ด.ญ.วิพนีย์	พูลโษษฐ์	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
11. ด.ญ.นภัสกร	ศรีสนอง	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
12. นางสาวสมจิต	ชื่นชมภู	หัวหน้าโครงการ

1. เวทีสร้างความเข้าใจ

1.1 ครูให้รายละเอียดเกี่ยวกับความเป็นมาของโครงการ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ผ่านการเรียนรู้ท้องถิ่น คลองบางน้อย ให้นักเรียนฟัง

1.2 ครูถามนักเรียนว่า ถ้าครูจะพานักเรียนไปเรียนนอกห้องเรียนสักระยะหนึ่ง นักเรียนจะไปหรือไม่ อย่างไร นักเรียนทุกคนตอบว่าต้องการไปศึกษานอกห้องเรียน เมื่อครูได้รับคำตอบ ครูให้นักเรียนช่วยกันบอกว่าการจะไปศึกษานอกสถานที่นั้น นักเรียนจะต้องเตรียมการอย่างไร และวิธีการไปศึกษานอกสถานที่จะต้องทำอย่างไรจึงจะปลอดภัย และได้ข้อมูลครบถ้วนตามต้องการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการไปศึกษาทางน้ำ นักเรียนจะต้องศึกษาและดำเนินการอย่างไร โดยเฉพาะในเรื่องการขออนุญาตผู้อำนวยการโรงเรียน เนื่องจากเป็นเวลาเรียนให้นักเรียนวางแผนงานก่อน โดยกำหนดวัน เวลา ในการทำกิจกรรม

1.3 การเตรียมการสำหรับการไปทัศนศึกษาทางน้ำ ข้อมูลในเรื่องการว่ายน้ำของนักเรียน เรื่องที่ใช้เป็นพาหนะในการเดินทางกับจำนวนนักเรียนและผู้ร่วมเดินทาง ซึ่งจะต้องไม่ใช่เรือลำเล็ก นักเรียนร่วมอภิปรายเพื่อทำความเข้าใจในการทำกิจกรรม

2. กิจกรรมชวนคิด

2.1 ครูถามนักเรียนเรื่องคลองบางน้อยว่า นักเรียนรู้จักคลองบางน้อยมากน้อยเพียงใด และถ้าให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมผ่านคลองบางน้อย นักเรียนต้องการทำอะไร ทำอย่างไรบ้าง

2.2 นักเรียนพูดคุย ร่วมอภิปราย และแบ่งกลุ่มเพื่อศึกษาเรื่องต่างๆ ดังนี้

- 2.2 1. เรื่องของต้นไม้ที่ขึ้นและที่ปลูกมากตามชายคลอง
- 2.2 2. เรื่องของสัตว์น้ำที่อาศัยอยู่และที่พบเห็นได้ในคลองบางน้อย
- 2.2 3. สถานที่ท่องเที่ยว สถานที่สำคัญรวมถึงวัดวาอาราม ตลอดลำคลอง
- 2.2 4. วิถีชีวิตชาวคลอง

(นางสาวสมจิต ชื่นชมภู)

ผู้บันทึกรายงานการประชุม

รายงานการจัดกิจกรรมพัฒนากระบวนการเรียนรู้ผ่านคลองบางน้อยของนักเรียนโรงเรียนวัดบางน้อย ครั้งที่ 2/2553

วันพฤหัสบดีที่ 8 กรกฎาคม พ.ศ. 2553 เวลา 14.30 – 16.00 น.

ณ โรงเรียนวัดบางน้อย ตำบลจอมปลวก อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม

รายชื่อผู้เข้าร่วมกิจกรรม

1. ค.ช.นนท์เสรี	อังสุโชติ	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
2. ค.ช.วันเฉลิม	จำรัสศรี	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
3. ค.ช.ธนพล	สุกรโยธิน	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
4. ค.ช.อนุชา	สำเภาทอง	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
5. ค.ช.ธีรยาพล	สายสนิท	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
6. ค.ช.วิวัฒน์	ช่างสินคำ	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
7. ค.ช.จิรภัทร	กลีบสกุล	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
8. ค.ญ.ชนิกานต์	เกิคมงคล	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
9. ค.ญ.อัจฉรา	ตันแต่่ว	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
10. ค.ญ.วิทนีย์	พูลโษษฐ์	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
11. ค.ญ.นภัสกร	ศรีสนอง	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
12. นางสาวสมจิต	ชื่นชมภู	หัวหน้าโครงการ

1. เวทีสร้างความเข้าใจ

1.1 การทำหนังสือขออนุญาตผู้อำนวยการโรงเรียนทำอย่างไร

นักเรียนศึกษารูปแบบการทำหนังสือราชการเพื่อทำเรื่องขออนุญาตทำกิจกรรมโครงการ และการศึกษา
นอกสถานที่

1.2 นักเรียนทบทวนกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านคลองบางน้อยที่นักเรียนกำหนดครั้งที่แล้วว่าต้องการทำกิจกรรม
ใดบ้าง นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์สถานการณ์ และสรุปได้ดังนี้

1.2.1 ระยะเวลาในการศึกษาเริ่มจากที่ใดและสิ้นสุดที่ใด

ที่ประชุมตกลงกันว่า เริ่มจากวัดปรกเจริญ (คลองยายแพง) ผ่านโรงเรียนวัดบางน้อย สิ้นสุดที่บ้าน
สายสนิท (คลองบางน้อย)

1.2.2 นักเรียนใช้วิธีการใด และวันเวลาใดในการไปศึกษานอกสถานที่

ที่ประชุมเสนอแนวทางการไปศึกษาโดยให้ความเห็นเป็นสองแนวทาง ดังนี้ เด็กชายวิวัฒน์ เสนอ
ว่า ให้ไปศึกษาครั้งเดียวแล้วทำให้ครบทั้ง 4 เรื่อง แต่เวลาที่มีอยู่จะเพียงพอหรือไม่ เด็กหญิงนภัสกร แย้งว่าทำไมไม่ศึกษา
ไปที่ละเรื่องจะได้ข้อมูลเชิงลึก เด็กชายวันเฉลิมก็แย้งว่า ถ้าศึกษาครั้งละ 1 เรื่อง จะต้องทำกี่ครั้งจึงจะได้ข้อมูลครบ อีก
หลายเสียงก็บอกว่าให้แบ่งเป็นกลุ่ม แล้วแยกย้ายกันศึกษาเป็นกลุ่มๆ ละ 1 เรื่อง ก็จะครบ 4 เรื่อง จึงถามความเห็นกันที่
ประชุมส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่าน่าจะทดลองไปสักครั้งหนึ่งก่อน ถ้าพบปัญหาอย่างไรให้นำมาแก้ไขในครั้งต่อไป ที่
ประชุมจึงตกลงให้แบ่งเป็นกลุ่ม กลุ่มใดทำเรื่องอะไร ก็ให้สมาชิกในกลุ่มช่วยกันตั้งคำถามในเรื่องที่สมาชิกในกลุ่มอยาก
รู้ หรือให้ได้ข้อมูลให้มากที่สุด เมื่อได้ข้อสรุปนักเรียนแยกย้ายไปเข้ากลุ่มตามความสนใจ เพื่อคิดข้อคำถาม และ
วางแผนงานร่วมกัน

1.2.3 ครูถามเรื่องเรือที่ใช้ในการเดินทางว่า ควรเป็นเรือลักษณะใด ลำเล็กหรือลำใหญ่ จะไปหลายลำ หรือไปลำเดียวกัน ไปเรือพายหรือใช้เรือเครื่อง

นักเรียนอภิปรายและตอบคำถาม โดยเด็กหญิงวิทนีย์บอกว่า มีเรือลำใหญ่อยู่ข้างบ้าน เป็นเรือเครื่องที่ให้นักท่องเที่ยวนั่งชมหิ่งห้อย มีหลังคา บรรทุกคนได้ประมาณ 25 คน เจ้าของเรืออยู่คลองจอมพลอก เรือชื่อ เมฆสุกข์เพื่อนๆ จึงสรุปว่า ให้วิทนีย์ติดต่อเรื่องเรือ และให้ถามราคาค่าบริการด้วย วิทนีย์ขอเวลาดำเนินการเรื่องเรือ 2 - 3 วัน

2. กิจกรรมวางแผน

ครูถามเรื่อง นักเรียนจะตั้งต้นศึกษาอย่างไร โดยการตั้งคำถามไว้ให้นักเรียนคิดในครั้งต่อไป แล้วเลิกประชุม

(นางสาวสมจิต ชื่นชมภู)

ผู้บันทึกรายงานการประชุม

รายงานการจัดกิจกรรมพัฒนากระบวนการเรียนรู้ผ่านคลองบางน้อยของนักเรียนโรงเรียนวัดบางน้อย ครั้งที่ 3/2553

วันพฤหัสบดีที่ 15 กรกฎาคมพ.ศ. 2553 เวลา 14.30 – 16.00น.

ณ โรงเรียนวัดบางน้อย ตำบลจอมปลวก อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม

รายชื่อผู้เข้าร่วมกิจกรรม

1. ค.ช.นนท์เสรี	อังสุโชติ	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
2. ค.ช.วันเฉลิม	จำรัสศรี	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
3. ค.ช.ธนพล	สุกร โยธิน	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
4. ค.ช.อนุชา	ลำเกาทอง	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
5. ค.ช.ธีรยาพล	สายสนิท	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
6. ค.ช.วิวัฒน์	ช่างสินคำ	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
7. ค.ช.จิรภัทร	กลีบสกุล	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
8. ค.ญ.ชนิกานต์	เกิคมงคล	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
9. ค.ญ.อัจฉรา	ตันแต้ว	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
10. ค.ญ.วิทนีย์	พูลโษษฐ์	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
11. ค.ญ.นภัสกร	ศรีสนอง	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
12. นางสาวสมจิต	ชื่นชมภู	หัวหน้าโครงการ

1. กิจกรรมวางแผน

นักเรียนร่วมกันวางแผนการจัดกิจกรรมพัฒนากระบวนการเรียนรู้ผ่านคลองบางน้อย ให้นักเรียนนั่งตามกลุ่มที่แบ่งไว้จากการประชุมครั้งที่แล้ว แล้วนำเสนอแนวทางในการดำเนินการ

1.1 กลุ่มที่ทำเรื่องสัตว์น้ำเสนอขึ้นก่อนว่า ให้ลงเรือที่ทำเรือหน้าวัดบางน้อย แล้วให้เรือเข้าคลองยายแพง ไปเริ่มต้นที่วัดปรกเจริญ ซึ่งอยู่ในเขตตำบลตาหลวง อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี เนื่องจากเป็นดินแดนที่อยู่ติดต่อกับอำเภอบางคนที มีคลองยายแพงที่แยกออกจากคลองบางน้อยกันระหว่าง 2 จังหวัด จุดมุ่งหมายของการไปศึกษา เพื่อต้องการดูปลาที่วังมัจฉา ซึ่งมีพันธุ์ปลาหลากหลายสายพันธุ์และมีปริมาณค่อนข้างมาก

1.2 นักเรียนกลุ่มที่ทำเรื่องสถานที่สำคัญและสถานที่ท่องเที่ยว จึงเสนอต่อว่าสมาชิกในกลุ่มนี้ขอเริ่มต้นศึกษาเรื่องราวของวัดปรกเจริญ เพื่อศึกษาเรื่องราวหลวงพ่อแดงที่มีการกล่าวขานกันว่าศักดิ์สิทธิ์นั้นเป็นอย่างไร มีคนในชุมชนนับถือกันมากน้อยเพียงไร มีคนมากราบไหว้ทุกวันหรือไม่ และมีงานปิดทองประจำปีองค์หลวงพ่อแดงเมื่อไร

ครูถามนักเรียนกลุ่มนี้ว่า แล้วนักเรียนจะหาข้อมูลได้อย่างไร นักเรียนตอบว่าจะใช้ข้อคำถาม ถามพระและถามชาวบ้าน ครูถามนักเรียนว่านักเรียนเตรียมคำถามไว้หรือยังและเตรียมไว้อย่างไรบ้าง

สมาชิกในกลุ่มนี้ เสนอต่อไปว่านอกจากองค์หลวงพ่อแดงจะศักดิ์สิทธิ์แล้ว ที่นี้ยังมีเรือไม้ตะเคียนโบราณ ครูถามนักเรียนว่าต้องการศึกษาข้อมูลอะไรจากการดูเรือไม้ตะเคียนบ้าง นักเรียนตอบว่าต้องการลงดูดูเพื่อขอเลขบ้าง และต้องการรู้เรื่องราวของเรือที่ทำด้วยไม้ตะเคียน

1.3 นักเรียนกลุ่มที่ 3 บอกว่า เมื่อถึงบริเวณที่มีพรรณไม้มากๆ ก็จะให้จอดเรือ แล้วกลุ่มนี้จะเริ่มศึกษาพรรณไม้ที่ขึ้นตามชายคลอง กิจกรรมของกลุ่มที่ 3 จะต้องดำเนินการในเรื่อง

1) เก็บตัวอย่าง

- 2) ถ่ายรูป
- 3) ถามครู ถามคนขับเรือ
- 4) วาดภาพ

ครูถามนักเรียนว่าในครั้งแรกนั้น นักเรียนจะศึกษาเพื่อให้ได้ข้อมูลเพียงใด นักเรียนตอบว่าถึงขั้นตอนการศึกษาเรื่องพรรณไม้ก็น่าจะพอ

1.4 นักเรียนกลุ่มที่ 4 เสนอแนวคิดว่าการศึกษาวิถีชีวิตชาวคลอง จะใช้การสังเกตเป็นส่วนใหญ่ แต่ถ้ามีเวลาจะให้จดบ้านสายสนิทแล้วสอบถามจากเจ้าของบ้านเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ต้องการ แล้วต่อจากนั้นขอแวะบ้านเพื่อนชื่อชนิกการด์ เพื่อลงเล่นน้ำ ฆมกึ่งและกินข้าว แล้วเดินทางกลับถึงโรงเรียนวัดบางน้อย

นักเรียนช่วยกันเตรียมการเรื่องอาหารและน้ำ พร้อมทั้งน้ำดื่ม น้ำแข็ง กระติก และแก้วน้ำพลาสติก อัจฉรา รับปากว่าจะดำเนินการในเรื่องนี้โดยสั่งข้าวจากร้านค้า (ข้าวผัดกระเพรารวมมิตรและไข่ดาว) แล้วปิดประชุม

(นางสาวสมจิต ชื่นชมภู)

ผู้บันทึกรายงานการประชุม

รายงานการจัดกิจกรรมพัฒนากระบวนการเรียนรู้ผ่านคลองบางน้อยของนักเรียนโรงเรียนวัดบางน้อย ครั้งที่ 4/2553

วันพฤหัสบดีที่ 22 กรกฎาคมพ.ศ. 2553 เวลา 13.30 – 16.00 น.

ณ โรงเรียนวัดบางน้อย ตำบลจอมปลวก อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม

รายชื่อผู้เข้าร่วมกิจกรรม

1. ด.ช.นนท์เสรี	อังสุโชติ	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
2. ด.ช.วันเฉลิม	จำรัสศรี	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
3. ด.ช.ธนพล	ศุกรโยธิน	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
4. ด.ช.อนุชา	สำเภาทอง	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
5. ด.ช.ธีรยาพล	สายสนิท	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
6. ด.ช.วิวัฒน์	ช่างสินคำ	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
7. ด.ช.จิรภัทร	กลีบสกุล	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
8. ด.ญ.ชนิกานต์	เกิดมงคล	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
9. ด.ญ.อัจฉรา	ตันแต่่ว	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
10. ด.ญ.วิทนิษฐ์	พูลโอษฐ์	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
11. ด.ญ.นภัสกร	ศรีสนอง	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
12. นายแสงทับทิม	สุกจัดตุรัส	พนักงานขับเรือ
13. นางสาวเปรมศิริ	เกิดอารีย์	ทีมวิจัย
14. นางสาวอรพรรณ	อินทโชติ	ทีมวิจัย
15. นางสาวสมจิต	ชื่นชมภู	หัวหน้าโครงการ

1. ลงพื้นที่เก็บข้อมูล

1.1 นักเรียนและครูจำนวน 14 คน มาพร้อมกันที่ท่าหน้าวัดบางน้อย เวลา 13.40 น. ทุกคนเตรียมสัมภาระต่าง ๆ ลงเรือ ซึ่งเวลานั้นเรือที่ใช้ในการเดินทางมาจอดรอนักเรียนแล้ว

1.2 เส้นทางสำรวจ ตั้งต้นที่วัดปรกเจริญ ต.ตาหลวง อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี ซึ่งเป็นลำคลองที่แยกออกจากคลองบางน้อย เข้าคลองยายแพ่ง ถึงวัดปรกเจริญ ระยะทางประมาณ 1 กิโลเมตร

1.2.1 กลุ่มที่ 1 ศึกษาเรื่องพรรณไม้ชายคลอง

1.2.2 กลุ่มที่ 2 ศึกษาเรื่องสัตว์น้ำ

1.2.3 กลุ่มที่ 3 ศึกษาเรื่องสถานที่สำคัญ

1.2.4 กลุ่มที่ 4 ศึกษาเรื่องวิถีชีวิตชาวยายคลอง

1.3 วิธีการศึกษา

1.3.1 นักเรียนแบ่งกลุ่มแล้วแยกย้ายกันสำรวจ และศึกษาตามที่วางแผนไว้ จากการสังเกตของครูพบว่า นักเรียนใช้วิธีการที่หลากหลายเพื่อให้ได้ข้อมูล ดังนี้

1) นักเรียนใช้การสัมภาษณ์ สอบถามพระภิกษุ สอบถามจากผู้รู้ และสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่เจ้าหน้าที่ประจำอยู่ ณ บริเวณศาลาหลวงพ่อแดง

2) นักเรียนศึกษาจากบอร์ด นิทรรศการ โดยมีพระภิกษุที่ประจำอยู่บริเวณนั้นให้คำอธิบายเพิ่มเติม

3) นักเรียนขอเอกสาร แผ่นพับ ที่มีข้อมูลของวัดและประวัติหลวงพ่อแดง

4) นักเรียนซื้ออาหารเลี้ยงปลา เพื่อดูว่าจำนวนปลาที่มีอยู่มากน้อยเพียงใด และนักเรียนบางคนก็สอบถามถึงสายพันธุ์ปลาที่มาอาศัยอยู่ที่หน้าวัดนี้

5) นักเรียนเก็บตัวอย่างจากต้นกระทุ่มริมคลอง ตรงข้ามวัดปรกเจริญ

6) นักเรียนดูลักษณะของเรือที่ขุดจากไม้ตะเคียน เป็นเรือมาดเล็ก มี 2 แฉก นักเรียนบางคนลองขุดเพื่อดูตัวเลข ตามความเชื่อเรื่องของภูตพราายที่อาศัยในต้นตะเคียน ซึ่งนักเรียนไปถามเจ้าหน้าที่จนรู้ว่าเรือลำนั้นมาอยู่ที่วัดนี้ได้อย่างไร

1.3.2 ล่องเรือย้อนกลับ ผ่านโรงเรียนวัดบางน้อย เพื่อศึกษาพรรณไม้ชายคลองและวิถีชีวิตของชาวลอง นักเรียนแะที่บ้านสายสนธิ (โฮมสเตย์) เมื่อเรือจอดเทียบท่า นักเรียนขึ้นไปสำรวจพรรณไม้ที่เห็น บางคนขออนุญาตเด็ดดอกไม้ ใบไม้ เพื่อนำไปใช้ในการศึกษา นักเรียนอีกกลุ่มหนึ่งไปสัมภาษณ์เจ้าของบ้าน(นายเสถียร สายสนธิ) พร้อมซักถามชีวิตความเป็นอยู่

1.3.3 เวลา 15.30 น. นักเรียนกลับลงเรือ แะบ้านเด็กหญิง ชนิกันต์ เกิดมงคล ซึ่งอยู่ไม่ไกลจากบ้านสายสนธิ เมื่อเรือจอด นักเรียนหลายคนลงเล่นน้ำ (9 คน) เล่นได้สักพักเริ่มหิวข้าว เพื่อนที่ไม่ได้ลงน้ำก็ส่งเสบียงไปให้นักเรียนที่ลงเล่นน้ำก็กินข้าวได้สะพาน ซึ่งเป็นบริเวณที่จอดเรือ สำหรับครูก็รู้ลึ้นว่าเมื่อไหร่จะได้ถึงตามที่คุยกันไว้สรุปแล้วนักเรียนบอก เล่นน้ำกับเพื่อนๆ สนุกกว่ากันเยอะเลยไม่ได้มกึ่ง สักพักครูเห็นท่าจะไม่ดีเพราะเมฆฝนเริ่มตั้งเค้ามาแล้ว ครูบอกให้นักเรียนทุกคนเตรียมตัวกลับโรงเรียน แต่สุดท้ายก็ไม่ทันฝนตกหนักมาก แต่ยั้งดีที่เรือมีหลังคาคลุมอยู่จึงเปียกบ้าง กลับถึงโรงเรียนเวลา 16.00 น. ครูปล่อยนักเรียนกลับบ้าน แต่ครูสำรวจขออนุญาตกินโรตีก่อน (อาจจะหนาวและหิว) ทุกคนแยกย้ายกันกลับบ้าน ก่อนกลับนักเรียนนำวัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในการสำรวจเก็บคืนที่เรียบร้อย เวลาประมาณ 16.30 น.

(นางสาวสมจิต ชื่นชมภู)

ผู้บันทึกรายงานการประชุม

รายงานการจัดกิจกรรมพัฒนากระบวนการเรียนรู้ผ่านคลองบางน้อยของนักเรียนโรงเรียนวัดบางน้อย ครั้งที่ 5/2553

วันที่ 5 สิงหาคม พ.ศ. 2553 เวลา 14.30 – 16.00 น.

ณ โรงเรียนวัดบางน้อย ตำบลจอมปลวก อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม

รายชื่อผู้เข้าร่วมกิจกรรม

13. ค.ช.นนท์เสรี	อังสุโชติ	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
14. ค.ช.วันเฉลิม	จำรัสศรี	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
15. ค.ช.ธนพล	สุกรโยธิน	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
16. ค.ช.อนุชา	คำภาทอง	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
17. ค.ช.ธีรยาพล	สายสนิท	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
18. ค.ช.วิวัฒน์	ช่างสินคำ	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
19. ค.ช.จิรภัทร	กลับสกุล	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
20. ค.ญ.ชนิกานต์	เกิคมงคล	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
21. ค.ญ.อัจฉรา	ตันแต้ว	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
22. ค.ญ.วิทนีย์	พูลโษษฐ์	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
23. ค.ญ.นภัสกร	ศรีสนอง	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
24. นางสาวสมจิต	ชื่นชมภู	หัวหน้าโครงการ

1. เวทีถอดบทเรียน / สรุปบทเรียน

ครูถามนักเรียนว่า นักเรียนได้อะไรบ้างจากการลงพื้นที่คลองบางน้อยในครั้งนี้ (22 ก.ค. 53)

1.1 กลุ่มที่ 1 ศึกษาเรื่องสถานที่สำคัญ ตอบว่าได้รู้ประวัติเจ้าอาวาสรูปปัจจุบัน ประวัติวัดปรกเจริญ ประวัติหลวงพ่อแดง ซึ่งศึกษาจากบอร์ดนิทรรศการและแผ่นพับ ได้รู้ประวัติเรือไม้ตะเคียนซึ่งเป็นเรือขุดขุด มี 2 แฉกได้นำมาไว้ที่วัดปรกเจริญ เนื่องจากคนที่เป็นเจ้าของเรือได้ฟันถึงและให้นำไปถวายวัด ทางวัดจึงได้เรือลำนี้มาตั้งไว้ที่หน้าศาลาหลวงพ่อแดง ข้อมูลได้จากการสัมภาษณ์ การสอบถามจากเจ้าหน้าที่ที่ประจำอยู่ที่บริเวณนั้น และใช้การสำรวจรอบๆบริเวณวัดปรกเจริญ

1.2 กลุ่มที่ 2 ศึกษาชีวิตสัตว์น้ำโดยศึกษาและดูปลาที่หน้าวัด(วังมัจฉา) แล้วสรุปได้ว่ามีปลาน้ำจืดประมาณ 6 ชนิด ได้จากการบอกเล่าของแม่ค้า เจ้าหน้าที่และพระที่ดูแลวังมัจฉา ได้คำตอบว่าที่นี่มีปลาน้ำจืดนับแสนตัว (ตามคำบอกเล่าของผู้ดูแลสถานที่) และสมาชิกในกลุ่มได้ซื้ออาหารปลาถุงละ 10 บาท เมื่อให้อาหารแล้วดูสายพันธุ์ปลาที่ขึ้นมากินอาหาร เห็นเพียงประมาณ 3 ชนิด คือ ปลาตะเพียนขาว ปลาตะเพียนแดงและปลาแรด ครูถามนักเรียนว่าถ้านักเรียนอยากรู้รายละเอียดเรื่องนี้เพิ่มเติมนักเรียนจะทำอย่างไร นักเรียนบอกว่าจะไปสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติมแล้วจะนำเสนอให้ฟังในครั้งต่อไป

1.3 กลุ่มที่ 3 ศึกษาวิถีชีวิตชาวคลอง เนื่องจากเวลาจำกัด สมาชิกในกลุ่มจึงไปสัมภาษณ์ครอบครัวสายสนิท ซึ่งปลูกบ้านอยู่ริมคลองและทำโฮมสเตย์ ได้รายละเอียดและเรื่องราวของคนชาวคลองว่าเป็นวิถีชีวิตที่มีความสุขอยู่กับธรรมชาติ

1.4 กลุ่มที่ 4 ศึกษาพรรณไม้ชายคลอง ซึ่งนักเรียนเข้าใจว่าต้นไม้ที่ขึ้นอยู่ริมคลองเป็นไม้ชายคลองด้วย ครูให้นักเรียนกลับไปสืบค้นข้อมูลอีกครั้งว่าไม้ที่ขึ้นชายคลอง มีลักษณะอย่างไร ต้นไม้ชนิดใดจึงจะขึ้นอยู่ตามชายคลอง

นักเรียนยกตัวอย่างต้นจาก พร้อมบอกลักษณะและยกตัวอย่างต้นลำพู ซึ่งมีรากอากาศ กรุณาตอบว่ารากอากาศมีประโยชน์อย่างไร แล้วให้นักเรียนสืบค้นข้อมูลเพื่อนำเสนอในโอกาสต่อไป

นักเรียนช่วยกันสรุปบทเรียน จนกระทั่งเวลาเลิกเรียนไปครึ่งชั่วโมง แต่บังเอิญเป็นช่วงเวลาที่นักเรียนขออนุญาตท่านผู้อำนวยการทำกิจกรรม ครูจึงให้นักเรียนกลับบ้านเมื่อเวลา 16.00 น. วันนี้มีคุณอภิชาติ ลือสกล และพี่แก๊งค์ของน้องๆ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มาเยี่ยมชมและดูการซักถาม พุดคุย การสรุปบทเรียน

(นางสาวสมจิต ชื่นชมภู)

ผู้บันทึกรายงานการประชุม

รายงานการจัดกิจกรรมพัฒนากระบวนการเรียนรู้ผ่านคลองบางน้อยของนักเรียนโรงเรียนวัดบางน้อย ครั้งที่ 6/2553

วันอาทิตย์ที่ 22 สิงหาคม พ.ศ. 2553 เวลา 9.00 – 17.00 น.

ณ โรงเรียนวัดบางน้อย ตำบลจอมปลวก อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม

รายชื่อผู้เข้าร่วมกิจกรรม

1. ด.ช.นนท์เสรี	อังสุโชติ	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
2. ด.ช.วันเฉลิม	จำรัสศรี	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
3. ด.ช.ธนพล	ศุกรโยธิน	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
4. ด.ช.อนุชา	สำเภาทอง	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
5. ด.ช.ธีรยาพล	สายสนิท	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
6. ด.ช.วิวัฒน์	ช่างสินคำ	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
7. ด.ช.จิรภัทร	กลีบสกุล	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
8. ด.ญ.ชนิกานต์	เกิดมงคล	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
9. ด.ญ.อัจฉรา	ตันแต้ว	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
10. ด.ญ.วิทนีย์	พูลโอษฐ์	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
11. ด.ญ.นภัสกร	ศรีสนอง	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
12. นางสาวสมจิต	ชื่นหมวก	หัวหน้าโครงการ
13. นางสมศรี	เจียมวิจิตร	ผู้ปกครองนักเรียน
14. นายแสงพิบิม	ศุภจิตต์สุต	ผู้ปกครองนักเรียน
15. นายประทีป	ศุภจิตต์สุต	พนักงานขับเรือ
16. นางนันทนา	จิตต์ไพโรจน์	ทีมวิจัย

1. กิจกรรมลงพื้นที่เก็บข้อมูล

นักเรียนได้เตรียมการเรือ เรืออาหารและน้ำไว้ก่อนทำกิจกรรมในครั้งนี้เอง เนื่องจากครูที่ปรึกษาโครงการ เข้ารับการอบรมตามโครงการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นเวลา 2 สัปดาห์ นักเรียนจึงได้ดำเนินการทั้งหมด การลงพื้นที่ในครั้งนี้ได้นัดหมายคุณอภิชาติ ลือสกุล และคุณศิริวัฒน์ คันทารส ร่วมลงพื้นที่ด้วย

เวลา 9.00น ทุกคนมาพร้อมกันที่ท่าหน้าวัดบางน้อย เพื่อลงเรือที่นักเรียนได้ติดต่อไว้ เป็นเรือลำใหญ่ ประมาณ 25 ที่นั่ง วันนี้มีนักเรียนลงพื้นที่ 11 คน ขาดสมาชิกจำนวน 3 คน มีครูและผู้ปกครองนักเรียนร่วมลงพื้นที่ จำนวน 6 คน เป้าหมายการศึกษาในครั้งนี้เล่นเรือไปตามคลองบางน้อย และไปสิ้นสุดที่วัดประดู่

นักเรียนเริ่มต้นศึกษากิจกรรมพัฒนากระบวนการเรียนรู้ผ่านคลองบางน้อยโดยแะที่วัดปากงาม การศึกษาครั้งนี้ครูจะไม่ตามไปกับนักเรียนเท่าใดนักเพราะครูต้องการเปรียบเทียบว่านักเรียนจะศึกษาโดยไม่มีครูคอยควบคุม นักเรียนจะได้ข้อมูลที่ต้องการศึกษามากน้อยเพียงใด แต่ทุกที่ที่นักเรียนทำกิจกรรมจะมีทีมวิจัยทั้ง 2 ท่านตามไปสังเกตการณ์อยู่ด้วย ดังนั้นครูจึงให้นักเรียนทำกิจกรรมตามที่วางแผนไว้ เมื่อได้ข้อมูลบ้างแล้วและพอสมควรกับเวลาสมาชิกทั้งหมดมาพร้อมกันที่เรือ เรือแล่นต่อไปจนถึงปากคลองบางน้อย จอดเรือที่ตลาดน้ำบางน้อยเพื่อให้สมาชิกของกลุ่มต่างๆ ได้ทำภารกิจต่างๆ โดยใช้เวลาไม่นานนัก สมาชิกทุกคนในกลุ่มมาลงเรือพร้อมกัน เรือแล่นไปตามลำน้ำแม่กลอง จอดเรือที่วัดบางกุ้ง

นักเรียนแยกย้ายทำกิจกรรม และเก็บข้อมูลตามต้องการ นักเรียนใช้เวลาศึกษาไม่นานนักจึงกลับมาคอยที่เรือเพื่อเดินทางไปวัดประดู่ เรือแล่นเข้าคลองแกว้อ้อม ระหว่างการเดินทางมีธรรมชาติและทิวทัศน์สองฝั่งคลองให้ชมไปเรื่อยๆ จนกระทั่งถึงวัดบางเกาะเทพศักดิ์ นายท้ายเรือจอดเรือเพื่อรอให้น้ำขึ้น และให้นักเรียนได้พักรับประทานอาหารกลางวันกันที่นี่ หลังจากรับประทานอาหารแล้วนักเรียนชวนกันเดินดูรอบๆ บริเวณวัด แล้วจึงกลับมาลงเรือเพื่อเดินทางต่อ เรือแล่นไปเรื่อยๆจนกระทั่งเข้าคลองวัดประดู่ซึ่งเป็นคลองเล็กไม่กว้างเท่าใดนักมีต้นไม้ขึ้นร่มครึ้ม บ้านเรือนไม่หนาแน่นนัก เป็นคลองที่ค่อนข้างเงียบสงบ ไม่พบเรือสัญจรไปมาเลยทั้งๆที่ในอดีตเคยเป็นสถานที่ที่พลุกพล่าน รุ่งเรืองมาก่อนและรัชกาลที่ 5 ก็เคยเสด็จผ่านเส้นทางนี้ ปัจจุบันนี้เป็นคลองที่มีแต่ความสงบเงียบ เรือแล่นไปเรื่อยๆ พบเหตุการณ์ที่น่าหวาดเสียว เนื่องจากมีเสาไฟฟ้าสายไฟฟ้าโค่นลงในคลองกีดขวางทาง นายท้ายเรือจึงต้องขับเรืออย่างช้าๆ และระมัดระวังจึงผ่านพ้นช่วงนี้ไปได้ก็ใกล้ถึงวัดประดู่

จอดเรือที่ทำน้าหน้าวัดประดู่ นักเรียนขึ้นจากเรือแยกย้ายไปศึกษาหาข้อมูลและทำกิจกรรมต่างๆ ตามต้องการ เพราะมีหลายสิ่งหลายอย่างที่ น่าดูน่าชม ใช้เวลาอยู่ที่วัดประดู่จนพอสมควร จึงนัดหมายลงเรือเพื่อเดินทางกลับ เรือออกจากทำน้าวัดประดู่เวลาประมาณ 15.30 น. เมื่อเรือแล่นมาถึงโค้งที่มีเสาไฟฟ้าโค่นในน้ำ และน้ำเชี่ยวมากจึงทำให้เรือปะทะหลังคาเรือเกี่ยวกับกิ่งไม้เกิดอุบัติเหตุคนหน้อย เรือแล่นต่อไปจนกระทั่งผ่านพ้นออกจากคลองแกว้อ้อม นักเรียนขอแวะที่ตลาดน้ำอัมพวา สำหรับทีมนักวิจัยทั้ง 2 ท่านได้แยกย้ายกลับที่จุดนี้เช่นกัน นักเรียนทำกิจกรรมหลายๆอย่าง ทั้งเดินเที่ยวเล่น เดินสำรวจ แวะสัมภาษณ์ พุดคุย รวมถึงแวะซื้อขนม นักเรียนใช้เวลาทำกิจกรรมนานพอสมควรจึงนัดหมายลงเรือ เพื่อเดินทางกลับถึงโรงเรียนเวลาประมาณ 17.00 น.

(นางสาวสมจิต ชื่นชมภู)

ผู้บันทึกรายงานการประชุม

รายงานการจัดกิจกรรมพัฒนากระบวนการเรียนรู้ผ่านคลองบางน้อยของนักเรียนโรงเรียนวัดบางน้อย ครั้งที่ 7/2553

วันพฤหัสบดีที่ 26 สิงหาคม พ.ศ. 2553 เวลา 13.30 – 16.00 น.

ณ โรงเรียนวัดบางน้อย ตำบลจอมปลวก อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม

รายชื่อผู้เข้าร่วมกิจกรรม

1. ค.ช.นนท์เสรี	อังสุโชติ	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
2. ค.ช.วันเฉลิม	จำรัสศรี	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
3. ค.ช.ธนพล	สุกร โยธิน	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
4. ค.ช.อนุชา	สำเภาทอง	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
5. ค.ช.ธีรยาพล	สายสนิท	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
6. ค.ช.วิวัฒน์	ช่างสินคำ	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
7. ค.ช.จิรภัทร	กลับลูก	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
8. ค.ญ.ชนิกานต์	เกิดมงคล	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
9. ค.ญ.อัจฉรา	ตันแต้ว	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
10. ค.ญ.วิทนีย์	พูลโษษฐ์	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
11. ค.ญ.นภัสกร	ศรีสนอง	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
12. นางสาวสมจิต	ชื่นชมภู	หัวหน้าโครงการ

1. กิจกรรมชวนคิด

1.1 ครูพูดคุยกับนักเรียนในเรื่องของการทำกิจกรรมนอกห้องเรียนนักเรียนชอบวิธีการเรียนอย่างไร และชอบบรรยากาศแบบใด ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น

1.1.1 ความคิดเห็นที่ 1 นักเรียนบอกว่าชอบเรียนแบบสนุกๆ มีกิจกรรมให้ทำ มีเกมให้เล่น มีการออกไปศึกษานอกสถานที่บ้าง ครูจึงถามต่อไปว่าการจัดกิจกรรมที่นักเรียนกำลังดำเนินการอยู่เป็นอย่างไรบ้างนักเรียนตอบว่าดีกว่าการนั่งเรียนในห้องเรียนเพียงอย่างเดียว

1.1.2 ความคิดเห็นที่ 2 นักเรียนเสนอว่าถ้าเป็นไปได้ ให้จัดศึกษานอกสถานที่ ที่นอกเหนือจากการจัดกิจกรรมพัฒนากระบวนการเรียนรู้ผ่านคลองบางน้อยบ้าง เช่น ไปลงลุยโคลนที่ดอนหอยหลอด ไปศึกษาวิถีชุมชนของคนบางนกแขวกและวัดเจริญสุขาราม ที่ต้องการทำมากคือขึ้นรถไฟที่ตลาดร่มหุบจนสุดเส้นทาง

1.1.3 ความคิดเห็นที่ 3 การศึกษาโดยทางเรือขอให้มีสี่ล้อ มีสนามสนานเฮฮา และขอเปลี่ยนเป็นเวลาพักผ่อนบ้าง เพื่อต้องการเปรียบเทียบบรรยากาศระหว่างการนั่งเรือเวลากลางวันและเวลากลางคืนว่ามีความแตกต่างกันอย่างไร และต้องการชวนน้องๆ เข้าร่วมกิจกรรมด้วย

ครูให้นักเรียนศึกษาความเป็นไปได้ ถ้าทำได้ ปฏิบัติได้ และอยู่ในขอบเขตไม่เกิดอันตรายใดๆ ก็น่าจะทำดู โดยให้นักเรียนคิดให้รอบคอบก่อนแล้วนำเสนอในครั้งต่อไป

1.2 ครูถามถึงช่วงเวลาที่เหมาะสมในการจัดกิจกรรมว่า นักเรียนชอบช่วงเวลาใดในการทำกิจกรรมนอกสถานที่ นักเรียนแสดงความคิดเห็นอย่างหลากหลาย ดังนี้

1.2.1 ความคิดเห็นที่ 1 เห็นว่าการจัดกิจกรรมในวันพฤหัสบดี ระหว่างเวลา 13.30-16.00 น. เป็นช่วงเวลาที่ไม่ค่อยเหมาะสมนัก เพราะมีเวลาน้อยไป ไม่สะดวกในการทำกิจกรรมเนื่องจากมีบางกิจกรรมที่ต้องละทิ้ง ต้องนำ

เสื้อผ้ามาเปลี่ยน ต้องเตรียมอุปกรณ์การเรียน ระหว่างเรียนก็กังวลถึงกิจกรรม หลังจากทำกิจกรรมแล้วต้องกลับไปโรงเรียนเพื่อเก็บวัสดุ อุปกรณ์การเรียนกลับบ้าน

1.2.2 ความคิดเห็นที่ 2 เห็นว่าการจัดกิจกรรมในวันเสาร์หรือวันอาทิตย์เวลากลางวัน น่าจะดีเพราะสามารถมองเห็นสิ่งต่างๆ ที่ต้องการศึกษาได้ชัดเจน มีช่วงศึกษาข้อมูลได้นานโดยไม่ต้องกังวลกับกิจกรรมการเรียน แต่มีข้อเสียคือ อากาศร้อน

1.2.3 ความคิดเห็นที่ 3 เห็นว่าการจัดกิจกรรมในวันเสาร์หรือวันอาทิตย์เวลาเย็น – ค่ำ น่าจะดีน้อยกว่าเวลากลางวัน เพราะพอถึงเวลามืดค่าก็จะมองสิ่งต่างๆ ได้ไม่ชัดเจน แต่ที่ดีกว่าเวลากลางวันก็เพราะจะได้ศึกษาเรื่องชีวิตและความเป็นอยู่ของหิ้งห้อย และสัตว์บางชนิดที่สามารถศึกษาได้ในเวลากลางคืน และที่ดีที่สุดคือแดดไม่ร้อน ตัวไม่ดำ

ครูให้นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมทั้ง 3 แนวทางดังกล่าว เพื่อหาข้อสรุปว่าวิธีการใด ความคิดเห็นใดจะดีที่สุด โดยใช้แบบสอบถามเพื่อการประเมินความคิดเห็นในโอกาสต่อไป

2. กิจกรรมสรุปบทเรียน

2.1 กลุ่มที่ 1 ศึกษาเรื่องสถานที่สำคัญ มีรายละเอียดของวัดปากง่าม วัดบางกุ้ง วัดบางเกาะเทพศักดิ์ และวัดประดู่ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

2.1.1 วัดปากง่าม นักเรียนได้ข้อมูลจากการซักถามพระภิกษุในวัด ได้คำตอบว่า ที่วัดนี้มีอดีตหลวงพ่อมารั้งถึง 6 รูป และมีพระพุทธรูปที่ชาวบ้านนับถือคือหลวงพ่อด่าง ซึ่งชาวบ้านจะขอโชคลาภ และขอให้มีลูก ตามความเชื่อสืบต่อกันมา ทุกปีที่วัดนี้จะมีงานปิดทองหลวงพ่อด่างเป็นประจำ และเมื่อปีที่แล้วได้เกิดไฟไหม้กุฏิ เนื่องจากไฟฟ้าลัดวงจร ขณะนี้ทางวัดกำลังก่อสร้างกุฏิหลังใหม่โดยการก่ออิฐฉาบปูนแทนหลังเก่าที่ถูกไฟไหม้ อีกคำตอบที่นักเรียนได้รับคือพระท่านบอกว่าที่นี่ในอดีตเคยมีตลาดน้ำเหมือนตลาดน้ำบางน้อยในอดีตนั่นเอง

2.1.2 วัดบางกุ้ง นักเรียนเดินสำรวจรอบๆ บริเวณวัด และได้ดูภายในพระอุโบสถหลังเก่าที่ประดิษฐานหลวงพ่อนิลมณี ซึ่งมีต้นไม้มโหรีขึ้นปกคลุมถึง 4 ชนิด คือ ต้นไทร ต้นไกร ต้นกร่าง และต้นโพธิ์ จึงมีชื่อเรียกว่าโบสถ์ปรกโพธิ์

2.1.3 วัดบางเกาะเทพศักดิ์ นักเรียนได้รับรู้เรื่องราวความเป็นมาของวัด และโบสถ์ของวัดบางเกาะเทพศักดิ์ซึ่งสร้างด้วยหินอ่อนทั้งหลัง และได้มีการอัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุจากประเทศศรีลังกาบรรจุไว้ในพอบ เมื่อปีพุทธศักราช 2495 มาประดิษฐานไว้ที่วัดนี้

2.1.4 วัดประดู่ นักเรียนได้ศึกษาเรื่องราวในพิพิธภัณฑ์ของวัด ซึ่งมีรูปปั้นด้วยดินสอพอง (มักคุเทศก์น้อย เป็นผู้บอกกล่าวให้ฟัง) ของพระเกจิอาจารย์ชื่อดัง และภายในพิพิธภัณฑ์ของวัดยังมีข้าวของเครื่องใช้ในสมัยโบราณนำมาแสดงไว้ให้ดู ให้ชมเป็นจำนวนมาก

2.2 กลุ่มที่ 2 ศึกษาชีวิตสัตว์น้ำ โดยเริ่มศึกษาที่วัดปากง่าม ซึ่งมีปลาที่เลี้ยงไว้ในบ่อซีเมนต์ เป็นบ่อแคบๆแต่ค่อนข้างยาว ที่บ่อนี้มีปลาประมาณ 4 ชนิด คือ ปลาแรด ปลาดุก ปลาสวาย และปลากรี่ ที่วัดบางกุ้งได้ศึกษาพันธุ์ปลาที่หน้าวัด (วังมัจฉา) ส่วนใหญ่เป็นปลาตะเพียนขาว ปลาตะเพียนแดง สำหรับที่วัดประดู่ มีบ่อปลาซึ่งเลี้ยงปลาหมอสี ปลาสวายเพือก ปลาอีสง และปลาคาร์ฟ มีประมาณ 100 ตัว โดยสอบถามจากคนกวาดลานวัด สำหรับที่ลำคลองหน้าวัดพบว่าไม่มีปลา สาเหตุคงเนื่องมาจากน้ำเสียและน้ำเชืวกินไป

2.3 กลุ่มที่ 3 ศึกษาวิถีชีวิตชาวคลอง สมาชิกในกลุ่มใช้วิธีการไปซักถามและสัมภาษณ์ ชีวิตของชาวบ้านร้านตลาด ได้รับคำตอบว่าการมีบ้านเรือนอยู่ริมคลองเป็นสิ่งที่ดีมาก อากาศดี ทำให้รู้สึกสดชื่นเย็นสบาย ใช้การสัญจรทางน้ำไม่มีปัญหาเรื่องการจราจรติดขัดและคว้นพิษ ชาวบ้านอีกท่านหนึ่งบอกว่าปัจจุบันนี้น้ำในลำคลองไม่ดี เริ่มมีกลิ่นเหม็น

มีขยะมาก ขณะที่น้ำขึ้นเต็มที่น้ำจะท่วมได้หมู่บ้าน บางครั้งเปือกถึงตัวบ้านทำให้เส้นทางออกจากที่พักอาศัยเป็นไปด้วยความยากลำบาก ส่วนชาวบ้านอีกท่านหนึ่งบอกว่าการมีบ้านอยู่ริมน้ำทำให้มีน้ำใช้ ทั้งอาบ ดื่ม ล้างภาชนะ ใช้น้ำรดต้นไม้ พายเรือขายของ ไม่ต้องเสียค่าน้ำ และสิ่งที่ดีที่สุดสำหรับการปลูกบ้านเรือนริมคลอง ได้รับอากาศบริสุทธิ์เนื่องจากมีต้นไม้ขึ้นอยู่มากมายตามชายคลอง จึงสรุปได้ว่าวิถีชีวิตชาวคลองว่าเป็นวิถีชีวิตที่มีความสุขที่สุด เพราะได้อยู่ใกล้ชิดกับธรรมชาติ

2.4 กลุ่มที่ 4 ศึกษาพรรณไม้ชายคลอง นักเรียนได้ข้อมูลเพิ่มเติมในเรื่องของต้นสมอพิเภก ที่วัดปากง่ามซึ่งปัจจุบันนี้เหลือแต่ตอ พระภิกษุในวัดจึงใช้เป็นตอให้กล้วยไม้ประเภทช้างกระอาศัยเกาะ และได้ศึกษาด้านเหงือกปลาหมอและสรรพคุณของต้นเหงือกปลาหมอ เมื่อไปถึงค่ายบางกุ้งสมาชิกในกลุ่มได้รู้จักต้นไม้สี่ชนิดที่ขึ้นอยู่โดยรอบโบสถ์วัดบางกุ้งคือ ต้นโพธิ์ ต้นไทร ต้นไกร และต้นกร่าง ถึงบางเกาะเทพศักดิ์เห็นต้นยางที่หน้าวัดจำนวน 4 ต้นสูงใหญ่มาก ต้นสูงเลยอาคารมาก แต่ไม่พบลูกยาง และเมื่อถึงแห่งสุดท้ายที่วัดประดู่พบต้นสะเดาที่มีข้อความบอกไว้ว่าเป็นต้นสะเดาที่พระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 5 ทรงผูกเรือ และประทับทำครัวที่นี่ หลังจากนั้นจึงได้ไปสมทบกับกลุ่มเพื่อนๆ เพื่อศึกษาธรรมชาติรอบๆ บริเวณวัด แล้วเดินทางกลับ

(นางสาวสมจิต ชื่นชมภู)

ผู้บันทึกรายงานการประชุม

รายงานการจัดกิจกรรมพัฒนากระบวนการเรียนรู้ผ่านคลองบางน้อยของนักเรียนโรงเรียนวัดบางน้อย ครั้งที่ 8/2553

วันพฤหัสบดีที่ 16 กันยายน พ.ศ. 2553 เวลา 13.30 – 16.00 น.

ณ โรงเรียนวัดบางน้อย ตำบลจอมปลวก อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม

รายชื่อผู้เข้าร่วมกิจกรรม

1. ค.ช.นนท์เสรี	อังสุโชติ	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
2. ค.ช.วันเฉลิม	จำรัสศรี	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
3. ค.ช.ธนพล	สุกร โยธิน	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
4. ค.ช.อนุชา	สำเภาทอง	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
5. ค.ช.ธีรยาพล	สายสนิท	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
6. ค.ช.วิวัฒน์	ช่างสินคำ	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
7. ค.ช.จิรภัทร	กลั๊บสกุล	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
8. ค.ญ.ชนิกานต์	เกิคมงคล	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
9. ค.ญ.อัจฉรา	ตันแต้ว	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
10. ค.ญ.วิทนีย์	พูลโษษฐ์	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
11. ค.ญ.นภัสกร	ศรีสนอง	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
12. นางสาวสมจิต	ชื่นชมภู	หัวหน้าโครงการ

1. กิจกรรมสร้างความเข้าใจ

1.1 บรรยายภาพอย่างไรที่นักเรียนต้องการทำกิจกรรม โดยนำกิจกรรมชวนคิดครั้งที่แล้ว (วันพฤหัสบดีที่ 26 สิงหาคม พ.ศ.2553) มาให้นักเรียนช่วยกันสรุปถึงช่วงเวลาที่นักเรียนต้องการทำกิจกรรมลงพื้นที่ในครั้งต่อไป นักเรียนทุกคนเลือกทำกิจกรรมวันเสาร์เวลาเย็น – ค่ำ ด้วยเหตุผลที่ว่าอากาศไม่ร้อน เป็นบรรยากาศแบบสนุกๆ เฮฮา มีเพลงฟังและขอไปกันหลายๆ คน ครูถามนักเรียนถึงจำนวนคนที่นักเรียนต้องการให้ร่วมลงพื้นที่ว่าน่าจะเป็นจำนวนเท่าใด โดยให้คำนวณจากจำนวนที่นั่งในเรือว่าเรือบรรทุกได้กี่ที่นั่ง นักเรียนที่ทำโครงการมีจำนวนเท่าใด ให้นักเรียนช่วยกันหาคำตอบ แล้วจึงสรุปได้ว่าน่าจะเป็น 1 : 1 เรือจึงจะบรรทุกได้หมด ครูจึงเสริมว่าให้นักเรียนชวนใครก็ได้ที่นักเรียนสนิทที่สุด (buddy) 1 คน จึงได้ข้อสรุปร่วมกัน

1.2 สิ่งที่นักเรียนต้องการศึกษา นักเรียนต้องการศึกษาอะไรบ้าง ด้วยวิธีการอย่างไร และสิ่งที่นักเรียนจะต้องเตรียมการ นักเรียนร่วมกันอภิปรายและสรุปได้ว่า นักเรียนต้องการศึกษาวิถีชีวิตของสัตว์ที่ออกหากินยามค่ำคืน เช่น นก หิ่งห้อย ด้วยการล่องเรือไปตามคลองบางน้อย แล่นออกลำนน้ำแม่คลองที่ปากคลองบางน้อย ให้เรือแล่นช้าๆ และจอดเรือเมื่อพบเห็นสิ่งที่ต้องการศึกษาหรือใช้ไฟส่อง เพื่อศึกษาชีวิตความเป็นอยู่ของชีวิตสัตว์ยามค่ำคืน

2. กิจกรรมวางแผน

นักเรียนช่วยกันวางแผนในเรื่องต่างๆ และให้นักเรียนหาผู้รับผิดชอบในแต่ละกิจกรรม ดังนี้

- จำนวนอาหารให้เพียงพอกับจำนวนสมาชิกที่เข้าร่วมโครงการ
- น้ำดื่ม เป็นน้ำดื่มประเภทใด

- การติดต่อกับเรือรับจ้าง
- กำหนดเวลาที่ใช้ในการลงพื้นที่เก็บข้อมูล
- การทำเรื่องขออนุญาตผู้ปกครอง และการทำหนังสือขออนุญาตไปศึกษานอกสถานที่ในวันหยุดยามค่ำคืน
- แผนการเดินทางในการลงพื้นที่

3. คำถามอยากรู้

นักเรียนช่วยกันคิดข้อคำถามไว้ล่วงหน้าเพื่อหาคำตอบได้ ดังนี้

- การท่องเที่ยวเวลากลางวันกับเวลากลางคืนแตกต่างกันอย่างไร
- บรรยากาศยามค่ำคืนเป็นอย่างไร
- เวลากลางคืนวิถีชีวิตของคนชาวคลองเป็นเช่นไร
- การท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศหรือไม่ อย่างไร
- ในเวลากลางคืนที่ต้นลำพูจะมีสัตว์อื่นๆ มาอาศัยอยู่หรือไม่
- ในเวลากลางคืนจะมีนกกระยางมาเกาะตามต้นไม้แถบชายคลองหรือไม่
- ทำไมหิ่งห้อยจึงชอบอาศัยอยู่ที่ต้นลำพู
- ทำไมหิ่งห้อยจึงมีแสง
- หิ่งห้อยกินอะไรเป็นอาหาร
- ในเวลากลางคืนหิ่งห้อยอยู่ที่ไหน
- หิ่งห้อยเกิดมาจากในดินหรือไม่ อย่างไร
- หิ่งห้อยมาอาศัยอยู่ที่อัมพวาเป็นจำนวนมากได้อย่างไร
- ที่อยู่อาศัยและแหล่งกำเนิดของหิ่งห้อย
- มีสัตว์อื่นๆ มากินหิ่งห้อยหรือไม่
- ที่ต้นไม้บางต้น ชาวบ้านริมคลองใช้การติดไฟดวงเล็กๆ แทนการส่องแสงของหิ่งห้อยจริงหรือไม่ อย่างไร

เมื่อนักเรียนได้ข้อคำถามจำนวนมากพอแล้ว นักเรียนจึงแบ่งข้อคำถามที่นักเรียนอยากรู้ที่สุด หรือข้อคำถามที่นักเรียนเป็นคนถามเองไปศึกษาหาคำตอบ จึงเฉลี่ยได้กลุ่มละ 4 ข้อคำถาม

(นางสาวสมจิต ชื่นชมภู)

ผู้บันทึกรายงานการประชุม

รายงานการจัดกิจกรรมพัฒนากระบวนการเรียนรู้ผ่านคลองบางน้อยของนักเรียนโรงเรียนวัดบางน้อย ครั้งที่ 9/2553

วันเสาร์ที่ 18 กันยายน พ.ศ. 2553 เวลา 17.30 – 21.00 น.

ณ โรงเรียนวัดบางน้อย ตำบลจอมปลวก อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม

รายชื่อผู้เข้าร่วมกิจกรรม

1. ค.ช.นนท์เสรี	อังสุโชติ	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
2. ค.ช.วันเฉลิม	จรัสศรี	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
3. ค.ช.ธนพล	สุกร โยธิน	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
4. ค.ช.อนุชา	สำเภาทอง	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
5. ค.ช.ธีรยาพล	สายสนิท	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
6. ค.ช.วิวัฒน์	ช่างสินคำ	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
7. ค.ช.จิรภัทร	กลับสกุล	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
8. ค.ญ.ชนิกานต์	เกิคมงคล	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
9. ค.ญ.อัจฉรา	ตันแต้ว	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
10. ค.ญ.วิทนิย์	พูลโษษฐ์	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
11. ค.ญ.นภัสกร	ศรีสนอง	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
12. ค.ญ.วาสนา	คำรงพานิช	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
13. ค.ญ.วนิดา	อินทรเกตุ	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
14. ค.ญ.น้ำทิพย์	จิรโรจน์ประภา	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
15. ค.ญ.พรพิมล	พูลโษษฐ์	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
16. ค.ญ.ศิริรัตน์	อมรศักดิ์	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
17. ค.ญ.บัว	ปรางจันทร์	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
18. ค.ญ.ปาติดา	อินทโชติ	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
19. ค.ช.อนุสรณ์	โตเปี้ยว	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
20. ค.ช.ภวพัฒน์	สุขเกษม	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
21. นายวิรพล	พูลโษษฐ์	ผู้ปกครองนักเรียน
22. นายล้วน	ศรีสนอง	ผู้ปกครองนักเรียน
23. นางขมณา	แก่นจำปี	ผู้ปกครองนักเรียน
24. นายแสงทับทิม	ศุภจิตต์รัส	ผู้ปกครองนักเรียน
25. นายประทีป	ศุภจิตต์รัส	พนักงานขับเรือ
26. นางสาวอรพรรณ	อินทโชติ	ทีมวิจัย
27. นางสาวสมจิต	ชื่นชมภู	หัวหน้าโครงการ

1. กิจกรรมลงพื้นที่เก็บข้อมูล

1.1 เวลา 17.00 น. นักเรียน ผู้ปกครอง และครู จำนวน 25 คน มาพร้อมกัน ที่ทำน้าหน้าวัดบางน้อย ครูถามเรื่องการเตรียมการทั้งอาหารและน้ำดื่ม ที่นักเรียนได้เตรียมการไว้ พบว่านักเรียนไม่ได้เตรียมกระติกน้ำ จึงต้องแก้ปัญหา

ด้วยการขอยืมกระดิกน้ำจากร้านค้า แล้วช้อนน้ำแข็งใส่กระดิก เมื่อสำรวจว่าทุกอย่างเรียบร้อยแล้ว เรือจึงเริ่มออกจากท่า เวลาประมาณ 17.20 น.

1.2 เรือแล่นออกปากคลองบางน้อย จุดแรกที่นักเรียนต้องการศึกษาข้อมูลที่วัดไทร แต่ครูสังเกตจากสภาพน้ำที่ไหลเชี่ยวมาก เรือลำใหญ่ จำนวนคนมาก และคนขับเรือไม่ชำนาญการ ครูจึงให้ผ่านเลยไปแวะที่วัดภุมรินทร์กุฎีทองเป็นจุดแรก ทุกคนขึ้นจากเรือพบมัคคุเทศก์น้อย สอบถามได้ความว่าเป็นนักเรียนโรงเรียนอัมพวันวิทยาลัย แนะนำเส้นทางศึกษาและทางไปห้องน้ำ เมื่อนักเรียนได้ข้อมูลแล้วจึงแยกย้ายไปทำกิจกรรม เก็บข้อมูลตามที่ต้องการ บางคนเก็บข้อมูลด้วยการถ่ายภาพ บางคนใช้การจดบันทึกจากป้ายนิเทศ บางคนใช้การสัมภาษณ์ พูดคุยกับพระมัคคุเทศก์ ซึ่งท่านได้อธิบายเรื่องราวความเป็นมาของวัดภุมรินทร์กุฎีทองให้ฟัง ผสมผสานไปกับความเชื่อเรื่องเสาไม้ต้นดั้งเดิมที่มีผีสาธนาญไม้เข้าสิง นักเรียนบางคนปฏิบัติตามคำแนะนำที่พระท่านบอกว่า ถ้าลูบเสาด้านนั้นแล้วขอพร จะได้สัมฤทธิ์ผลในสิ่งที่ต้องการ หลังจากนั้นจึงเดินชมรอบๆกุฎีทอง และรอบๆ บริเวณวัด เมื่อเดินชมเสร็จทุกคนมานั่งรอที่ท่าหน้าวัดภุมรินทร์กุฎีทอง ซึ่งขณะนั้นเริ่มเป็นเวลาพลบค่ำแล้ว นักเรียนจึงตกลงกันว่า จะรับประทานอาหารเย็นที่นี่ นักเรียนจึงแจกข้าวแล้วแยกย้ายไปนั่งรับประทานอาหารกันตามอัธยาศัย แต่ส่วนใหญ่ที่นั่งที่โต๊ะที่ทำเรือ นักเรียนบอกว่าเป็นบรรยากาศที่แปลกดี แต่สุดท้ายหลายคนบอกว่าอยากหาเจียนเพราะ ไข่ โคลงเคลงไปมา แต่ก็ทนนั่งกินหมดเมื่อทุกคนอิ่มแล้วนำขยะไปทิ้งเรียบร้อยแล้ว จึงลงเรือไปแวะที่ตลาดอัมพวาเพื่อรอเวลาให้ค่ำ และให้เวลานักเรียนได้เดินชมตลาดน้ำยามค่ำคืน นักเรียนใช้เวลาอยู่ที่ตลาดน้ำอัมพวาประมาณเกือบหนึ่งชั่วโมง เมื่อทุกคนมาพร้อมกันแล้วเรือจึงเริ่มออกจากท่าเวลาประมาณ 19.30 น.

1.3 เรือออกจากตลาดน้ำอัมพวา เข้าคลองอัมพวา ไปออกคลองผีหลอก แล่อกแม่น้ำแม่กลอง ระหว่างทางบริเวณหน้าวัดแก้วฟ้าเรือโดยสารที่นักเรียนนั่งมานั้นเกือบจะปะทะกับเรือลำใหญ่ที่วิ่งสวนทางมาแต่หลบหลีกได้ทันจึงไม่เกิดอุบัติเหตุทางน้ำ ครูลองให้นักเรียนวิเคราะห์สถานการณ์ที่เกิดขึ้น นักเรียนวิเคราะห์ว่า เรือลำที่นักเรียนโดยสารน่าจะผิดเพราะวิ่งเรือกลางลำน้ำมากเกินไป ที่ถูกต้องน่าจะเป็นวิ่งเลียบฝั่งซิดขวาจึงจะถูกต้อง ครูให้ข้อคิดเรื่องความปลอดภัย ความพลั้งเผลอ และเชื่อมโยงความคิดไปถึงเรื่องการขับขีรถจักรยานยนต์ให้นักเรียนขับขี่ด้วยความระมัดระวัง เรือแล่นเข้าคลองบางน้อย และกลับมาถึงท่าหน้าหน้าวัดบางน้อย เวลาประมาณ 21.30 น. นักเรียนส่วนใหญ่เดินทางกลับบ้าน โดยมีท่านผู้อำนวยการ โรงเรียนวัดบางน้อยส่งนักเรียนตามบ้าน เนื่องจากเป็นเวลาค่ำมากแล้ว

(นางสาวสมจิต ชื่นชมภู)

ผู้บันทึกรายงานการประชุม

รายงานการจัดกิจกรรมพัฒนากระบวนการเรียนรู้ผ่านคลองบางน้อยของนักเรียนโรงเรียนวัดบางน้อย ครั้งที่ 10/2553

วันพฤหัสบดีที่ 29 กันยายน พ.ศ. 2553 เวลา 14.30 – 16.00 น.

ณ โรงเรียนวัดบางน้อย ตำบลจอมปลวก อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม

รายชื่อผู้เข้าร่วมกิจกรรม

1. ด.ช.นนท์เสรี	อังสุโชติ	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
2. ด.ช.วันเฉลิม	จำรัสศรี	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
3. ด.ช.ธนพล	สุกร โยธิน	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
4. ด.ช.อนุชา	สำเภาทอง	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
5. ด.ช.ธีรยาพล	สายสนิท	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
6. ด.ช.วิวัฒน์	ช่างสินคำ	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
7. ด.ช.จิรภัทร	กลับสกุล	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
8. ด.ญ.ชนิกานต์	เกิคมงคล	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
9. ด.ญ.อัจฉรา	ตันแต้ว	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
10. ด.ญ.วิทนีย์	พูลโอษฐ์	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
11. ด.ญ.นภัสกร	ศรีสนอง	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
12. นางสาวสมจิต	ชื่นชมภู	หัวหน้าโครงการ

เวทีถอดบทเรียน / สรุปบทเรียน

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียน โดยครูตั้งคำถามและให้นักเรียนสรุปว่าการทำกิจกรรมการเรียนรู้ท้องถิ่นผ่านคลองบางน้อยที่ผ่านมานี้นักเรียนสามารถสรุปเรื่องราว วิธีการ บรรยายภาพ และความรู้สึกของนักเรียนว่านักเรียนชอบหรือไม่ชอบอย่างไรในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งนักเรียนสามารถสรุปได้ ดังนี้

1. การวางแผนในการลงพื้นที่เพื่อศึกษาเพื่อให้ได้ข้อมูลและวิธีการ และการดำเนินกิจกรรม โดยแบ่งเรื่องราวที่จะศึกษาเป็น 4 เรื่อง 4 กลุ่ม พร้อมทั้งหาวิธีการ ตั้งแต่พาหนะที่ใช้ในการเดินทาง สิ่งที่ต้องเตรียมและการตั้งคำถามที่ใช้ถามเพื่อให้ได้คำตอบ

2. การวางแผนเพื่อศึกษาข้อมูล กำหนดเส้นทางการเดินทางสำรวจได้กำหนดไว้ประมาณ 3 ครั้ง ได้แก่ ครั้งที่ 1 วันพฤหัสบดีที่ 22 กรกฎาคม 2553 เวลา 13.00 – 17.30 น. วัดปรกเจริญถึงวัดปากง่าม ครั้งที่ 2 วันอาทิตย์ ที่ 22 สิงหาคม 2553 เวลา 9.00 – 17.00 น. เดินทางจากโรงเรียนถึงวัดประดู่ และครั้งที่ 3 วันเสาร์ที่ 18 กันยายน 2553 เวลา 17.00-22.00 น. จากโรงเรียนวัดบางน้อยเข้าคลองอัมพวา ออกปากคลองแม่กลอง เพื่อศึกษาวิถีชีวิตยามค่ำคืน

3. การวางแผนเตรียมการในเรื่อง อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ในการลงพื้นที่รวมถึงอาหาร ขนมและน้ำ

ระหว่างทำกิจกรรม สิ่งที่น่าสนใจได้พบเห็น นักเรียนสามารถสรุปได้ ดังนี้

- 1 การนั่งของชาวบ้านที่อาศัยในคลองบางน้อยและคลองยายแพง
- 2 เรื่องราวของคนทำอาชีพตกกุ้ง
- 3 วิถีชีวิตที่วัดปรกเจริญ วัดปากง่ามและวัดบางกุ้ง
- 4 ต้นไม้หลากหลายสายพันธุ์ทั้งที่เคยรู้จักและไม่เคยรู้จัก รวมถึงต้นไม้ที่ใกล้จะสูญพันธุ์ เช่น ต้นกระทุ่ม

5 เรื่องราวของวัดปรกเจริญและหลวงพ่อด่าง วัดปากง่าม บ่อเลี้ยงปลาและกุฏิไฟไหม้ วัดบางกุ้ง วัดบางเกาะเทพศักดิ์ วัดกุ่มรินทร์กุฎีทอง (ประวัติกุฎีทอง) วัดประดู่

6 เรือขุดจากดินตะเคียน

7 โสมสตร์บ้านสายสนิท เรือนกระดังงา และบ้านมโนเวชพันธ์

8 วิถีชีวิตของหิ้งห้อย ที่อยู่อาศัย วงจรชีวิตและอาหาร

9 การใช้น้ำในการอุปโภค

10 การเดินสำรวจและเดินเที่ยวตลาดน้ำบางน้อย ตลาดน้ำอัมพพายามเย็นและยามค่ำคืน

11 ค่ายบางกุ้ง โบสถ์ปรกโพธิ์

12 ชมพิพิธภัณฑ์ที่วัดประดู่ ดินสาคอกที่ รัชกาลที่ 5 ผูกเรือ หุ่นปั้นพระเกจิอาจารย์ชื่อดังและหุ่นปั้นสมเด็จพระสังฆราช เรือที่ใช้ในการเสด็จประพาสดิน

13 วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนชาวคลอง และสองฝั่งแม่น้ำแม่กลอง

14 การสอบถามความเป็นอยู่ของชาวบ้าน พ่อค้า แม่ค้า ที่ทำมาค้าขายที่ตลาดน้ำอัมพพาย

สิ่งที่นักเรียนได้รับความรู้เพิ่มขึ้นจากการเรียนรู้ผ่านคลองบางน้อย

1. ได้เรียนรู้สภาพความเป็นอยู่และวิถีชีวิตของคนชาวคลองในเวลากลางวันและกลางคืน
2. อาชีพของคนชาวคลอง มีอาชีพทำสวน ค้าขาย เลี้ยงปลาและอาชีพของคนตกกุ้งและงมกุ้ง
3. ศึกษาเรื่องราวและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของหิ้งห้อย
4. ศึกษาตลาดน้ำยามเช้า ยามเย็นและยามค่ำคืน
5. ความสามัคคี ความรับผิดชอบ
6. ความรู้สึกเป็นสุขและสนุกที่ได้เที่ยวกับเพื่อนๆ
7. เส้นทางของลำน้ำแม่กลองและคลองบางน้อย
8. ศึกษาแหล่งเรียนรู้จากการลงพื้นที่จริงๆ
9. การสัมภาษณ์ การสอบถามผู้รู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น
10. สภาพการณ์การเรียนที่แตกต่างจากการเรียนในห้องเรียน

ช่วงเวลาที่นักเรียนชอบทำกิจกรรม

นักเรียนหลายคนตอบว่าชอบบรรยากาศช่วงเย็น – ค่ำ โดยให้เหตุผลว่าเป็นช่วงเวลาที่ไม่วุ่น สนุกกว่าเวลากลางวัน ได้ศึกษาวิถีชีวิตของคน สัตว์ในยามค่ำคืน รวมถึงความเป็นอยู่ของหิ้งห้อย นกกระยางและสัตว์ที่ออกหากินในเวลากลางคืน ซึ่งเวลากลางวันจะไม่ค่อยพบเห็น แต่นักเรียนบางคนบอกว่าเวลากลางวันก็ดี ที่สามารถมองเห็นสิ่งต่างๆ ได้ค่อนข้างชัดเจน แต่อากาศร้อนกว่ายามค่ำคืน

นักเรียนช่วยกันเล่าเรื่องราว

1. คนตกกุ้ง ซึ่งนักเรียนสามารถสรุปได้ ดังนี้

1. เรือที่ใช้ในการตกกุ้ง เป็นเรือพาย ลำเล็ก

2. อุปกรณ์การตกกุ้ง ประกอบด้วย 1) คันเบ็ดตกกุ้ง 2) เบ็ดตกกุ้งที่มีลักษณะแตกต่างจากเบ็ดตกปลา เนื่องจากเป็นเบ็ดที่งอหน่อยๆ โดยใช้เข็มเย็บผ้าลนไฟ และไม่มีเงี่ยง 3) ดวงไฟอาจใช้ตะเกียงหรือไฟจากแบตเตอรี่ก็ได้ 4) ไม้ไผ่ยาวสำหรับยึดเรือ 5) สวิง ช่วยในการตกกุ้งในขณะที่กุ้งกินเหยื่อแล้วอาจหลุดได้โดยง่าย 6) เหยื่อที่ใช้ตกกุ้ง

3. เชื้อที่ใช้ในการตกกุ้ง 1) หัวใจไก่ 2) กุ้งฝอย 3) ไข่เดือน

4. การกินเชื้อของกุ้ง กุ้งจะกินเชื้อโดยการกลืนกิน เมื่อถึงเบ็ดขี้จะทำให้กุ้งหลุดง่าย คนตกกุ้งจึงต้องใช้สวกช่วยช้อนกุ้งขึ้นจากน้ำ

5. เวลาในการตกกุ้ง ส่วนใหญ่เป็นเวลาหัวน้ำขึ้น หรือเวลาค่ำคืน ซึ่งคนตกกุ้งส่วนใหญ่จะใช้เวลาวางหลังเลิกงานทำเป็นอาชีพเสริมแต่ที่สำคัญนักเรียนรับรู้ว่าการตกกุ้งจะออกหากินในเวลากลางคืน

6. ชนิดของกุ้งแม่น้ำ หรือกุ้งก้ามกราม จะมีชื่อเรียกตามขนาดของกุ้ง ดังนี้ เมื่อกุ้งตัวขนาดเล็ก ยังไม่โตเต็มวัย เรียกกุ้งนาง และเมื่อกุ้งตัวโตเต็มที่เรียกอีก

7. แหล่งน้ำที่กุ้งอาศัย กุ้งแม่น้ำจะอาศัยอยู่ในลำน้ำ เป็นบางช่วงบาตอน ซึ่งคนตกกุ้งจะทราบดีว่าบริเวณใดเป็นแหล่งที่มีกุ้งชุม คนตกกุ้ง จะจอดเรือและหย่อนเบ็ดบริเวณนั้นๆ

2. หิ่งห้อย แมลงมหัศจรรย์

นักเรียนสืบค้นข้อมูลและได้รายละเอียดในเรื่องของหิ่งห้อยเพิ่มเติม คือ อาหารของหิ่งห้อย ดินไม้ที่หิ่งห้อยชอบเกาะ และนักเรียนตอบคำถามที่นักเรียนอยากรู้ ครูจึงตั้งคำถามให้นักเรียนหาคำตอบในเรื่อง ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อ การอยู่รอดของหิ่งห้อย

หมายเหตุ การสรุปบทเรียนในครั้งนี้มีคุณอภิชาติและคณะร่วมสังเกตการณ์ การสรุปบทเรียนของนักเรียน

(นางสาวสมจิต ชื่นชมภู)

ผู้บันทึกรายงานการประชุม

รายงานการจัดกิจกรรมพัฒนากระบวนการเรียนรู้ผ่านคลองบางน้อยของนักเรียนโรงเรียนวัดบางน้อย ครั้งที่ 11/2553

วันพฤหัสบดีที่ 4 พฤศจิกายน พ.ศ. 2553 เวลา 14.30 – 16.00น.

ณ โรงเรียนวัดบางน้อย ตำบลจอมปลวก อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม

รายชื่อผู้เข้าร่วมกิจกรรม

1. ด.ช.นนท์เสรี	อังสุโชติ	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
2. ด.ช.วันเฉลิม	จำรัสศรี	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
3. ด.ช.ธนพล	ศุกรโยธิน	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
4. ด.ช.อนุชา	สำเภาทอง	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
5. ด.ช.ธีรยาพล	สายสนิท	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
6. ด.ช.วิวัฒน์	ช่างสินคำ	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
7. ด.ช.จิรภัทร	กลับสกุล	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
8. ด.ญ.ชนิกานต์	เกิดมงคล	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
9. ด.ญ.อัจฉรา	ตันแต้ว	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
10. ด.ญ.วิทนีช	พูลโอษฐ์	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
11. ด.ญ.นภัสกร	ศรีสนอง	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
12. นางสาวสมจิต	ชื่นชมภู	หัวหน้าโครงการ

1. กิจกรรมชวนคิด

ครูพูดคุยกับนักเรียนว่าหลังจากเวทีสรุปบทเรียนครั้งที่ 10/2553 (พฤหัสบดีที่ 29 ก.ย.53) ไปแล้วนักเรียนไม่ได้ดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เพราะนักเรียนต้องมีการฝึกในการสอบกลางภาค และปิดภาคเรียนเป็นเวลา 23 วัน ครูก็มีการฝึกอื่นๆ ที่จะต้องทำและครูมีนัดไปเที่ยวกันในช่วงปิดเทอมอีก ครูจึงไม่ได้ให้นักเรียนทำกิจกรรมพัฒนากระบวนการเรียนรู้ผ่านคลองบางน้อยของนักเรียนในระยะปิดภาคเรียนนี้

ดังนั้นพอเริ่มต้นเปิดเรียนสัปดาห์แรก วันพฤหัสบดีที่ 4 พฤศจิกายน 2553 เวลา 14.30 น. ครูจึงให้นักเรียนเริ่มวางแผนงานในภาคเรียนนี้อีกครั้ง ทั้งงานที่จะต้องเริ่มต้นใหม่และงานที่จะต้องทำต่อเนื่องจากภาคเรียนที่แล้ว ดังนั้นในช่วงเวลานี้ นักเรียนจึงร่วมกันวางแผนงานและปรึกษากันว่าเวลาที่มีอยู่ประมาณ 16 สัปดาห์ นักเรียนต้องทำอะไรและทำสิ่งใดบ้าง

นักเรียนจึงเสนอว่าเรื่องของกิจกรรมในโครงการยูวเกษตรกร ก็ต้องใช้เวลาในช่วงนี้ทำกิจกรรมด้วย จึงน่าจะกำหนดวัน เวลา เพื่อให้กับโครงการอื่นๆ ก่อน สำหรับเวลาที่จะต้องทำกิจกรรมต่อเนื่องจากกิจกรรมพัฒนากระบวนการเรียนรู้ผ่านคลองบางน้อยนั้นจะต้องใช้เวลาอีกกี่สัปดาห์ นักเรียนจึงร่วมกันวางแผนเพื่อกำหนดกิจกรรมหรือโครงการสำหรับภาคเรียนที่ 2 ไว้ดังนี้

- วันพฤหัสบดีที่ 25 พฤศจิกายน 2553 กิจกรรมลงพื้นที่ศึกษาข้อมูลจากศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเกษตรพอเพียง ด.จอมปลวก
- วันพฤหัสบดีที่ 2 ธันวาคม 2553 คณะครูโรงเรียนวัดบางน้อยพบรองผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรสงคราม

- วันพฤหัสบดีที่ 16 ธันวาคม 2553 เป็นสัปดาห์ที่คณะครูและนักเรียนจากจังหวัดชุมพรมาเยือนโรงเรียนวัดบางน้อยในโครงการยุวทูตความดี
- วันพฤหัสบดีที่ 23 ธันวาคม 2553 ร่วมกิจกรรมพาเหรด"กระถางดอกไม้ให้คุณ" กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2 ในโครงการ Thailand go Green
- วันพฤหัสบดีที่ 3 กุมภาพันธ์ 2554 กิจกรรมเกษตรตามทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียง ต.ยายแพง
- วันพฤหัสบดีที่ 17 กุมภาพันธ์ 2554 โรงเรียนร่วมกิจกรรมกับวัดบางน้อย เนื่องในงานปิดทองรอยพระพุทธรูปในวันมาฆบูชา
- วันพฤหัสบดีที่ 24 กุมภาพันธ์ 2554 24 สรุบทเรียน เพราะใกล้สอบปลายปี

เมื่อกำหนดเวลาที่เหลือจากการทำกิจกรรมอื่นๆ แล้ว ครูจึงให้นักเรียนวางแผนเพื่อทำกิจกรรมพัฒนากระบวนการเรียนรู้ผ่านคลองบางน้อย เพื่อสรุปกิจกรรมผ่านคลองบางน้อยว่า นักเรียนจะหาข้อมูลเพิ่มเติมด้วยวิธีการใด ทำอย่างไร นำเสนอข้อมูลด้วยวิธีใด มีใครเป็นทำหน้าที่ใดบ้าง และจะต้องเตรียมการอย่างไรบ้างเมื่อได้ข้อสรุปแล้วจะได้ดำเนินการต่อไปในสัปดาห์หน้า ให้ทุกคนช่วยกันคิด วางแผนมาล่วงหน้าเพื่อจะได้มีเวลาปรึกษา และวางแผนงานอีกหลายๆ เรื่อง ที่ประชุมตกลงตามแนวคิดและปิดประชุม

(นางสาวสมจิต ชื่นชมภู)

ผู้บันทึกรายงานการประชุม

รายงานการจัดกิจกรรมพัฒนากระบวนการเรียนรู้ผ่านคลองบางน้อยของนักเรียนโรงเรียนวัดบางน้อย ครั้งที่ 12/2553

วันพฤหัสบดีที่ 11 พฤศจิกายน พ.ศ. 2553 เวลา 14.30 – 16.00น.

ณ โรงเรียนวัดบางน้อย ตำบลจอมปลวก อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม

รายชื่อผู้เข้าร่วมกิจกรรม

1. ด.ช.นนท์เสรี	อังสุโชติ	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
2. ด.ช.วันเฉลิม	จำรัสศรี	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
3. ด.ช.ธนพล	ศุกรโยธิน	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
4. ด.ช.อนุชา	สำเภาทอง	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
5. ด.ช.ธีรยาพล	สายสนิท	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
6. ด.ช.วิวัฒน์	ช่างสินคำ	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
7. ด.ช.จิรภัทร	กลีบสกุล	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
8. ด.ญ.ชนิกานต์	เกิดมงคล	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
9. ด.ญ.อัจฉรา	ตันแต้ว	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
10. ด.ญ.วิทนีย์	พูลโษษฐ์	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
11. ด.ญ.นภัสกร	ศรีสนอง	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
12. นางสาวสมจิต	ชื่นชมภู	หัวหน้าโครงการ

1. กิจกรรมวางแผน

เมื่อนักเรียนได้กำหนด วัน เวลา เพื่อทำกิจกรรมต่างๆไว้แล้ว ในสัปดาห์นี้ครูจึงให้นักเรียนช่วยกันวางแผนการนำเสนอข้อมูลกิจกรรมพัฒนากระบวนการเรียนรู้ผ่านคลองบางน้อยที่นักเรียนลงพื้นที่ให้กับผู้ที่สนใจ หรือน้องๆ ที่สนใจได้รับทราบข้อมูล และเพื่อเป็นเวทีในการฝึกพูด ฝึกคิดและฝึกแก้ปัญหาต่างๆ ซึ่งนักเรียนได้ดำเนินการดังนี้

ประเด็นที่ 1 ถ้าจะต้องนำข้อมูลที่ได้จากการลงพื้นที่เพื่อนำเสนออย่างเดียวนั้น ข้อมูลน่าจะน้อยไป จึงต้องขอเวลาในการสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติมก่อนสัก 2 - 3 สัปดาห์หรือช่วงเวลาที่พอจะทำการสืบค้นข้อมูลได้ ที่ประชุมทุกคนเห็นด้วยว่าต้องการเวลาที่ใช้ในการสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม

ประเด็นที่ 2 ให้ตอบคำถามว่า นักเรียนต้องการนำเสนอข้อมูลกับใคร หลายคนช่วยกันคิด พร้อมกับเลือกนักเรียนระดับชั้นที่ต้องการนำเสนอข้อมูลจากการลงพื้นที่ในครั้งนี้ว่า น่าจะเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 บางคนก็บอกว่า น่าจะเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 แต่มีเสียงหนึ่งขัดขึ้นว่า จำนวนนักเรียนจะมากไปหรือไม่ ถ้ามากไปพวกเราจะควบคุมดูแลไม่ไหว จึงสรุปว่า ควรจะเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และ 5 ซึ่งมีจำนวนประมาณเกือบ 80 คน ก็น่าจะเพียงพอ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีกิจกรรมเข้าค่ายลูกเสือ - เนตรนารีที่โรงเรียนวัดดอนมะโนรา

ประเด็นที่ 3 ใช้วิธีการอย่างไรในการนำเสนอข้อมูล นภัสกรให้ความเห็นว่าน่าจะจัดเป็นฐาน ตามกลุ่มที่ได้ไปศึกษาข้อมูลมา เช่น ฐานที่ 1 ก็นำเสนอเรื่องพรรณไม้ชายคลอง ฐานที่ 2 เรื่องสัตว์น้ำ ฐานที่ 3 เรื่องสถานที่สำคัญ และ ฐานที่ 4 เรื่องวิถีชีวิตชายคลองตามลำดับ จิรภัทรถามต่อว่า แล้วจะใช้กิจกรรมใดในการนำเสนอข้อมูล หลายคนช่วยกันคิดว่าน่าจะจัดเป็นนิทรรศการ หรือจัดเป็นเกม หรืออาจจะจัดเป็น Rally ก็ได้ สมาชิกหลายคนจึงช่วยกันคิดต่อว่า ถ้า

หาข้อมูลมาได้เพิ่ม ก็น่าจะต้องมีนิทรรศการ และถ้าจะให้สนุกก็น่าจะให้น้องๆ เล่นเกมด้วย และมีรางวัลแจกให้กับน้องๆ ที่เป็นผู้ชนะ

ประเด็นที่ 4 กำหนดนำเสนอข้อมูลวันพฤหัสบดีที่ 10 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2554

จึงสรุปได้ว่า ในการนำเสนอข้อมูลลงพื้นที่คลองบางน้อยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ต้องการนำเสนอข้อมูลด้วยวิธีการต่างๆ ดังนี้

- 1) จัดนิทรรศการ โดยนำข้อมูลที่ศึกษามาแล้วและศึกษาเพิ่มเติม จัดบอร์ดนิทรรศการ
- 2) จัดฐานต่างๆ โดยกำหนดฐานตามกลุ่ม 4 กลุ่ม เป็น 4 ฐาน
- 3) เกมแต่ละฐาน ให้แต่ละกลุ่มช่วยกันคิดแล้วนำเสนอในครั้งต่อไป
- 4) จัดรายงาน

เมื่อได้ข้อสรุปแล้วจึงปิดประชุม

(นางสาวสมจิต ชื่นชมภู)

ผู้บันทึกรายงานการประชุม

รายงานการจัดกิจกรรมพัฒนากระบวนการเรียนรู้ผ่านคลอบางน้อยของนักเรียนโรงเรียนวัดบางน้อย ครั้งที่ 13/2553

วันพฤหัสบดีที่ 18 พฤศจิกายน พ.ศ. 2553 เวลา 14.30 – 16.00น.

ณ โรงเรียนวัดบางน้อย ตำบลจอมปลวก อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม

รายชื่อผู้เข้าร่วมกิจกรรม

1. ด.ช.นนท์เสรี	อังสุโชติ	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
2. ด.ช.วันเฉลิม	จำรัสศรี	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
3. ด.ช.ธนพล	ศุกร โยธิน	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
4. ด.ช.อนุชา	สำเภาทอง	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
5. ด.ช.ธีรยาพล	สายสนิท	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
6. ด.ช.วิวัฒน์	ช่างสินคำ	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
7. ด.ช.จิรภัทร	กลีบสกุล	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
8. ด.ญ.ชนิกานต์	เกิดมงคล	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
9. ด.ญ.อัจฉรา	ตันแต้ว	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
10. ด.ญ.วิพนีย์	พุดโอยฐ์	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
11. ด.ญ.นภัสกร	ศรีสนอง	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
12. นางสาวสมจิต	ชื่นชมภู	หัวหน้าโครงการ

1. กิจกรรมการสืบค้นข้อมูล

เมื่อถึงเวลานัดหมาย นักเรียน เริ่มเปิดประชุมเพื่อหาคำตอบว่า แต่ละกลุ่มจะใช้วิธีการอย่างไรในการจัดบอร์ดนิทรรศการ การจัดทำฐานต่างๆ และใช้เกมใดในแต่ละฐาน นักเรียนจึงเริ่มเสนอว่าให้ทุกกลุ่มนำเนื้อหาที่มีอยู่และที่สืบค้นได้มาสรุปลงบอร์ดนิทรรศการ และกำหนดเป็น 4 ฐาน ตามกลุ่มที่มีอยู่ 4 กลุ่ม แล้วกำหนดเกม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 พรรณไม้ชายคลอง ใช้เกมต่อจิ๊กซอร์ โดยให้ทีมที่ชนะจับสลากคำถาม ตอบถูกให้รางวัล

กลุ่มที่ 2 สัตว์น้ำ ใช้เกมตกปลา โดยใช้แม่เหล็กดูดปลาชนิดต่างๆ ขึ้นมา แล้วหาชื่อปลาให้ตรงกับชนิดของปลา

กลุ่มที่ 3 สถานที่สำคัญ ใช้เกมบันไดงู โดยสมาชิกในทีมกำหนดเส้นทางการเดิน แล้วกำหนดจุดพัก จุดตกบันได จึงไปต่อได้ 2 - 3 ครั้ง

กลุ่มที่ 4 เรื่องวิถีชีวิตชาวยลอง ใช้เกมดักน้ำใส่ขวดเพื่อให้ลูกโป่งที่อยู่ในขวดลอยขึ้นมา แล้วหยิบเพื่อตอบข้อคำถามเกี่ยวกับวิถีชีวิตชาวยลอง

เมื่อนักเรียนนำเสนอขั้นตอน และวิธีการนำเสนอข้อมูลแล้วนักเรียนจึงได้กำหนดว่าใครจะต้องรับผิดชอบอะไร และจะต้องเตรียมทำอะไรบ้างเพื่อให้ทันกับกำหนดการที่ได้กำหนดไว้

ครูถามนักเรียนว่า แล้วน้องๆ จะหาข้อมูลจากที่ไหนมาตอบคำถามของพวกเขา สมาชิกหลายคนบอกว่า จะมีนิทรรศการให้น้องๆ ดู มีรายงานให้น้องอ่านและพวกเราจะช่วยกันสรุปความรู้ให้น้องๆ ฟังก่อนเล่นเกม เมื่อได้ข้อสรุปแล้วจึงปิดประชุม

(นางสาวสมจิต ชื่นชมภู)

ผู้บันทึกรายงานการประชุม

รายงานการจัดกิจกรรมพัฒนากระบวนการเรียนรู้ผ่านคลองบางน้อยของนักเรียนโรงเรียนวัดบางน้อย ครั้งที่ 14/2553

วันพฤหัสบดีที่ 30 ธันวาคม พ.ศ.2553 เวลา 14.30 – 16.00น.

ณ โรงเรียนวัดบางน้อย ตำบลจอมปลวก อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม

รายชื่อผู้เข้าร่วมกิจกรรม

1. ด.ช.นนท์เสรี	อังสุโชติ	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
2. ด.ช.วันเฉลิม	จำรัสศรี	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
3. ด.ช.ธนพล	ศุกรโยธิน	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
4. ด.ช.อนุชา	สำเภาทอง	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
5. ด.ช.ธีรยาพล	สายสนิท	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
6. ด.ช.วิวัฒน์	ช่างสินคำ	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
7. ด.ช.จิรภัทร	กลับลูก	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
8. ด.ญ.ชนิกานต์	เกิดมงคล	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
9. ด.ญ.อัจฉรา	ตันแต้ว	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
10. ด.ญ.วิทนีย์	พูลโษษฐ์	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
11. ด.ญ.นภัสกร	ศรีสนอง	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
12. นางสาวสมจิต	ชื่นชมภู	หัวหน้าโครงการ

กิจกรรมการสืบค้นข้อมูล เพื่อจัดบอร์ดนิทรรศการและทำรายงาน

นักเรียนแต่ละกลุ่มสร้างสรรค์ชิ้นงานเพื่อเตรียมนำเสนอ โดยนำข้อมูลจากการสืบค้นมาจัดทำบอร์ดนิทรรศการและเกมที่จะใช้ในฐานต่างๆ เช่น

ฐานที่ 1 เกมต่อจิ๊กซอว์

ฐานที่ 2 เกมตักน้ำใส่ขวด

ฐานที่ 3 เกมตกปลา

ฐานที่ 4 เกมบันไดงู

นักเรียนแต่ละกลุ่มจัดหาวัสดุอุปกรณ์ เพื่อใช้ในการจัดทำเกมในแต่ละฐาน ระหว่างเวลาที่กำหนด เมื่อหมดเวลานักเรียนเก็บชิ้นงานไว้ทำในสัปดาห์ต่อไป เป็นเวลาประมาณ 3 สัปดาห์ จึงสำเร็จ เช่น

ฐานที่ 1 ต่อจิ๊กซอว์ โดยจัดเตรียมจิ๊กซอว์ไว้ให้ครบ 4 ชุด เตรียมคำถามไว้จำนวนมากพอที่จะให้น้องๆ หยิบและถามได้ ตอบได้

สำหรับฐานที่ 2 เกมตักน้ำใส่ขวด จัดเตรียมในเรื่อง กระบุงตักน้ำ ขวดสำหรับกรอกน้ำ ช้อนตักน้ำและอื่นๆ

ในฐานที่ 3 เกมตกปลาก็เช่นเดียวกัน นักเรียนต้องเตรียมปลาน้ำจืดชนิดต่างๆโดยหาภาพจากการสืบค้นข้อมูล และจากภาพโปสเตอร์ ติดด้วยลวดหนีบตัวปลาที่ตัดไว้ เตรียมเบ็ดตกปลาซึ่งมีแม่เหล็กผูกที่ปลายคันเบ็ด เป็นต้น

และในฐานที่ 4 เกมบันไดงู นักเรียนจะต้องเตรียมทำแผนที่เป็นเส้นทางการเดินทางในคลองบางน้อย โดยเขียนเป็นคำสั่งให้มีหยุดเดิน ตกบันได ขึ้นบันไดเพื่อลดชั้นและเพิ่มขึ้น

ทั้งหมดนี้นักเรียนทุกกลุ่มเป็นผู้ออกแบบและจัดทำโดยใช้เวลาในช่วงที่กำหนดและจากการที่ครูเฝ้าสังเกตพบว่านักเรียนแต่ละกลุ่มให้ความร่วมมือในการจัดทำในครั้งนี้เป็นอย่างดี ทั้งนี้คงเนื่องจากกลัวว่าน้องๆ จะไม่สนุกกับ

กิจกรรมที่พี่ๆ กำหนดไว้หรือไม่ นอกจากนี้พวกพี่คงกลัวน้องๆจะทิ้งพี่ๆ พวกพี่ๆ เลยขอเบิกเงินเพื่อซื้อขนม ลูกอม พร้อมขนมกรุบกรอบ แจกน้องๆ ที่ทำกิจกรรมและเล่นเกมในครั้งนี้

นอกจากเตรียมแล้วเพื่อความแม่นยำและไม่ให้มีข้อผิดพลาดในการเล่น นักเรียนหลายคนจึงต้องนำอุปกรณ์ที่จะให้น้องๆ ได้เล่น ไปทดลองก่อนเพื่อหาข้อผิดพลาด รวมทั้งนักเรียนทำหนังสือขออนุญาตท่านผู้อำนวยการนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 5 มาร่วมกิจกรรม

(นางสาวสมจิต ชื่นชมภู)

ผู้บันทึกรายงานการประชุม

รายงานการจัดกิจกรรมพัฒนาระบวนการเรียนรู้ผ่านคลอบางน้อยของนักเรียนโรงเรียนวัดบางน้อย ครั้งที่ 15/2554

วันพฤหัสบดีที่ 6 มกราคม พ.ศ. 2554 เวลา 14.30 – 15.30 น.

ณ โรงเรียนวัดบางน้อย ตำบลจอมปลวก อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม

รายชื่อผู้เข้าร่วมกิจกรรม

1. ค.ช.นนท์เสรี	อังสุโชติ	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
2. ค.ช.วันเฉลิม	จรัสศรี	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
3. ค.ช.ธนพล	ศุกรโยธิน	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
4. ค.ช.อนุชา	สำเภาทอง	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
5. ค.ช.ธีรยาพล	สายสนิท	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
6. ค.ช.วิวัฒน์	ช่างสินคำ	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
7. ค.ช.จิรภัทร	กลับลูก	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
8. ค.ญ.ชนิกานต์	เกิดมงคล	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
9. ค.ญ.อัจฉรา	ตันแต้ว	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
10. ค.ญ.วิทนิษฐ์	พูลโษษฐ์	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
11. ค.ญ.นภัสกร	ศรีสนอง	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
12. นางสาวสมจิต	ชื่นชมภู	หัวหน้าโครงการ

1. กิจกรรมการสืบค้นข้อมูล เพื่อจัดบอร์ดนิทรรศการและทำรายงาน

นักเรียนทำกิจกรรมสืบค้นข้อมูล และเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ที่จะใช้ในการนำเสนอข้อมูลต่อจากสัปดาห์ที่แล้ว

(นางสาวสมจิต ชื่นชมภู)

ผู้บันทึกรายงานการประชุม

รายงานการจัดกิจกรรมพัฒนากระบวนการเรียนรู้ผ่านคลอบางน้อยของนักเรียนโรงเรียนวัดบางน้อย ครั้งที่ 16/2554

วันพฤหัสบดีที่ 13 มกราคม พ.ศ. 2554 เวลา 14.30 – 15.30 น.

ณ โรงเรียนวัดบางน้อย ตำบลจอมปลวก อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม

รายชื่อผู้เข้าร่วมกิจกรรม

1. ค.ช.นนท์เสรี	อังสุโชติ	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
2. ค.ช.วันเฉลิม	จรัสศรี	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
3. ค.ช.ธนพล	ศุกรโยธิน	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
4. ค.ช.อนุชา	ลำภาพทอง	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
5. ค.ช.ธีรยาพล	สายสนิท	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
6. ค.ช.วิวัฒน์	ช่างสินคำ	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
7. ค.ช.จิรภัทร	กลับลูก	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
8. ค.ญ.ชนิกานต์	เกิดมงคล	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
9. ค.ญ.อัจฉรา	ตันแต้ว	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
10. ค.ญ.วิทนิษฐ์	พูลโษษฐ์	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
11. ค.ญ.นภัสกร	ศรีสนอง	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
12. นางสาวสมจิต	ชื่นชมภู	หัวหน้าโครงการ

1. กิจกรรมการสืบค้นข้อมูล เพื่อจัดบอร์ดนิทรรศการและทำรายงาน

นักเรียนทำกิจกรรมสืบค้นข้อมูล และเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ที่จะใช้ในการนำเสนอข้อมูลต่อจากสัปดาห์ที่แล้ว

(นางสาวสมจิต ชื่นชมภู)

ผู้บันทึกรายงานการประชุม

รายงานการจัดกิจกรรมพัฒนาระบวนการเรียนรู้ผ่านคลอ้งบางน้อยของนักเรียนโรงเรียนวัดบางน้อย ครั้งที่ 17/2554

วันพฤหัสบดีที่ 20 มกราคม พ.ศ. 2554 เวลา 14.30 – 15.30 น.

ณ โรงเรียนวัดบางน้อย ตำบลจอมปลวก อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม

รายชื่อผู้เข้าร่วมกิจกรรม

1. ค.ช.วันเฉลิม	จำรัสศรี	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
2. ค.ช.ธนพล	สุกร โยธิน	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
3. ค.ช.อนุชา	คำเกาทอง	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
4. ค.ช.วิวัฒน์	ช่างสินคำ	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
5. ค.ช.จิรภัทร	กลับสกุล	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
6. ค.ญ.ชนิกานต์	เกิดมงคล	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
7. ค.ญ.อัจฉรา	ตันแต่้ว	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
8. ค.ญ.วิทนี	พูลโษษฐ์	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
9. ค.ญ.นภัสกร	ศรีสนอง	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
10. นางสาวสมจิต	ชื่นชมภู	หัวหน้าโครงการ

1. กิจกรรมการสืบค้นข้อมูล เพื่อจัดบอร์ดนิทรรศการและทำรายงาน

นักเรียนทำกิจกรรมสืบค้นข้อมูล และเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ที่จะใช้ในการนำเสนอข้อมูลต่อจากสัปดาห์ที่แล้ว

(นางสาวสมจิต ชื่นชมภู)

ผู้บันทึกรายงานการประชุม

รายงานการจัดกิจกรรมพัฒนากระบวนการเรียนรู้ผ่านคลอบบางน้อยของนักเรียนโรงเรียนวัดบางน้อย ครั้งที่ 18/2554

วันพฤหัสบดีที่ 27 มกราคม พ.ศ. 2554 เวลา 14.30 – 15.30 น.

ณ โรงเรียนวัดบางน้อย ตำบลจอมปลวก อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม

รายชื่อผู้เข้าร่วมกิจกรรม

1. ค.ช.วันเฉลิม	จำรัสศรี	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
2. ค.ช.ธนพล	สุกร โยธิน	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
3. ค.ช.อนุชา	คำเกาทอง	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
4. ค.ช.วิวัฒน์	ช่างสินคำ	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
5. ค.ช.จิรภัทร	กลีบสกุล	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
6. ค.ญ.ชนิกานต์	เกิดมงคล	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
7. ค.ญ.อัจฉรา	ตันแต้ว	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
8. ค.ญ.วิทนีย์	พูลโษษฐ์	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
9. ค.ญ.นภัสกร	ศรีสนอง	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
10. นางสาวสมจิต	ชื่นชมภู	หัวหน้าโครงการ

1. กิจกรรมสร้างความเข้าใจและการวางแผน

เนื่องจากการจัดกิจกรรมนำเสนอข้อมูลในครั้งนี้ เป็นการวัดใจนักเรียนที่ทำการกิจกรรมว่า นักเรียนจะกล้าพูดหรืออธิบายให้น้องๆ ฟังอย่างไร หลายคนจะกล้าแสดงออกตามที่วางแผนไว้และจะทำกิจกรรมสำเร็จหรือไม่ อย่างไร

ครูถามนักเรียนว่า นักเรียนจะใช้ขั้นตอนอย่างไรบ้างเพื่อจะนำเสนอกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านคลอบบางน้อยให้น้องฟัง

ชนิกานต์ตอบว่า จะใช้วิธีการจัดแสดงผลงานที่ได้ค้นคว้ามาไว้ให้น้องๆ ได้อ่านรายละเอียดในช่วงพักกลางวัน ก่อน จากนั้นจะให้เพื่อนๆ ช่วยกันอธิบายเป็นเรื่องราวๆ ไปจนครบ 4 เรื่อง โดยนำเนื้อหาทั้งหมดมาสรุปใหม่ ให้ชนิกานต์เป็นคนเริ่มเรื่องแล้วให้ธนพลพูดเรื่องคลอบบางน้อย วันเฉลิมพูดเรื่องปลาน้ำจืด วิวัฒน์พูดเรื่องการงมกุ้ง จิรภัทรพูดเรื่องการตกกุ้งและกุ้งแม่น้ำ นภัสกรพูดเรื่องอาชีพของคนที่ย้ายสองฝั่งคลองบางน้อย อัจฉราพูดเรื่องพืชพรรณไม้ที่ขึ้นอยู่ตามชายคลองและอนุชาเป็นคนสรุป

เมื่อนักเรียนวางแผนได้แล้ว นักเรียนจึงเริ่มเขียนบทพูด เพื่ออธิบายโดยย่อให้น้องๆ ฟัง แล้วให้ทุกคนทดลองพูดในบทของตนเอง พบว่าหลายแห่งมีพูดติดขัด มีการพูดผิด มีการให้ข้อมูลผิด นักเรียนจึงขอกลับไปอ่านและรวบรวมข้อมูลใหม่โดยใช้จำนวนของตนเองอีกครั้งที่ประชุมตกลง จึงปิดประชุม

(นางสาวสมจิต ชื่นชมภู)

ผู้บันทึกรายงานการประชุม

รายงานการจัดกิจกรรมพัฒนากระบวนการเรียนรู้ผ่านคลองบางน้อยของนักเรียนโรงเรียนวัดบางน้อย ครั้งที่ 19/2554

วันพฤหัสบดีที่ 10 กุมภาพันธ์ 2554 เวลา 13.30 – 16.30 น.

ณ โรงเรียนวัดบางน้อย ตำบลจอมปลวก อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม

รายชื่อผู้เข้าร่วมกิจกรรม

1.	ค.ช.วันเฉลิม	จำรัสศรี	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
2.	ค.ช.ธนพล	สุกร โยธิน	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
3.	ค.ช.อนุชา	สำเภาทอง	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
4.	ค.ช.วิวัฒน์	ช่างสินคำ	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
5.	ค.ช.จิรภัทร	กลีบสกุล	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
6.	ค.ญ.ชนิกานต์	เกิดมงคล	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
7.	ค.ญ.อัครา	ตันแต้ว	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
8.	ค.ญ.วิฑูรย์	พูลโษษฐ์	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
9.	ค.ญ.นภัสกร	ศรีสนอง	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
10.	นางสาวสมจิต	ชื่นชมภู	หัวหน้าโครงการ

1. กิจกรรมนำเสนอข้อมูลผ่านเวทีสร้างความเข้าใจ

วันนี้ครูสังเกตทำทางนักเรียนแล้วรู้สึกที่นักเรียนออกจะเกร็งๆ ค่อนข้างอย่างไรชอบกล เพื่อเป็นการเรียนความเชื่อมั่นและเตรียมพร้อม หลังจากเคารพธงชาติแล้ว เมื่อนักเรียนแยกย้ายเข้าห้องเรียน ครูเลยบอกให้ชั่วโมงแรกซักซ้อมบทพูดและจัดโต๊ะ เก้าอี้ เพื่อวางชิ้นงาน ซึ่งประกอบด้วยรายงาน นิทรรศการ ฐานกิจกรรมต่างๆ เมื่อจัดวางเสร็จก็มีการซักซ้อมบทพูดอีกเล็กน้อย เมื่อหมดเวลาชั่วโมงแรกนักเรียนจึงแยกย้ายไปเรียนชั่วโมงต่อไป

ลืมบอกไปว่าวันนี้ครูได้นัดหมายคุณอภิชาติ ลือสกล และคุณศิริวัฒน์ คันทาส ได้มาสังเกตการณ์ด้วย เวลาประมาณ 13.00 น. คุณอภิชาติและคุณศิริวัฒน์ ก็มาถึงโรงเรียน

เมื่อถึงเวลานัดหมายทำกิจกรรม พวกพี่ก็เริ่มประกาศเรียกน้องๆ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และ 5 มาพบเพื่อชี้แจงในครั้งแรกพี่ๆ ให้น้องนั่งเรียงตามระดับชั้น เพื่อฟังพวกพี่ๆ นำเสนอโดยการพูดสรุป จากการทำกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านคลองบางน้อยโดยใช้เวลาไม่นานนัก ประมาณ 20 นาที การพูดสรุปของพวกพี่ๆ จบลง หลังจากนั้นพวกพี่ๆ ให้น้องๆ แบ่งเป็น 4 กลุ่ม แต่ละกลุ่มจะมีสมาชิกประมาณ 20 คน ในแต่ละกลุ่มจะแบ่งเป็นกลุ่มย่อยๆ อีก 4 กลุ่ม เพื่อทำการแข่งขันกันเองภายในกลุ่ม เมื่อเริ่มต้นเล่นเกมต่างๆ ไปอยู่ตามฐานทั้ง 4 ปรากฏว่า พอพี่ๆ ออกให้เริ่มเล่น น้องๆ ก็ตั้งหน้าตั้งตาเล่นจริงๆ จนพี่ๆ ประจําฐานเอาไม่อยู่ แต่ก็แจกของให้น้องๆ ไป และเมื่อเปลี่ยนฐานใหม่ความวุ่นวายก็ยังคงเกิดขึ้นจนครบทั้ง 4 ฐาน โดยการเวียนฐานไปจนครบ น้องๆ ส่วนใหญ่ได้รับรางวัลกันมากบ้างน้อยบ้าง แตกต่างกันไปจนหมดเวลาที่กำหนด น้องๆ แยกย้ายไปเข้าแถว พวกพี่ๆ เก็บวัสดุอุปกรณ์ทั้งหมด

2. กิจกรรมถอดบทเรียน

หลังจากนั้นคุณอภิชาติและคุณศิริวัฒน์ ขอพบสมาชิกที่ทำกิจกรรมทั้งหมดที่ห้องนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เมื่อพร้อมกันแล้วนักเรียนก็เริ่มตอบคำถามแรกที่ว่า

2.1 สมาชิกมีความรู้สึกเช่นไร

1) ก่อนทำกิจกรรม คำตอบที่ได้รับ

- (1) รู้สึกตื่นเต้น
- (2) รู้สึกกังวลว่าจะทำกิจกรรมได้ดีไหม
- (3) รู้สึกดีใจ ที่ได้มีโอกาสนำเสนอผลงาน
- (4) รู้สึกกลัวว่าจะมีการทำผิดพลาด

2) ระหว่างทำกิจกรรม

- (1) อาย
- (2) เกร็ง กลัวว่าจะทำผิดพลาดและไม่คุ้นเคยกับการใช้ไมโครโฟน
- (3) ตื่นเต้น
- (4) ภูมิใจที่ได้ทำสิ่งที่ตั้งใจไว้
- (5) ท้อแท้เพราะน้องไม่ให้ความสนใจ
- (6) สนุก
- (7) เสียหาย เวลาล้น

3) หลังจากทำกิจกรรมแล้ว

- (1) โล่งใจ
- (2) ภูมิใจกับผลงาน
- (3) เห็นอึ้ง เจ็บคอ หิวน้ำ

2.2 กิจกรรมที่สมาชิกออกแบบไว้จะดีกว่า ถ้า

- 1) มีเวลามากกว่านี้ มีเวลาเพิ่มขึ้น
- 2) มีการฝึกพูดนำเสนอ
- 3) มีทีมงานคอยช่วยเหลือ ดูแลน้อง
- 4) มีของรางวัลเพิ่มมากขึ้น

2.3 การวางแผนการดำเนินการเป็นเช่นไร

1) เป้าหมายการดำเนินการ

- (1) เป็นการนำเสนอผลการศึกษา
- (2) น้องๆ ได้รับทราบข้อมูลจากการค้นคว้าและสามารถนำไปต่อยอดได้

2) กลุ่มเป้าหมาย นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 เหตุผลที่เลือกเพราะ

- (1) น้องเรียนรู้ได้ง่าย
- (2) ดูแลง่าย

3) กิจกรรม (รูปแบบ)

- (1) นิทรรศการ
- (2) การนำเสนอด้วยการบรรยาย
- (3) รายงานจากการศึกษาค้นคว้า
- (4) เกม

บันไดงู

สถานที่สำคัญ

เกมตกปลา

สัตว์น้ำในท้องถิ่น

เกมจิ๊กซอว์ ตอบปัญหาพรรณไม้ชายคลอง
เกมคักน้ำใส่ขวด ตอบปัญหา อาชีพของชาวคลอง

2.4 ความรู้สึกที่มีผลต่อการทำงาน / การเรียนรู้อย่างไรบ้าง

2.4.1. สิ่งที่ได้ดี

- 1) เกม กิจกรรมที่ออกแบบ ทำให้น้องๆสนุก
- 2) ความร่วมมือของทีมงาน
- 3) การวางแผนเตรียมงาน เตรียมอุปกรณ์
- 4) การจัดการกับความรู้สึกที่ต้องอดทนให้มาก
- 5) สื่อสารกับน้องๆ โดยการอธิบายกิจกรรมได้ชัดเจน
- 6) ดูแลน้องๆ ได้อย่างทั่วถึง
- 7) นิทรรศการนำเสนอเนื้อหาได้ครบถ้วน
- 8) สร้างความสนใจให้กับน้องๆ ได้

2.4.2. สิ่งที่ไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้

- 1) ระยะเวลาในการทำกิจกรรม (วางแผนไว้น้อยเกินไป) จึงต้อง
 - (1) เร่งกิจกรรม
 - (2) ไม่ได้เรียนรู้อย่างเต็มที่
 - (3) ไม่ได้สรุปเนื้อหาให้ครบถ้วน
- 2) ความร่วมมือของน้องๆ
 - (1) น้องๆไม่ค่อยเชื่อฟัง ทำให้เสียเวลานาน
 - (2) ไม่รักษากติกา จึงไม่ได้เรียนรู้อย่างเต็มที่

ข้อเสนอแนะ

1. เนื้อหารายงานยังขาดข้อมูลจากการศึกษา
2. ควรเน้นการเล่าเรื่องจากข้อมูลจริง แล้วใช้การอ้างอิงจากการสัมภาษณ์

(นางสาวสมจิต ชื่นชมภู)
ผู้บันทึกรายงานการประชุม

ข. ภาพกิจกรรมของโครงการ

เวทีสร้างความเข้าใจและการประชุมทีมวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล